

Matta

Labara na Mbənggən aten Yeeso

Katəra labara

Matta tal ahur fa fatsahaya Yeeso ndən chirethgha deleewar diya. Labara na Mbənggən aten Yeeso yi Matta pərangdə ndaarha kəm Yeeso Kərəsti ni. Ndəghənni tə hərəkrha ləđangna Faara dəf miighən a nafiighən ahu Deleewar Faara tə Pedənda yi kətəm. Labardi na Mbənggən ya mbə a Yahudaya katendan wa, amma a kəshiirha kahad. Chireethleng Matta ənggina hai katəragha hai tətəl-tətəl. Katəranggən hai tə labar nggəttə Yeeso, tə mbaptisəmadghən tə kəkərrəghən. Tə kəm kwamandi katərang nən pər labar Faara, tə tsahadghən ha, tə kənang nda fiya a Nggalili. Pərdə labar wiid Yeeso thliinən a Nggalili dənən Urshalima də; tə əngya katəragha hai atənggən har tawang nanda də tə thliidghən sə ahu mərə. Labara na Mbənggən aten Yeeso yi Matta kyadda ndən a pəpal tə ndaarha Yeeso Kərəsti mamnda təmaləmnanda ni. Nəghən tə səsəmnanda yi fəlang nda Ngyakhrha Faara hai ma Musa.

Tsahang Matta hai pəmnnggən tuf: 1. Tsahad Yeeso ha a mbərha na dāngkam, aten əngya kamngga a tsauka wangya Kutəryid Faara (5-7). 2. Tsahang də fatsahayighən ha kumkap səri, kwamana kamngga a əna taara nda məməl (10). 3. Na karapu sə dədamən-dədamən tsahana Yeeso ha aten kutəryid Faara (13). 4. Kwamana na a tsauka tə mbu samad Yeeso (18). 5. Tsaha dāha

aten mii ngwala kəshiirha tə əngya na a katərarha hai a fardī (24-25). Əngya na ahurghən.

Chichiiya Yeeso tə nggəttəghən hai 1:1-25; 2:23

Tarya ənana Yahaya tə Mbaptisəma 3:1-12

Mbaptisəmad Yeeso tə kəkərrəghən 3:13-17; 4:11

Tarya ənana Yeeso a chehweed Nggalili 4:12, 18:35

Mal Yeeso Nggalili dəgha Urshelima də 19:1-30; 20:34

Mii ngwala tar Yeeso a Urshelima 21:1-46; 27:30

Taurha Yeeso də tə mərrəghən 27:32-66

Thlid Yeeso sə hu mərə tə kyatta fadghən 28:1-20

Chichiiya Yeeso

(Luka3:23-38)

¹ Kulo thləmngya chichiiya Yeeso Kərəsti ya, chichid Ndauda tə Ibrahim.

² Ibrahim nggətgha Ishaku,

Ishaku nggətgha Yakubu.

Yakubu nggətgha Yahuda tə wan manggighən.

³ Yahuda nggətgha Peres tə Dzara. Ma ndan ndəna Tamar.

Peres nggətgha Hesron,

Hesron nggətgha Aram,

⁴ Aram nggətgha Aminadab,

Aminadab nggətgha Nashon,

Nashon nggətgha Salmon.

⁵ Salmon Nggətgha Mboz. Man ndəna Rahap.

Mboz nggətgha Obed. Man ndəna Ruth.

Obed nggətgha Djeshi,

⁶ Njessi nggətgha kutəra Ndauda.

Ndauda nggətgha Sulemanu. Man ndəna

Mbasheba, nu mərə Uriya.

⁷ Sulemanu nggətgha Rehobom,

Rehobom nggətgha Abidja,

Abidja nggətgha Asa,

⁸ Asa nggətgha Djehoshafat,

Djehoshafat nggətgha Djoram,

Djoram nggətgha Adzariya,

⁹ Adzariya nggətgha Djothlam,

Djothlam nggətgha Ahas,

Ahas nggətgha Hedzekiya,

¹⁰ Hedzekiya nggətgha Manasa,

Manasa nggətgha Aman,

Aman nggətgha Djosiya,

¹¹ Djosiya nggətgha Djekoniya * tə wanmang-
gighən, a sayiddi kəsang ngganda nafiya
Yahuda ngyabang tsaurha nda kanda fa hu
chehweed Mbabila də.*

¹² A kwasamaddi dəna nda tə kanda a Mbabila
də, Djekoniya nggətgha Sheyaltiyel,

Sheyaltiyel nggətgha Dzerubabel,

¹³ Dzerubabel nggətgha Abihudu,

Abihudu nggətgha Eliyakim,

Eliyakim nggətgha Adzor,

¹⁴ Adzor nggətgha Dzado,

Dzado nggətgha Akim,

Akim nggətgha Eliyud,

¹⁵ Eliyud nggətgha Eleyadza,

Eleyadza nggətgha Mattan,

* **1:11 1:11 Djekoniya:** sən ndan kəm tə thləma “Djehoyakin”.

Kəlang 2 Kutərya 25:27 * **1:11 1:11** 2 Kutərya 24:14-15; 2 Deleewar
fa səngya 36:10; Irmiya 27:20

Mattan nggətgha Yakubu,

¹⁶ Yakubu nggətgha Yisufu, chimad Mairamu.

Mairamu nggətgha Yeeso na nda aarha Kərəsti.

¹⁷ Chichiiya kumkap faḁa a thlakh mbəd Ibrahim dəgha thlakh mbəd Ndauda də. Thliirha a thlakh mbəd Ndauda dəgha hu sayidda də ngyabang nanda tsaurha kanda fa a Mbabila, chichiiya kumkap faḁa ni. Thiirha kəm a sayiddi mal nanda Mbabila dəgha hu sayidda də nggət nanda Kərəsti chichiiya kumkap faḁa ni.

Nggəṭṭa Yeeso

(Luka2:1-7)

¹⁸ Kulo kwaman nggəṭṭa Yeeso Kərəsti ya. A sayiddi ngwanna Yisufu Mairamu man Yeeso, amma kanda kula kakhrha, kəlagha Mairamu hai, nəghən ahur yi Səsəna tə Peḁənda.

¹⁹ Yisufu ka niifa ni mbə midghən sə a fərang shilee nən Mairamu a yid fiya wa, ahu numadghən na midghən sə a kalghənən hai bəbee.

²⁰ Amma ndəghən hu numaddi kee, bagha təṭhlənda Faara thləmadghən ba hu səsəniirha ndanggən, “Yisufu, wan Ndauda, a tərəmna kakh Mairamu wa, kəsər huryiddi keeghən yi Səsəna tə Peḁənda ni.

²¹ Nən a nggət wee həshin, dəfang thləma na Yeeso† Kəsər ndəghən ni a hərgəhang nafiyighən ahu dimiyid ndan.”

²² Ənggini heu ya katəra nən hai ka a ləḁang ngganda 'ya ndana annabi.

† **1:21 1:21 Yeeso:** Thləmḁi “Yeeso” tə mii Helenaya ni, ndəna “Djeshiwa” tə mii Ibraniyaya. Thləmḁi ndaarha ni, “Faara tə hərəkha ni”

23 “Na wutararha a dæfrha hur nggæt wee hæshin
næn
dæfang thlæma nda Imaniyl.”

Thlæmði ndaarha ni, “Faara næghæn tæ kæm ha.”*

24 Mehenna Yisufu sæ a beena, takkwa æn dænæn
pærangna tæthlænda Faara, kahanggæn Mairamu.

25 Amma sængwa ndæn wee nuwun wa, kæl a
kwasamaddi nggæt næn wee hæshin, dæfang thlæma
næn Yeeso. *

2

Bad fasængya ba a man kyad yanfaara

1 Akwasamaddi nggæt nanda Yeeso a Mbaita-
lami ahu chehweed Yahudiya, a thlakh mbed
kutæryid Hirdus, bægha fasængya a Urshelima ba
a man kyad yanfaara ba.

2 Tsakh mee nda, “Ai wandi nggæt nanda kutær
Yahudaya? Na dæn wufælngarghæn a man kyad
yanfaara, ba nan ba ka a tærang shilee nan in.”

3 Hæramna kutæra Hirdus sækkæn kee, billagha
kaan, heu tæ nafiya Urshelima.

4 Tærga wumanggæn mamngya firistaya ba,
tæ fasængya ngyakhrha Musa, tsahang mee næn
kanda, “A yanggi na nda a nggæt Kæræsti?”

5 Ndang ngganda, “Ahu tal Mbaitalami hu
chehweed Yahudiya, kæsær chirethlengga annabi
hai kee tæ ndaarha:

6 ‘Amma sa kæm Mbaitalami na hu chehweed
Yahudiya,
kæðiwa ahur kutæryid wupæriya Yahuda wa.

* 1:23 1:23 Ishaya7:14 * 1:25 1:25 Luka2:21

Kəsər a fadwa na kutəra a kyarha ba,
nən a tsaurha tə lafrha nafina Isəreela.' " *

⁷ Tərgha Hirdus aah fasənggina nən ba bəbee, tsahang mee nən kanda sayiddi na nanda wufəlngardi.

⁸ Thlən kanda nən Mbaitalami də ndanggən kanda, "Dama də dun səye labar wanda ba ya tə sammayirha. A walangdun, bamaba bun pərekən nggima diyadə di tərəng shilee teena."

⁹ A kwasamaddi sək nanda labardi ki kutəra, thlii nda wii fayindan nda. Wufəlngardi 'wa nanda narha a man kyad yanfaara ba nagha a mbendan dəgha isha a mbədi na wanda sə.

¹⁰ Na nanda wufəlngardi tək mbənda nda fa kaan.

¹¹ Kyana nda mindəda hai, na wanda nda tə man Mairamu, bəra nda hai tərəng shilee nda teena. Tərgha inang ngganda yawayindan də fərang təfaasa nda tə urdi tə mur.

¹² Yanang ngganda kanda ahu səsəniirha a wunda tə thləmad Hirdus wa, nanən kee wuda nda tal ndan də tə kwamana pak.

Danda Yisufu tə Mairamu a Masar də

¹³ A kwasamaddi wiina fasənggini, tərgha təthlənda Chinəm bagha thləmad Yisufu ba hu səsəniirha ndanggən, "Thliusə, tərəng wandi tə man daana tə kanda a Masar də. Tsawama a mbədi kəl a pərang di ndən kun, kəsər Hirdus nən a kada wandi a bəlanggən."

¹⁴ Tərgha thliigha sə tərənggən wandi tə man a fədigdi wiigha Masar də.

* 2:6 2:6 Meka5:2

¹⁵ Tsawa nda a mbædi kəl merna Hirdus. Əndiya katəra nən hai ka a ləḏang ngganda əndi ndaana Chinəm a mii annabi, “Aah yi waana ba a Masar.”
*

Bəlang Hirdus wangya həshya na nggu-ngguchit a Mbaitalami

¹⁶ Kəlana na Hirdus hai fasənggini na a man kyad fara ba pəpələk ndan hai, səbgha hurghən də kaan. Thlənanggən sodjaya də a bəlangganda wangya həshya də na nggu-ngguchit a Mbaitalami tə tulayighən, səlna hura yindan səri tə fingya səlwawa, məməlla sayiddi pərangna fasənggini kyana wufəlngarḏa ba.

¹⁷ Tərgħa 'ya thləkna annabi Djermya ləghəddə:

¹⁸ “Səkdəm huhwaarha a Ramah,
tərha tə thlee hura,
Rachal a tərha ka wanggighən
kardə nggabrha fa,
kəsər mər wanggighən də.” *

Wutta Nadzarat də

¹⁹ A kwasamaddi mərna Hirdus, tərgħa təthlənda Chinəm kyad fadghənən a Yisufu hu səsəniirha a Masar,

²⁰ ndanggən, “Thliusə tərang wandiya tə man wudana chehweed Isəreela də, kəsər nafini na a kada yibəd wandi mər nda də.”

²¹ Tərgħa Yisufu thliigha sə, təranggən wandi tə man wuda nda chehweed Isəreela də.

²² Amma səknən wan Hirdus, Arkilus ni hu tsənggam chin, a əna kutəryirha a chehweed

* 2:15 2:15 Hodzaya11:1 * 2:18 2:18 Irmiya31:15

Yahuda, tərəm dərha nən mbədadə. Yanangganda hu səsəniirha a dəda də wa, tərgha kyalthgha chehweed Nggalili də.

²³ Dəgha tsaurha ahu tala na nda aarha Nadzarat, ləghədgha 'ya thləkna annabiya: "Na nda aaghən Tənadzarat."

3

Tsahad Yahaya Təbaptisəma

(Markus1:1-8; Luka3:1-18; Yahaya1:19-28)

¹ Akwasamad huraya Yahaya Təbaptisəma a pər labar Faara a fiya a kaheerha na a chehweed Yahuda,

² naghā a ndaarha, "Malaman dīmiyid nun, kəsər Kutəryid Talara nduwusda ba."

³ Niif dāni ndaana annabi Ishaya:

"Urarha a aah farha a kaheerha,

'Tangsaaman kwamana Chinəm sə,

pəpənaman kwaman sarya də a ndəghən.' " *

⁴ Luwud Yahaya ənagha ndan tə was thləkhmu, kənannggən muwun tə paama. Ənnadghən mii mbeerha tə aam dee. *

⁵ Fiya na a Urshalima tə Yahudiya heu tə chehweeya kahad na a mii kufad Urdun dənda thləmadghən də.

⁶ Kanda a pər dīmiyid ndan, naghā a ənang mbaptisəma kanda a kufad Urdun.

* 3:3 3:3 Ishaya40:3 * 3:4 3:4 2 Kutərya1:8

⁷ Amma nana Yahaya Farisaya tē Sadukiyaya hangga a barha mbēda ba nēn a ēnang mbaptisēma fiya sē, ndanggēn kanda, “Kun huthlingya! Wun kēsgha thlēmād nun a dā sēsād Faara nun hai na bayi?

⁸ Ənama ‘ya kyadgha ndaarha malangdun dīmiyid nun.

⁹ A numadun ndon kee, ‘Chichid nēm ni Ibrahim, mbē Faara a sēsang kēm wa.’ Niya ndang nda kun na Faara tē sēsēmnda ha na a ēnang wundakhnaya nēn Ibrahim sē tē feryini ya.

¹⁰ ‘Wanda teena pangnda wurra a kul dēfrha, kala dēfrha mbuwa nggēta ngga nanda kyathlang nda dē muwangganda ahu waarha dē.

¹¹ Niyi a ēnang mbaptisēma kun tē aama. Amma niifa sē na bayi kalgha nggi mu, tsækki na a kwasanggi sahad pahamggēn hai wa, ndēghēnggi bānēn ēnang mbaptisēma kun tē Sēsēna tē Pēdēnda tē waarha.

¹² Nēghēn tē dēng pēra ha, nēn a pērang dīdīirha dē ngwanggēn wan hwalidghēn ahu birukkun hai. Nēn a njang nda dīdīdghēn dē tē waarha mbuwa mēra hai.”

Mbaptisēmad Yeeso

(Markus1:9-11; Luka3:21-22)

¹³ Tērgħa Yeeso thliigha a Nggalili dēgha kufad Urdun dē ka a ēnangga Yahaya mbaptisēma.

¹⁴ Amma Yahaya kardafa a ēnang mbaptisēma nēn Yeeso, ndēghēn, “Kamdē sani ēne mbaptisēma. Kama na barha thlēmanna ba?”

¹⁵ Nggēmangga Yeeso ndēghēn, “Nanēnya ngwa tsauka kee, kēsēr kamdē a lēdanggēm ēngya heu na mid Faara.” Tērgħa nggēmngga Yahaya fa.

¹⁶ Hərəm nanda ənang mbaptisəma Yeeso, kyanən sə ahur aamdı kee, tərgha talara inggadə na Səsən Faara nən a təra hai kəla tətiliurha tsauka a tenggən.

¹⁷ Sək urarha nda a talara hai, “Waana niya, nggəmni, niyi a tək mbəndəghən fa kaan.”

4

Kəkərang Sheetan Yeeso

(Markus1:12-13; Luka4:1-13)

¹ Tərgha Səsəna tə Pədənda dəgha tə Yeeso a kaheerha də ka a kəkərangga sheetan. *

² Yeeso kardə aama yi beəna kumnggit fada nda fədiğrha tə yan fara. Akwasamdghən kəsgha miirha ndən.

³ Tərgha sheetan bağha thləmadghən ba ndanggən, “Ana Wan Faara ni sa, tsawang feryini ya ka mburodi.”

⁴ Amma nggəməngga Yeeso ndanggən, “Nəghən chichirethlee hai hu dəleewar Faara:

‘Mbə tə mburodi kee na niifa kəra sə wa,
amma tə labəara na kyarha ba a mii Faara.’ ”

⁵ Tərgha sheetan tərənggən Urshelima də wupəri tə Pədənda, tərənggən ten Kən Faara sə na a Urshelima.

⁶ Ndanggən, “Ana Wan Faara ni sa, puru hweede hai, kəsər nəghən chichirethlee hai hu dəleewar Faara,

‘Nən a ndang fathlənggighən a nggawo wa nda sə,

* **4:1 4:1** İbraniyaya2:18; 4:15

tə haryindan na nda a nggawo sə,
amana dəghang sarwa feera fa.' "

⁷ Nggəməngga Yeeso, "Nəghən chichireethlee hai, 'a kəkərangna Chinəm Faarwa wa.' "

⁸ Nggərgħa Sheetan tərang nda a ten wumnda sə na nzang kyadang kutəryid kəshiirha nən heu tə mamnggitghən.

⁹ Ndanggən, "Ənggini heu ya niya furo kən, a bərna hai fəree mamnggirha na."

¹⁰ Ndangga Yeeso, "Kalu kwamanna hai, Sheetan! Kəsər nəghən chichireethlee hai hu dəleewar Faara:

'Tətani a dəfang shilee na Chinəm Faarwa in,
ndəghən katənggən na fərang mamnggirha.' "

¹¹ Tərgħa Sheetan mal Yeeso nən. Bagħa fathləngya Faara bə kəlagħən ndaha.

*Katərang Yeeso tərghən hai a Nggalili
(Markus1:14-15; Luka4:14-15)*

¹² Səkna Yeeso muwang nda Yahaya hu porsəna də, mal Yahudiya nən dəgha Nggalili də. *

¹³ 'Wa dərha nən Nadzarat də a wudgha Kafar-nahum də na a mii wuri aama tə tsaurha, na a chehweed Dzebulu tə Naftali. *

¹⁴ Kəsər a ləđang ngganda 'ya ndana annabi Ishaya tə ndaarha:

¹⁵ "Chehweed Dzebuluna tə chehweed Naftali,

* **4:12 4:12** Matta14:3; Markus6:17; Luka3:19-20 * **4:13 4:13**
Yahaya2:12

kunna a kwaman wuri aama, tē kēsər kufad
Urdun,
tē kəm chehweed Nggalili yi fīngya mbuwa wa
Yahudaya.

¹⁶ Nafiya na tsaurha a wula nanda kuk-
waryirha kaan,
Fīngya na tsaurha a mishim mērra kyad kuk-
waryirha ba.”*

¹⁷ Ka a fardī ndən katərangna Yeeso pər labar
Faara hai, nagha a ndaarha, “Malaman dīmiyid
nun, kēsər Kutəryid Talara nduwusda ba.” *

*Katərang Yeeso wur fatsahayighən hai
(Markus1:16-20; Luka5:1-11)*

¹⁸ Nana Yeeso a wiirha hai a mii wuri aam Ng-
galili, na nafiya nən səri a wanmanggi nda Siman
na nda aarha Mbiturus tē wanman Andərawus.
Na nda a kēs tēngya tē panggamnggi ndan ahu
wuri aamdī kēsər fa kēs tēngya nī.

¹⁹ Tərgha Yeeso ndanggən kanda, “Mbuwama
samadna, niya tsawang kun fa kēs fiya ba.”

²⁰ Tsu a mbədi kee malangganda panggamnggi
ndan mbu samadghən nda.

²¹ Chik nən dərha mbeedə, nggərghən na nafiya
səri a wanmanggi, Yakubu wan Dzabadi tē wan-
man na Yahaya. Kanda ahu kombuwol chii
ndan Dzabadi, a tangsang panggamnggi ndan dē,
aagha Yeeso kanda.

²² Tsu a mbədi kee malangganda kombuwol
ndan tē chi ndan mbu samadghən nda.

* 4:16 4:16 Ishaya9:1 * 4:17 4:17 Matta3:2

*Tsahad Yeeso ha tē kām kēnang dā fiya
(Luka6:17-19)*

²³ Yeeso wengdā chehweed Nggalili kahad nagha a tsahang fiya ha hu kēn tsahad Yahudaya nagha a pēr Labara na Mbēnggēn yi kutēryid Faara, tē kēnang nda fiya natē wanhaya dēdamēn tē beerha farha.

²⁴ Labarghēn dēda dē inggun ta Suriya dē. Bang haya nda ba, heu tē fīngya natē wanhaya fa dēdamēn-dēdamēn, fīngya kēnangna ēnkaheeya kanda hai, tē kachelya tē fīngya mērna fandan hai, kēnanggēn kanda heu.

²⁵ Fiya hangga mbuwa samadghēn, fīngya a Ng-galili ba, fīngya hu chehweerha ba na nda aarha talya kum, fīngya a Urshelima ba tē Yahudiya tē fīngya kām a pēm kufad Urdun ba.

5

Tsahad Yeeso ha aten parka a wumnda

¹ Hērēmna Yeeso na fiya wumnda hai hangga, tērgħa wumnda sē tsauka hai. Bagħa fatsa-hayighēn thlēmādghēn ba,

² katēranggēn tsahang kanda ha.

Parka r (Luka 6:20-23)

³ Fa parkayani nafiya sēnggasē fa yamiya ni hu sēsēna,

kēsēr Kutēryid Talara yi ndanni.

⁴ Fa parkayani nafiya na a tērha nanēnya, kēsēr na nda a nggab kanda.

⁵ Fa parkayani nafiya mbuwa tērang tendan sē, kēsēr na nda a har langad kēshiirha.

- 6 Fa parkayani nafiya na miirha a kesa tɔ hushim
nggayirha;
kəsər nun a nggaala!
- 7 Fa parkaya ni nafiya na fiya a haɗang kanda fa,
kəsər na nda a haɗang Faara fa.
- 8 Fa parkayani nafiya na hur ndan chahal,
kəsər na nda ana Faara.
- 9 Fa parkayani nafiya na ɓang tsau
ɗɗemnggirha,
kəsər na nda aah kanda wangya Faara.
- 10 Fa parkayani nafiya na a səsaaɾha ka ng-
gayirha,
kəsər Kutəɾyid Talara yi ndanni.

11 Fa parkayani kun, ana fiya a 'yar kun,
səsangganda kun, kanda a nggaba kun tɔ ndaarha
fa mbəlfəeya ni kun, kəsər ka nggi.

12 Ənama wutsəfayirha tɔ tək mbənda fa, nun
wal kənaghən hangga a talara. Kəsər annabiya na
kətəm səsangganda kanda kee.

*Tsahad Yeeso ha aten fəsa tɔ kukwaryirha
(Markus9:50; Luka14:34-35)*

13 Kunni fəs kəshiirha. Amma a tər mbənda fəsa
ɗɔ, kəkən nəm nggər nggərang ɓa? ʔalwa targhən
sə wa, kəl iradə kee ishangga fiya hai.

14 Kunni kukwaryid kəshiirha. Wupəri na a
mbərha na ɗangkam mbə bəbeerha hai wa.

15 Tɔ kəm mbəm njang patilla tsəbānggəm tɔ
təba wa. A megheɗghən nəm ɗəfang nda a
mbəd wagrəghən tənən fərang kukwaryirha fiya
na ahur mindəɗi.

16 Nəghən kee kəm, ngwa njargha kukwaryid nun hai a mbed fiya naghən nda, təna kowunni fal Chinun na a talara. *

Tsahad Yeeso ha aten ngyakhrha

17 A numadun ndon bani ba ka bi weleng ngyakhrha Musa də tə yi annabiya wa. Bawi ba ka bi weleng kanda də wa, amma ka bi ləđang nda kanda.

18 Niya pərang kəkafek kun, kəl ma ngwala talara tə hweede, mbə 'yasə na ngguchit a kətta də hu ngyakhrha Musa wa, kəl ma ləghəddə heu.

19 Kala niifa təđangga yandī na ngguchit ahu ngyakhkini teena ya, tsahang nggənən fiya ha kəm, nən a tsaurha ngguchit hu Kutəryid Talara. Kala niifa kəm ənagha taara tə ngyakhkiniya tsahangən nən fiya ha kəm nən a tsaurha manggən hu Kutəryid Talara.

20 Niya ndang nda kun, a kalwa nggayid nun yi fasəngya ngyakhrha Musa tə yi Farisaya wa, mbun tam kyarha hu Kutəryid Talara də wa.

*Tsahad Yeeso ha aten səbrha hura
(Luka12:57-59)*

21 "Səkdun 'ya ndang nanda chichiyinəm kaar tə ndaarha, 'A bəldun farha wa, kala niifa bəlgha farha na a nda a ngwang kumarha sə.'

22 Amma nggi kəm niya ndang nda kun, kala niifa səbna hurghən də tə shadghən na nda a ngwang kumarha sə. Niya nggər ndang nda kun niifa ndangga shadghən, 'Ka wude,' na nda dərha təghən mbed fa ngwa kumaaya də. Amma niifa

* 5:16 5:16 1 Mbiturus2:12

ndangga shadghən, 'Nura!' na nda a muwang nda hu waarha dē mbuwa mēra hai."

²³ "Tsaunən kee, a nanna a fər ən fərrəwa a Faara a mbəd sataka, a dālna teena hai səbəng na hur shadwa dē,

²⁴ malu ən fərrəwa a mbəd sataka. Duwa dē 'wan dūn tangsang pathlang nun tē shadwa, tərgha a bāna bā, bā dərha mbeedē tē fərrəwa.

²⁵ A huhwad niifa sa, kađu kwamana na a tangsanggun pathlang nun kəkar kapa nun sēla kən ngwa kumarha dē. A karna fa, dənən tēsa a mbed tē ngwa kumarha dē. Tē ngwa kumarha kəm nən fərang sa wan səsalya. Wan səsalya kəm na nda muworha hu porsəna.

²⁶ Niya pəro kəkafek, mba kyarhaba wa kəl tiina əndi kyo nanda heu."

Tsaharha Yeeso ha aten kulafayirha

²⁷ "Səkdun ndən tē ndaarha, 'A ənanna kulafayirha wa.'

²⁸ Amma nggi kəm niya ndang nda kun kala niifa kəlangga nuneefa sunaghənən 'wadē teena ənadē kulafayirha tēghən ahurghən.

²⁹ A kyo yidwa yisəma hu dīmiyirha hai, kutethleng sə muwangga dē. A nggushi kədeng na patu tal a fadwa ma muwangganda fadwa heu ahu waarha dē mbuwa mēra hai.

³⁰ Ana harwa yisəma a kyorha hu dīmiyirha hai, kyathlang dē muwangga dē. A nggushi kədeng na patu tal a fadwa ma muwangganda fadwa heu ahu waarha dē mbuwa mēra hai."

*Tsahad Yeeso ha aten mərri kakhrha
(Matta19:9; Markus10:11-12; Luka16:18)*

31 “Thlök ndan tē ndaarha, ‘Kala niifa kalgha nukkun hai tsawang dafa tēta a chireethleng deleewar nən sə yi kala hai.’

32 Amma nggi kəm niya ndang nda kun kala niifa kalgha nukkun hai a mbə aten dīmid kulafayirha wa, kyang nən hu kulafayirha hai. Kala niifa kəm kakhka nuneefa kal nanda hai ənanən kulafayirha.”*

Tsahad Yeeso ha aten dāfmee

33 “Nggər dūn səkkən a mii chichiīyi nəm kaar tē ndaarha, ‘A tēdang dūn ‘ya in ndaanun a Faara wa, amma kəsaama dāfmi nun ha əna nun a Chinəm.’

34 Amma nggi niya ndang nda kun, a dāf dūn mee tē thlēm talara wa, kəsər mbəd tsawud Faara ni.

35 A dāf dūn mee tē thlēm hweede wa, kəsər ndəna mbəd yībəd sar Faara. A dāf dūn mee tē thlēm Urshalima wa, kəsər wupəri ni yi Faara, kutəra na manggən.

36 A dāf dūn mee tē thlēm ten nun wa, kəsər mbun mbang nggərang was nun hai tsauka pəpət nduwa i’im wa.

37 ‘Ya kamngga kee, ‘Yoo’ tsauka ‘Yoo,’ tē kəm ‘Awo’ tsauka ‘Awo.’ Kala labaara kalgha yandamu ya kyaghən ba a mii təmbəlfeddi.”

Tsahad Yeeso ha aten nggər haara mu
(Luka6:29-30)

38 “Səkdun ndən tē ndaarha, ‘Yirha a megheed yirha, thlaana a megheed thlaana.’ *

* 5:32 5:32 Matta19:9; Markus10:11-12; Luka16:18; 1 Korontiyaya7:10-11 * 5:38 5:38 Kyarhaba21:24; Livitikus24:20; Deleewar fa ngwa kumaya19:21

³⁹ Amma niya ndang nda kun, a kardun tɔ mbɔlfɛerha fa wa. A mbi niifa sa hu kɛmɛng wa yisɛma, kyakhrang man patu ɔa kɛm.

⁴⁰ A huhwad niifa sa ka a thlanggɛn luwudwa, fɛrang kabad wa kɛm.

⁴¹ A ngyaɔo niifa hu wiirha hai mel tal, weema dɔ kyab mel sɛri.

⁴² Kala niifa hwanowa 'ya, fɛrang, kala niifa kadagha kumarha a harwa a 'yadang na wa."

Nggɛmama fa tsangginun

(Luka6:27-28,32-36)

⁴³ "Sɛkdun ndɛn tɔ ndaarha, 'Nggɛmama tula yinun kar fatsan ngginun nun.' *

⁴⁴ Amma niya ndang nda kun, nggɛmama fa tsangginun, hwana man Faara nafiya teena na a sɛsang kun.

⁴⁵ A nadun kee, nun tsaurha wangya Faara na a talara, kɛsɛr nɛn fɛr yanfaara a ka nafiya tɔ fa mbɔlfɛeya. Nɛn ɔa 'yaara a nafiya na tɔ nggayirha fa tɔ fɛngya mbuwa tɔ nggayirha fa.

⁴⁶ Ana dun a nggɛm nafiya na a nggɛm kun kee, kɛkɛn nun wal parka? Ko fathlɛ tsamngya ni ma mbɛna nda ɛnaarha kee wa?

⁴⁷ A nadun a ɛna nggayirha a pashiyi nun kee, ma nun a ɛnaarha kalgha fɛngya mu? Mbɛna fa dɛhaya ɛnaarha kee wa?

⁴⁸ Amma tsawama lɛlɛgdɛ kɛla nana Chinun na a talara lɛlɛgdɛ."

6

Tsahad Yeeso ha aten ɛnfɛra

* 5:43 5:43 Livitikus19:18

¹ Kwarama a kyad dun nggayirha a mbed fiya ka a na kun nda wa. A əna dun kee, mbun wal kənaghən a har chinun na a talara wa.

² A nađun a fəra a kaldun miighən də kəla na fa thlərbuya ənaarha hu Kən Faara, tə ten kwamangya, ahur wure ka a fal kanda nda wa. Niya pərang kəkafek kun, 'Wanda teena thlənda yi ndan kəna.

³ Amma a nađun a fərang niifa 'ya na midghən, a nggəmdun fa səngga yi kawa 'ya na yisəma a fəra wa.

⁴ No a fəra bəbee, tərgha tsu na a na 'ya na a ənaarha bəbee nən a fəro kənaghən.

*Tsaharha ha aten hwan Faara
(Luka11:2-4)*

⁵ "Anađun a hwan Faara, a əna dun kəla fa thlərbuya wa. Kəsər kanda na mindan sə hwan Faara kət kəkəda a kəngya yi hwan Faara, tə kəm aten kwamangya ahur tala ka a naghə fiya kanda. Niya pərang kəkafek kun 'wanda teena wal nda kəna ndan.

⁶ Amma anađun a hwan Faara, kyama hur kənnə də, nggəlang nggun kwatminda a hwanang nggun chinun, mbuwawa nəm a naarha. Tərgha Chinun, na a na 'ya bəbee, nən a fərang kənaghən kun."

⁷ "Anađun a hwan Faara, a nggurbang dun 'ya nun a thləkrha kəla nafiya səngwa Faara na a ənaarha wa. Tamngganda ndaarha na nda sək fandən a nanda a nggurbang pathla mu.

⁸ A tsəudun kəla kanda wa, kəsər Chinun səndə 'ya na minnun kapa nun tsahang mee.

⁹ Hwanama kiya."

“Chinəm na a talara
a chilbi thlēm wa nēm ha.

10 Kutəryid wa bagha ba.

‘Ya na midwa a ənaghənan,
hu kəshiirha kəla yandī na nanda a ənaarha a
talara

11 Fərang ənnadmid par fara kan.

12 Chahang dimiyid nan kandə,
kəla nan chahanggən fīngyadə na a ənang
dimiyirha kan fa.

13 A dənna tə kan hu kəkərre də wa,
amma hərgəhang kan a haar təmbəlfeddi.”

14 Kəsər a chahang dūn dimiyindan fiyadə
ənangga dimiyirha kun fa, Chinun na a talara kəm
nən a chahang dimiyid nun kun də.

15 Amma a chahang nggun dimiyid ndan fiya də
wa, Chinun na a talara kəm mbə chahang dimiyid
nun kun də wa.

Tsaharha ha aten kar aama

16 “Anadun a kar aama, a ndeng dūn yid nun
hai kəla na fa thlərbuya ənaarha wa, kəsər na nda
ndeng yindan hai tənə fiya səndasə na nda a kar
aama. Niya pərang kəkafek kun, ‘wanda teena
thlənda kəna ndan.

17 Amma ana dūn a kar aama, tsətsədang was
wa kəm fədeerha na aten wa,

18 amana fiya sənda sə nun a kar aama. Chinun
mbuwawa nēm a naarha, na a na ‘ya nēm a
ənaarha bəbee, nən a fərang kənaghən kun.”

*Tsaharha ha aten wumnda kəna a talara
(Luka12:33-34)*

19 “A dëfang dūn këna alten nun dë hu këshiddiya, na mëmemngya të hëla sëbang nda dë, të këm na ngaarya kyarha dë tërang ngganda wa.

20 Amma dëfa man këna altennun dë a talara, mbuwana mëmemngya të hëla sëbang dë, të këm mbuwana ngaarya kyarha dë ngaara nda.

21 Kësër kala mbërha nana kënawa së ndëna mbëd numad wa.”

*Kukwaryid farha
(Luka11:34-36)*

22 Yirha ndëna kukwaryid farha, ana yidwa kanglang hai, fadwa na heu nën narha lëlëgdä të kukwaryirha.

23 Amma a mbë yidwa kanglang hai wa, fadwa na heu nën narha të wula. Ana kukwaryirha na a fadwa wulani, fadwa na heu nën narha tikdik.

*Manang nda Faara wa nduwa këna wa
(Luka16:13)*

24 “Mbë mafarha së na ënang taara turaya sëri wa. Tsaudë nën nggëm tal kar tahadghënë, nduwa këm mananggën tal sar tahadghënë. Mbë ënarha hai ënang taara nun Faara të wudëbëla kyab wa.”

*A billadun wa
(Luka12:22-31)*

25 Tsaunën kee, niya ndang nda kun, a billadun të yibëd nun wa, të 'ya nun ënnarhami të sarha wa, nduwa fannun 'ya nun kala fa wa. Kalwa yibëd nun ënnarhami wa, nduwa kalwa fannun 'ya nun a kala fa wa?

26 Këla man wudikkya lee! Mba nda hëfrha wa, mba nda haathla wa, mba nda të kën ënnarhami

nduwa biriukya wa, ko nanən kee na Faara fərang ənnarhami kanda. Səngunsə mamnggit nun kaldə yi wudikkya wa?

²⁷ Wunni ahur nun aten billadghən na mbang chik bənggən hu kəshiirha?

²⁸ Kama nun billarha aten lukkyā? Kəla man fid dəfya na tsərha. Mba nda əna taara, ko pu kabarha wa.

²⁹ Ko nanən kee, niya ndang nda kun, ko kutəra Sulemanu tə mamnggitghən 'wa wa ngwarha fa kəla tal ahur ndan wa.

³⁰ Ana Faara a ngwang nda fid dəfya fa na a hee kiya, hwaliirha nasə a weeriya, a binda kəm njigha də, sakkwa kun nən ngwang kun fa. Kama nanun tə yamid fərkəkafek?

³¹ “Nanən kee a billadun aten əngginiya tə ndaarha, ‘Ma nan ənnarhami? Nduwa, ma nan saarha? Nduwa, ma nan kala fa?’ ”

³² Kəsər nafiya səngwa Faara ndəna kədə tur əngginiya, Chinun na a talara səndasə na minnun sə əngginiya.

³³ Kadama kutəryid Faara 'wan tə əna ng-gayirha, ənggini na heu kəmya nən a fəranggən kun.

³⁴ Tsaunən kee, a billadun tə binda wa, kəsər binda nən a barha bə tə billadghən. Kala parra yanfaara nəghən tə billad altənggən.

7

Tsahad Yeeso ha aten ngwang kumarha fingya (Luka6:37-38,41-42)

¹ “A ngwangdun kumarha fingya wa, kun ng-gima mba nda ngwang kumarha kun wa.

² Kəsər na nda a ənang nda kun kəla ənang nun fingya. Tasau nun a kəkərang fiya sə ndəna nda kəkərang nda kun sə.

³ Mani na kəlang hwaliirha na a yid shadwa, sa kula kədang miwaarha də na a yidwa?

⁴ Kəkən na ndang nda shadwa, 'Wanya ni a kədo hwaliirha də a yidwa' kula sa na miwaarha na yidwa?

⁵ Sa təthlərbu! Katərang kədang miwaddə 'wan na yidwa təna na mana hai ngga, na a mbangga kədang hwaliirha də na yid shadwa."

⁶ A fərang dūn 'ya wudaya na chahal wa. A tsamang dūn ən thləmaaya də tə ən uraya natə wudəbəla fa a kələngarya də wa. A əna dūn kee, na nda ishang hai a kamu saryi ndan. Na wuda yini a kyaharra hai njarang ngganda kun də kushir-kushir.

*Tsaharha ha aten hwan Faara
(Luka11:9-13)*

⁷ Naama a hwanda na nda fərang kun. Naama a kadaarha nun a waala. Naama a dək kwatminda, na nda inanggən kun hai.

⁸ Kəsər kala niifa hwangga, na nda a fərang, niifa kadagha kəm nən a waala. Kəmdarha kala niifa dəkka kwatminda nanda inanggən hai.

⁹ Wunni ahur nun, a hwanang wanggən mburodi fərang feera nən?

¹⁰ Nduwa a hwanang də təna fərang hulthne nən?

¹¹ A tsaudə, kun na fa mbəlfəeya səndun 'ya nun fərang nda wangginun əngya na ngga, sakwata chinun a talara, nən fər əngya na ngga a nafiya na hwanda.

¹² Tsaunən kee, ənaman 'ya fiya kəla na mid nun a ənang ngganda kun. Kəsər tsahad ngyakhrha Deleewar Musa niya tə yi annabiya.

*Tsaharha ha aten kwatkirma na i'yaba
(Luka13:24)*

¹³ Kyarha hu kutəryid Faara də tətani kyana tə kwatkirma na i'yaba. Kwaman dərha hu waarha də nəghən manggən, kwatkirəm nggən kəm nəghən kəthläng, nafiya hangga wurgha kwaman di.

¹⁴ Kwatkirəm wal yibrha nəghən ngguchit, tə kəm kwamanggən nəghən pədagħən, nafiya na a kyarha sə na nda ngguchit.

*Tsahad Yeeso ha aten annabiya fa nggabaya
(Luka6:43-44)*

¹⁵ Kwarama tə annabiya fa nggabaya. Na nda barha thləmad nun ba tə lukrha fa kəla chauraya, amma hur ndan nəghən kəla məmereeya.

¹⁶ Nəm sənang kanda hai ahu ən ənad ndan kəla nəm sən dərha tə tur wanggighən. Mbəm dakh wan inabi ba a fad ndaha wa, nduwa wan shibarha a fad ndakh mbəfeerha wa.

¹⁷ Dərha na ngga nən nggət wan dərha na ngga, dərha mbuwawa ngga nən nggət wan dərha mbuwawa ngga.

¹⁸ Dərha na ngga mbə nggət wan dərha mbuwawa ngga wa, tə kəm dərha mbuwawa ngga mbə nggət wan dərha na ngga wa.

¹⁹ Kala dərha mbuwa nggət wan dəfya ngga na nda kyathlang də muwang ngganda ahu waarha də.

²⁰ Nəghən kee, kəla nəm sənang dəfrha hai tē tur wanggighən, nəm sənang annabiya fa nggabaya hai kee kəm tē ən ənad ndan.

Tsahad Yeeso ha aten kyaarha hu Kutəryid Talara də

(Luka13:25-27)

²¹ “Mbə fiya heu na a aah nggi, ‘Chinəm, Chinəm,’ na a kyarha hu Kutəryid Talara də wa, amma kəl nafini ənagha ‘ya na mid Pəpa na a talara.”

²² “Nafiya hangga na a ndeerha a fardī, ‘Chinəm, Chinəm,’ pər dān labar Faara tē thləmwā, tē kəm kyang dān ənkaheeya sē tē thləmwā, tē kəm əna dān ənwulteengya hangga tē thləmwā.”

²³ “Amma niya nggərang kanda sē, ‘wawi sən kun wa. Weema ma thləmadna kun fa mbəlfeyā!’ ”

Karapu aten fa təngya səri

(Luka6:47-49)

²⁴ Kala niifa kang ngga thləmaarha tsahad na fa əna taara nən sē nəghən ndəndəl, kəla niifa təngga wurighən aten feera.

²⁵ Bana ‘yaara hai, ləghədgha kufaarha, dəkka bəreu ‘yaara wuridī amma mbangwa chang hai wa, kəsər təngga ndan aten feera.

²⁶ “Amma niifa səkka tsahad na ənawā taara sē wa, nəghən kəla nur niifa təngga wurighən aten chehweerha.

²⁷ Bana ‘yaara hai, ləghədgha kufaarha, dəkka bəreu ‘yaara wuridī chang nggən hai hwaf.”

²⁸ Ngwalang na Yeeso tsahadghən ha, fiya wum-ngga hai əna ənwulteena nda aten tsahadghən ha.

²⁹ Kəsər tsahadghən ha nəghən kəla niifa na tə səsəmnda, mbə kəla fatsahaya yi ngyakhrha wa.

8

*Tsabang Yeeso niifa də na tə wanhad termeerha
(Markus1:40-45; Luka5:12-16)*

¹ Tərna Yeeso hai a wumnda, takkwagha fiya ndən hangga.

² Na niifa sə na tə wanhad termeerha fa, nanən Yeeso dəgha thləmadghən də, bərgħa hai a mbedghən hwanggən nən ndanggən, “Chinəm, a nggəmna fa na mbang tsabeedə.”

³ Tərgħa Yeeso fər hargħənən də tsuwargħənən fa ndanggən, “Nggəmđi fa a tsabana də. Tsabudə!” A mbəđi tsu kee, termedđi ndəkka hai təghən.

⁴ Tərgħa kəsgha Yeeso thləmadghən ndanggən, “A pərang nan niifa wa, amma duwadə kyadang fadwa firis na sa nən. A əno sataka tənə fiya səndasə tsabnadə kəla ndana ngyakhrha Musa.”

*Yeeso kənanğ də mafad mamnda sodja Romaya
(Luka7:1-10)*

⁵ Kyana Yeeso Kafarnahum hai, bağha mamnda sodja Romaya thləmadghən bə hwanggən nən ndanggən,

⁶ “Chinəm, mafadna kalth a wuri mbə kanglang wa, mər fadghən hai nəghən a səsarha kaan.”

⁷ Ndangga Yeeso, “Niya dərhadə đi kənanğ nda.”

⁸ Tərgħa mamnda sodja Romaya nggəmanggən Yeeso ndanggən, “Chinəm, tsəkki na a bəna minda kyana bə wa, amma a nggəmna fa kalu sə kee a mbəđi na nana na mafanna a kənda.

⁹ Kəsər nggi niyi akamu ngyakhrha niifa, kəmɗa tə sɔdɟaya a kamuna. Ni ndangnda yandɟiya, 'duwadə', nən dərhadə; yandɟi taarha kəm ndanggi 'boba', nən a ɓarha ɓa, ndanggi mafanna, əno kiya, ənagha kəla ndangni."

¹⁰ Səkna Yeeso ndən kee, wulangga teena. Kyahargha hai ndanggən nafini na a mbu samadghən, "Niya ndang nda kun, ahur Isəreela 'wawi wal niifa tə fərkəkafek fa tə kanglanggirha kəla yandɟiya wa."

¹¹ "Niya ndang nda kun, fiya hangga na a ɓarha ɓa a man kyad yanfaara tə man həməndəghən, na nda a tər mbəd tsawud ndan tə Ibrahim, tə Ishaku tə Yakubu ahu wutsəfayiddi hu Kutəryid Talara.

¹² Amma Isəreelaya hangga kya nanda əna Kutəryiddi ka kanda, nanda a muwang kanda ahu wula də, a mbədani na nanda a tərha sə tə kət mee."

¹³ Tərgha ndangga Yeeso mamnda sɔdɟa Romaddi, "Wudu wureedə, ka fərkəkafekkid wa ni ənagha ndən katəra nən hai kee." Mafaddi keeghən kəngga məməlla sayiddi wu.

*Kənanɟ Yeeso fiya hangga
(Markus1:29-34; Luka4:38-41)*

¹⁴ Səlɗa Yeeso a minda ki Mbiturus də, dəgha wal thlabər Mbiturus tənɗwunda fadghən bee kalh hu sərə.

¹⁵ Tsuwargha Yeeso harghən fa, kəngga. Tərgha thliigha sə fərang ənnarhami nən.

¹⁶ Tsəna figrha hai, nafiya natə ənkaheeya fa hangga ɓa nda tə kanda thləmad Yeeso ɓa. Kyanggən ənkaheeyina sə tə mee kee, tə kəm kənanɟgən haaya heu.

¹⁷ Ənanən əndiya ka a ləghədgha labardi thləkna Chinəm tə mii annabi Ishaya, ndanən:

“Tərang də beerha fayi nəm,
tə kəm kədanggən wanhayi nəm də.” *

*Pədayid mbu samad Yeeso
(Luka9:57-62)*

¹⁸ Kəlang na Yeeso fiya wumngga thləmadghən ba, ndanggən fatsahayighən a dənda pəm wuri aama Nggalili də.

¹⁹ Tərga tal ahur famaləmnnya ngyakhrha Musa ndanggən, “Mala, niya mbusamad wa kala mbərha na a dərha saadə.”

²⁰ Nggərangga Yeeso sə, “Tsarwaya tə kwandan sə, wudikkya na hu bəreurha tə kəndan sə, amma Wan Niifa mbə mbədghən sə ko na a dəfanggən tenggən sahai wa.”

²¹ Tal ahur fatsahayighən ndanggən, “Chinəm, malee ‘wan wudi wureedə di pangnda pəpa.”

²² Amma ndangga Yeeso, “Mbuwu samanna nanənya! Malang mərya pang ngganda mərəndan.”

*Yanang Yeeso bereu ‘yaara
(Markus4:35-41; Luka8:22-25)*

²³ Tərga Yeeso kyagha hu kombuwol hai katəranggən tədang wuri aamdı teena tə fatsahayighən.

²⁴ Kula səndəndan sə, bagha bereu ‘yaara ba na kanglang ahu wuri aam dāba katərangga aamdı kudufulla hai nagha aama a pisha ahur kombuwol də hai. Amma tərang beena Yeeso də.

* **8:17 8:17** Ishaya 53:4

25 Dəgha fatsahayighən də mekhneṅ ngganda sə ndang ngganda, “Chinəm, hərgəhang kəm! Nəm a hwaarha də!”

26 Amma nggərangga Yeeso kanda sə, “Kama nun a tərəmnda? Kədi fərkəkafekkid nun!” Tərgəha thliigha sə yanaggən bəreudi tə kuḍufulla aamdi, nggasgha mbərha hai.

27 Kəsangga ənwulteena fatsahayighən tsakhmee nda, “Tur niif wunni ya? Ko bəreurha ni tə kuḍufulla aama na nda a takkwa ‘ya ndanən!”

*Kərang Yeeso nafiya səri na tə ənkaheeya fa
(Markus5:1-20; Luka8:26-39)*

28 Səlna Yeeso a pəm wuri aam dādə, na a man ki chehweed Nggadaraya, nafiya səri na tə ənkaheeya fa bə nda thləmadghən bə. Bagha nda bə a mbəd ten kwaya, mbə niifa sə na mbang mbəradə tə mbədi wa, kəsər tsau nda ən tərəmnda.

29 Katərang ngganda huhwang nda hai na nda a ndaarha, “Ma djiḍoyiwa tə kan, Wan Faara? Bana bə ka a səsangga kan kapa na far ngwa kumad nan tsərha hai wa?”

30 Tsau tə mbədi na kələngarya sə na a lafrha.

31 Hwangga ənkaheeyini Yeeso, “A kyang na kan sə, dāng kan ahur chibəd kələngaryina də taarha.”

32 Ndanggən kanda, “Daama də!” Nanən kee kya nda sə dənda ahur kələngaryina də. Chibəd kələngaryini kahat daa nda ahur wuri aam dādə hwaa nda də.

33 Nafini na a laf kələngaryini daa nda hur tala də pər ənda nda katəragha hai heu, tə kəm əndi katəragha hai tə nafini səri na tə ənkaheeya fa.

³⁴ Tərgħa nafiya hur talđi heu kya nda ba ka ba nda na Yeeso. Na nanda Yeeso hwanggənda a mal chehweed ndan nən.

9

*Kənanğ Yeeso niifa mərna fadghən hai
(Markus2:1-12; Luka5:17-26)*

¹ Kyagħa Yeeso ahu kombuwol hai dəgha hu talghən də mannən sə Kafarnahum.

² Bagħa fingya nafiya ba tə niifa mərna fadghən hai kalth ahu dənggəla. Nana Yeeso fərkəkafekkid ndan, ndanggən niifdi mərna fadghən hai, “A billadna wa waana, chohonda dimiyidwa də.”

³ Fingya famaləmgya ngyakrha na nda a ndaarha ahur ndan tə ndaarha, “Kamshidiya nəghən a sar Faara.”

⁴ Sənanğga Yeeso numad ndan hai ndanggən kanda, “Kama nun numad ən mbəlfəerha kiya ahur nun?”

⁵ Yanggini pəpa, a ndang nggi tə mərna faddi, ‘Chohonda dimiyidwa də wa,’ nduwa, ‘Thliusə wiu wa?’

⁶ Amma niya kyadang ndaarha kun, Wan Niifa nəghən tə səsəmnda ha hu kəshiddiya yi chakh dimiya.” Tərgħa ndanggən niifdi mərna fadghən hai, “Thliusə, tərang dənggəlwə sə, wiina wureedə.”

⁷ Thliigha niifda sə harad dəgha wureedə.

⁸ Nagħa fiya wumngga hai əndi katəragħa hai kəsangga ənwulteena kanda. Tərgħa manang ngganda Faara tə thlənanğga niifa ba natə səsəmnda fa kaan kiya.

Aah Yeeso Matta a mbu samadghen nän
(Markus2:13-17; Luka5:27-32)

⁹ Nana Yeeso diye mbeedä tē wiirha na niifa nän na nda aarha Matta, ndēghen tsau a mbäd thlē tsamnda. Tērga ndangga Yeeso, “Mbuwu samanna.” Thliigha sē mbu samadghen nän.

¹⁰ Tsəbaku, na Yeeso a hēb ənnarhami a wuri ki Matta, bagha fa thlē tsamngya tē fadimiya hangga, hēb ənnarhami nda tēghen tē fatsahayighen.

¹¹ Nana Farisayini ndən kee, tsahang mee nda fatsahayighen ha, “Kama na təmaləm ndənun həbrha tē fathlē tsamngya tē fadimiya?”

¹² Səkena Yeeso ndən kee, nggəranggən kanda sē, “Nafiya na kəkanglang hai mba nda kadä tēpurha wa, kəl nafiya mbuwa kəkanglang.

¹³ Nanənya, damadē dūn tsaha əndi na labar Faara a ndaarha, ‘hadang nda niifa fa ndəna minna a fannun, mbə sataka wa.’ Kəsər bayi ba ka a aah nafiya ni na a numad ndaarha na nda a əna nggayirha wa, amma kəl fa dimiya.”

Tsakhmee aten kar aama
(Markus2:18-22; Luka5:33-38)

¹⁴ Tērga bagha fatsahaya Yahaya a thləmad Yeeso ba ndang ngganda, “Ma ənagha ndən kan tē Farisaya a kar aama, amma fatsaha yiwa mba nda kar aama wa?”

¹⁵ Nggərangga Yeeso kanda sē, “Kəkən na hur pashiya wutsamnda səbrha dē ndēghen wutsamnda bəldē a thləmad ndan? Na fara bayi nanda a tērang wutsamnda ma kanda. A fardä ni na nanda a kar aama.

¹⁶ “Mbə niifa sə na mbuhwang suhurra lukrha tə weerənda bar kabaarha wa, kəsər na mbuhuddi a njarang nda luwudda də, njarrəghən nən a kal yi kaar.

¹⁷ Tə kəm mbə niifa sə na irang nda weerənda aam inabi ahu suhurra samsamiya hai wa. A irang nda sa hai, na samsamiyini a dathla də, na aam inabidi a iraadə, samsamiyini na nda səbrha də. Weerinda aam anab, kamdə a irang nggəm ahu weerənda samsamiya hai. A ənadəm kee na aam inabidi tə samsamiyini a baala hai.”

*Kərang Yeeso wutarad Yayirus tə nuneefa
(Markus5:21-43; Luka8:40-56)*

¹⁸ Yeeso bəldə a kalang kanda sə, bagha mamnda kən tsahad Yahudaya ba bərgħa hai a mbedghən ndagħa, “Mərgħa wutarad na kukuling ya, boba ba tsəwargħən fa, nən a thliirha sə tə yibrha.”

¹⁹ Thliigha Yeeso sə tə fatsahayighən mbu samadghən nda.

²⁰ Tərgħa na nuneefa sə ənagħa hurarha kumkap səri fara a bang fa hai. Bagħa ba təman kəsərgħən tsuwar mii luwudghənən fa,

²¹ kəsər numaghən tə ndaarha, “Ko luwudghən tsuwar ni fa kee, niya kənda.”

²² Kyaharna Yeeso hai na nən ndən, ndagħa, “A billanna wa, waana, fərkəkafekkid wa kənədə.” Tsu a mbədi kee kəngga.

²³ Kyana Yeeso minda ki mamndədə hai, na fa pi perəmngya nən tə fiya wumngga hai kanda a mbeela.

²⁴ Tərgha ndagha, “Kyama kəshaadə, mər wa wutaraddi wa, nən a shiirha ni kee.” Amma masangga fiya wumngga hai.

²⁵ Akwasamaddi rək nanda fiya kəshaadə, kyagha də kəs har wutaradda nən, thliigha sə.

²⁶ Labar ənwulteendiya weldadə ahu chehweddi kahat.

Kənanğ Yeeso kwamaya tə niifa mbuwa mbang kaala sə

²⁷ Akwasamaddi malna Yeeso mbədi, kwamaya səri həshya mbu samadghən nda kanda a aaghən, “A hədowan fa, Wan Ndauda!”

²⁸ Kyana Yeeso hur minda hai, tərgha kwamayini dənda thləmadghən də, tsahang mee nən kanda, “Fərdun kəkafek ni mbang kənanğ kun wa?” Nggərang ngganda sə “Ha i, Chinəm.”

²⁹ Tərgha tsuwar yiya ndan nən fa ndagha, “Kəsər ka fərkəkafekkid nun, nun a kənda.”

³⁰ Tərgha yiya ndan inggadə. Kəsgha Yeeso thləmad ndan kaan ndagha, “A pərang dūn ndən niifa wa.”

³¹ Amma kya nda sə pər labar daa nda ahu chehweddi kahat.

³² Kyana nda sə, na niifa sə natə ənkaheerha fa mbə mbang kalasə wa, ba nda təghən thləmad Yeeso ba.

³³ Kyang na Yeeso ənkaheedda sə, niifdi mbuwa mbang kalasə kalgha sə. Fiya wumngga hai kəsgha ənwulteena kanda ndaa nda, “Waghəm tam na 'ya manggən kəla yandīya a Isəreela wa.”

³⁴ Amma ndagha Farisaya, “Mamnda ənkaheeya fərangga səsəmnda kyang nda ənkaheeya sə.”

Kədi fatarya

³⁵ Yeeso wengdæ wupəriya hai tæ talya heu a tsahang fiya ha ahu kæn kæn tsahad Yahudaya, tæ pær Labara na Mbænggæn yi Kutæryid Faara, tæ kæm a kænang nda fiya natæ wanhaya dædamæn-dædamæn.

³⁶ Nana Yeeso fiya wumngga hai, hadangga nafina fa, kæsær na nda hu sæsaarha, mbæ niifa sæ na dang kanda sæ wa. Na nda kæla chauraya na kula tælafrha.

³⁷ Tærga ndanggæn fatsahayighæn, “Mul hathla hai, amma kædi fatarya.

³⁸ Tsaunæn kee, hwanama tæheddi, thlæn fatarya næn bæ banda hathlang sæ.”

10

*Wur Yeeso fathlængya kumkap særi
(Markus3:13-19; Luka6:12-16)*

¹ Aagha Yeeso fatsahayighæn kumkap særi a thlæmadghæn bæ, færang sæsæmnda næn kanda a kyang ngganda ænkaheeya sæ tæ kæm kænang ngganda wanhaya dædamæn-dædamæn tæ beerha farha.

² Kulo thlæm fathlængya Yeeso kumkap særi ya:

Siman nanda aarha Mbiturus,
Andrawus wanman Siman,
Yakubu wan Dzabadi,
Yahaya wanman Yakubu,

³ Filibus,
Mbatalomi,
Toma,
Matta tæ thlæ tsæmnda,
Yakubu wan Alfiyus,
Taddiyus,

4 Siman täsäräk chehweedghən,
Yahuda Iskaryoti fərgha Yeeso də.

*Thlən Yeeso kumkap səri di
(Markus6:7-13; Luka9:1-6)*

5 Thlängga Yeeso kumkap səri di ndanggən kanda, “A dufun thləmad fingya də mbuwa Yahudaya, nduwa talya Samariyaya wa.

6 Amma daama thləmad nafiya Isəreela də, chauraya Faara sahadgha.

7 Daamadə dun ndangnda kanda nduwus Kutəryid Faara ba.

8 Kənaman haya, thleeman mərya sə, kənaman fingya natə wanhad termeerha fa, kyaman ənkaheeya sə. Fərang nggandan kun ka, kun kəm fəramadghən ka kəla thlənun ndən!

9 A kəsdun wudəbəla ha hu panjakwan nun wa, ko təfaasa, nduwa wurirha, nduwa kala 'ya na kəla wudəbəla wa.

10 A kəsdun yawarha ha tə lukrha tə pakhma, nduwa səsaala wa. Kala 'ya fərang nanda kun a kardun ndən wa, kəsər tətaara kamdə a wal ənnarhami nən.”

11 Kala wupəri nduwa tala kyanun sahai, kadaama ka niifa tsawun ahur mindəghən ta far dədə nun a mal talđi.

12 A kyadun hur minda hai, ndaama 'ya tə kəm fərang parka nun kanda.

13 Ana ka minda ni ngwa tsauka parkad nun sə. Amma a mbusə kee wa, ngwa wudgha parkad nun a fad nun ba.

14 Kala tala nduwa wure kyanun sahai, a thluwa nda kun fa wa, nduwa kar nda kang

thlëmaarha kun fa, anaḁun a wiirha paman tinid mbëḁa ḁë na a fad sarnun.

¹⁵ Niya përang këkafek kun, a far ngwa kumarha a nggushi nda Sodom të Nggomara na nda a haḁang kanda fa ma talḁi.

Sësaarha na bayi

(Markus13:9-13; Luka12:11-12; 21:12-19)

¹⁶ Niya thlën kun këla chauraya ahur mëmereeya ḁë. Nanën kee tsawama thladwayirha këla huthlingya të këm tsawama mësälemnda nafiya këla kataprakkyä.

¹⁷ Kwarama! Kësär na nda a ḁërha të kun mbed fa ngwa kumaya ḁë të këngya tsahad Yahudaya tsäḁa kun nda.

¹⁸ Nanda a ḁërha të kun a mbed ngwamnaya ḁë të kutërya kësär ka nggi. Əndaniya na fërang kwamana kun përang këkafek nun kanda atenna.

¹⁹ Amma a kësang nda kun a billaḁun të 'ya nun a thlëkrha të këkën nun a thlëkkën wa. Kësär a mëmölla sayiddi na Faara a përang 'ya kun nun a thlëkrha.

²⁰ Kësär mbë kunni na a kaala së wa, Sësən Chinun ni na a kaala së ahur nun.

²¹ “Wanmana nən a fër wanman a bëlang ngganda. Chingya na nda a fër wanggindan, na wundakhnaya a thleng fa nggët yindan fa a bëlang ngganda kanda.

²² Na fiya heu a kar kun kësär ka nggi. Amma kala niifa kërësgha, nən a hërëkrha.

²³ A sësang nda kun ahu yandi tala ya, ḁaama hu tala ḁë pak. Niya përang këkafek kun, Nggi, na Wan Niifa, ni a wutta bë kapa nun weng talya Isäreela hai heu.”

24 “Wan tēmakarantarha mbə kal tēmalēmndəghən wa, tə kəm mafarha mbə kal turighən wa.

25 Wangya makarantaya kamdə a na nda kəla tēmalēmndən ndan, mafaya kəm a na nda kəla turi ndan. Nanən Nggi, na tuwuri di, anda nggi kogna ənkaheeya, wangya wuridi kəm na nda aah kanda tə thləma kalgha yina mu!”

*Yandī kamngga a tərəmnnggənam
(Luka12:2-7)*

26 “Nanən kee, a tərəm dūn fīngya na a səsang kun wa. Kəsər na farghən bayi kala ‘ya na nggənggəla na nda a inang də; kala ‘ya na bəbee kəm nən a kyarha pəpal bə səkkəna fīya heu.

27 ‘Ya pərang ni kun hu wula, tərəman urad nun sə pərghən nun a yanfaara a dalth mbərha hai. ‘Ya shishiwang ni kun hu thləmaarha hai, tərəma ten kəna sə tərənggun urad nun sə pərghən nun səkkəna kowunni!

28 A tərəm dūn fīngya na a bəl farha wa; kəsər mba nda mbang bəlang shingnda wa. Amma tərəmma Faara katənggən, ndəghən na mbang bəlang farha tə shingnda kyab ahu hwanga.

29 Mbə na nda heng wudikkya də səri kobo tal wa? Amma a muk tal a hweede hai na Chinun sənda sə.

30 Ko was tengginun heu nəghən thləthləda.

31 Nanən kee, a tərəm dūn wa; kal dūn wudikkya hangga a mbed Faara.”

*Kyad sənda Yeeso a mbed fīya
(Luka12:8-9)*

³² “Niya ndang nda kun, kala niifa ndagha sændə nggi a mbed fiya hu kəshiddiya, nggi kəm niya ndaarha sændi ndən a mbed Pəpa na a talara.

³³ Amma niifa kəm ndagha səngwa nggi wa a mbed fiya hu kəshiddiya, nggi kəm niya ndaarha səngwi ndən wa a mbed Pəpa na a talara.”

Tsaharha ha aten tsawud dədemnggirha tə səsaarha

(Luka12:51-53; 14:26-27)

³⁴ A numadun ndon bang ni tsawud dədemnggirha kəshiirha ba wa. Awo, bawi ba tə tsawud dədemnggirha wa, amma thlaukh kəlara.

³⁵ “Bani ba ka a bi wumang yanda a pathlang:

‘Nda wee həshin tə chin,
nda wutararha tə man,
nda nu wee tə
thlabərgən tə nuwunda.

³⁶ Fa saryi nun,
na nda naarha ahur mindənun.’ ”

³⁷ A nggəmna tsu nduwa muwa ma nggi, tsəkka a tsawana yina wa. Tə kəm a nggəmna wundəlad wa nduwa wutarad wa ma nggi, tsəkka a tsawana yina wa.

³⁸ Kala niifa kargha tər kadidghən fa mbu samadna nən, tsəkkwa a tsauka yina wa.

³⁹ Kala niifa nggəmnnga yibədgən, nən a kədeng nda, tə kəm kala niifa kədengga yibədgən ka nggi nən a walghən.

Tsaharha ha aten kəna
(Markus9:41)

⁴⁰ “Kala niifa thløgħa kun fa thlönən nggi, tə kəm kala niifa thløgħa nggi fa thlönən Chindi thlängga nggi ba.

⁴¹ Kala niifa thløgħa annabi fa kəsər ka nanən annabi, nən a wal kənaghən yi annabi. Kala niifa thløgħa ka niifa fa, kəsər ka nanən ka niifa nən a wal kənaghən yi ka niifa.

⁴² Kala niifa fərangga aam saarha na shishiu ahu wuhuleurha a tal ahur fīngyayini na nggun-ngguchit ahu fatakkwayina, kəkafek nən a wal kənaghən.”

11

Labara aten Yahaya Təbaptisəma (Luka7:18-35)

¹ Ngwalang na Yeeso thløgħang palthyini a fatsahayighən kumkap səri, kyagħa sə ka dəgha tsahang fiya ha tə pər labar Faara hu fīngya a talya Yahudaya.

² Nana Yahaya tə Mbaptisəma ahu porsəna, sək labaarə nən aten ənggini na Kərəsti a ənarha. Tərgħa thlən fatsahayighən nən də də nda tsahang mee Yeeso.

³ Ndang ngganda Yeeso, “Sani Kərəsti di nan a kəlaarha fa wa, nduwa dan mbeedə tə kəla niifa fa pak wa?”

⁴ Ndangga Yeeso kanda, “Wudəama dun pəranggən Yahaya 'ya nun a səkrha tə 'ya nun a naarha.

⁵ Kwamaya a na mana hai, Səfəngya a wiirha hai, fa tərmeeya kanda a wal kənda, tefəngya a sək labaarə, kanda a thleng mərya sə tə yibrha,

tə kəm kanda a pər Labara na Mbənggən a fa yamiya.

⁶ Ndaaman, 'A fərangga Faara parka fɪngya kawaa kəsəra, kəsər ka nggi.' "

⁷ Nana fatsaha yini ki Yahaya a wiirha, katərangga Yeeso tsə labaaara hai aten Yahaya ahu terdɪ wumngga hai. Ndanggən kanda, "Tur yanggi niifa ni dūnun ka kəlang nda a kaheerha də? Niifa ni na kyakhrang hutenggən hai kəla hwaliya na nzənzang na bereurha a tsang 'ya fa wa?

⁸ Nduwa nuwun a numad ndaarha dūnun ka kəlang niifa də ngwagha fa tə kari na tə wudəbəla fa ngga wa? Awo, nafiya na kal kari fa natə wudəbəla na nda tsaurha a kwakirəm kutəra, mbə a kaheerha wa.

⁹ Dūnun ka kadə annabi wa? Yoo, kaldə annabi."

¹⁰ "Kəsər Deleewar Faara tsədə labaaara aten Yahaya ndanən,

'Niya thlən təthləndəna 'wagha mbeedə ma sa,
nən a takso kwamana də kapa na barhaba.' "

*

¹¹ Niya, pərang kəkafek kun, mbə niifa sə nggət nanda hu kəshiddiya kalgha Yahaya tə mbap-tisəma mamnggirha wa. Amma ko yanda ni na ngguchit ahu Kutəryid Talara kaldə Yahaya mamnggirha.

¹² Ka a thlakh mbəddi katərangna Yahaya tə mbap-tisəma pər labar Faara hai, ta weeri dāba ya, Kutəryid Talara aten dərha mbeedə tə kanglang-girha, ko nanən fa mbəfeeya na nda a yanda

* 11:10 11:10 Mal 3.1

təghən.

¹³ Kəsər kapa na Yahaya barha ba, annabiya heu tə Deleewar ngyakhrha Musa thlək nda 'ya bagha katərarha hai.

¹⁴ A nađun a nggəmfə tə 'ya ndaani, Yahaya ndəghənni Ilya, yandi ndana annabiya nən a barha ba.

¹⁵ Kala niifa na tə thləmad səkrha, səkkənən.

¹⁶ Tə ma ni sakh nafiya kəshiid weeriya? Nəghən kəla wundakhnaya na a bashaarha a pəpal kasu, na nda a aah ndan tə ndaarha:

¹⁷ “ ‘Peng dan perəma kunsə,
kardun rəbrha fa,
ang dan amshi mərri kunsə,
kardun tərha fa.’

¹⁸ Bana Yahaya tə Mbaptisəma ba mbə a həbrha tə saarha wa, amma kun a ndaarha, nəghən tə ənkaheerha fa.”

¹⁹ “Wan Niifa ba dəba, a həbrha, a saarha kun a ndaarha, ‘Tə yakh həbrha tə saarha, pashid fathlə tsamngya ni tə fa dimiya!’ Amma ana niifa tə sənda Faara na ən ənadghən kyadghən.”

*Talya kargha malang dimiyid ndan
(Luka10:13-15)*

²⁰ Tərgha katərangga Yeeso kiki talyi na fa ənənən ənwulteengya sə hangga, kəsər malangwa nda dimiyid ndan kyakhra nda thləmad Faara ba wa.

²¹ “Kawa Koridzin! Kawa Mbatseda! Ana ənwulteengya dədamən ənanda ahur nun ndəghən ənanda a Taya tə Sidon, kam kətəm 'wad nafi

ndan teena malang nda ðimiyid ndan, kal kuk-washarya nda fa tē kēm kēmang ngganda yid ndan tē fishe.

²² Niya ndang nda kun, a far ngwa kumarha, na Taya tē Sidon hadang nda Faara fa ma kun.

²³ Kun kēm nafiya Kafarnahum; tamngga ndaarha, nanda a mano a talara wa? Awo! Na ðərha hu hwanga ðə. Kəsər ana ənwulteenggina ni əna nanda a kyanun ndən əna nanda a Sodom, ndəghənni kēm balgha sē ta weeri bə ya.

²⁴ Niya ndang nda kun, a far ngwa kumarha, na Sodom a hadang nda Faara fa ma kun.”

*Bamaba bun yibrha a thləmadna
(Luka10:21-22)*

²⁵ A sayiddi ndagha Yeeso, “Usadi sa Pəpa, Chinəm yi talara tē hweede, bəbengna ənggini heu ya a nafiya na ndəndəl tē fa hutengya, kyadang nggəna pakhtəduya.

²⁶ Nəghən kee, Pəpa, ndən kamogha yid!”

²⁷ Fəre Pəpa əngya heu, kəsər ndəghənni katənggən səngga Wandī. Kəkafek yandi səngga Chindi ndəna Wandī. Amma Wandī na midghən sē pərang labaara nən fīngya aten Chindi, tənə nda sənggən kēm.

²⁸ “Bama thləmadna bə kun ðakhna mid nun ðə na tē rəfrha in haaghən, niya yibang nda kun.

²⁹ Tərang miiwadna a kakhpəniwa tənə tsaharha a fanna. Məsələmnda niifa ni nggi hu səsəna tē sammayirha, kəsər nun a wal yibrha.

³⁰ Na tərəra miiwadna pəpa, rəfəddiya kēm fərang ni kun nəghən kaftang.”

12

*Tsakhmee aten far Yibəd Yahudaya
(Markus2:23-28; Luka6:1-5)*

¹ Tsəbaku, a sayiddi na Yeeso a mbəra də tə heerha a far Yibəd Yahudaya. Kəsgha miirha fatsahayighən, tərgha kəs kya ten wan hwaliirha nda na nda a kiighən.

² Amma nagma fingya Farisaya kanda ndang ngganda Yeeso, “Kulodə, fatsahayiwa a əna 'ya 'yadana ngyakhrha na nda kya wan hwalirha a far Yibrha.”

³ Ndangga Yeeso kanda, “Karatang ngwanun əndi na hu Deleewar Faara ənana Ndauda kəsna miirha ndən tə pashiyighən wa?”

⁴ Kyagha hu Kən Faara də, kii mburodi nda dəfang nanda də ka a kiigha firistaya.

⁵ Nduwa karatang ngwa nun ahu ngyakhrha Musa ndanən nggəməng nda firistaya fa a əna taara ahu Kən Faara na a Urshalima a far Yibrha wa?

⁶ Niya ndang nda kun, kələma niifa ya kalgha Kən Faara na a Urshalima.

⁷ Amma andam kwang sənang dūn 'ya hai ndana Deleewar Faara, 'Na minna sə nagma fiya a hadang kun fa, mbə əna sataka wa, kam 'yarwun fatsahayina na ka nafiya wa,

⁸ Kəsər Wan Niifa Chinəm ni, heu tə far Yibrha!

*Kənanng Yeeso niifa mərna harghən hai
(Markus3:1-6; Luka6:6-11)*

⁹ Tərgha wiirha Yeeso kyagha hu kən tsahad Yahudaya də.

¹⁰ A mbədi na niifa sə mərna harghən hai. Tsa-hangga farisaya mee Yeeso, “Nggəmə ngyakhrha fa

a ənagha niifa tar kənanɡ nda niifa a far Yibrha?" Tamngganda ndaarha na Yeeso a ndaarha ooh, tənə nda kəsang nda tə dimiyirha.

¹¹ Ndanggən kanda, "Ana chaurad nun sə mukka hu kwaarha hai a far Yibrha, mbun dərhadə dūn kədang sə wa?"

¹² Kal niifa chaurarha kaan, ha'i nggəmanɡ ngyakhrha niifa fa a əna 'ya na ngga a far Yibrha."

¹³ Tərgha ndanggən niifdi, "Pəpənang harwa də." Nanən kee pəpənangga niifdi harghən də, nggərgha hardi məməl kəla tahadghən.

¹⁴ Tərgha wumngga farisayina hai ka a kada kwaman bəlla Yeeso nda.

Yeeso ndəna mafad Faara wurnən

¹⁵ Sənangga Yeeso numad ndan hai. Nanən kee mal mbəda nən, mbugha fiya samadghən hangga, kənanggən fiya heu na fandan bee ahur ndan.

¹⁶ Amma kəs thləmad ndan nən a pər nda təwunni ndəghən wa.

¹⁷ Tərgha ləghədgha 'ya ndana Annabi Ishaya:

¹⁸ Kəlaman Mafanna wurni,
nggəmdi ndən, nən əna 'ya mbənegha,
Niya fərang səsənna,
nən a əna nggayirha a fingya heu.

¹⁹ Mbə əna kakyathlaanga tə fiya,
nduwa djargha hai ahur fiya wa.

²⁰ Nən naarha tə sammayirha a fingya mbuwa kanglang,
nən fərang kaali niifa mbuwa tə mbərsaarha.
Akwasamadghən, kowunni nən a wal kwa-
man nggayirha.

21 Na thlēmnggən a tsau yi mbərsad
kəshiirha kahat.

Yeeso tə kutər ənkaheeya

(Markus3:20-30; Luka11:14-23; 12:10)

22 Tərgħa bəng niifa nda Yeeso bə na tə
ənkaheerha fa, na kwamarən tə kəm mbə mbang
kalasə wa. Kənannggən niifdi mbanggən kaala sə
tə na maana hai kyab.

23 Fiya heu na ənwulteena nda tsakhmee nda,
“Ndee mbə Yeeso dā na ya, na wan Ndauda wa?”

24 Amma səkna Farisaya ənwulteendi ənanən,
ndaa nda, “Mbə ngaala sə wa kyang də ənkaheeya
sə. Kəsər walghən səsəmnda a ahar Sheetan kutər
ənkaheeya.”

25 Sənanngga Yeeso numad ndan hai,
nggəranggən kanda sə, “Kala kutəryirha ndəkka
hai tə yanda mbə tam isha wa, tə kəm kala tala
nduwa wure ndəkka hai tə kakyathlaanga nən
weela də.

26 Ana sheetan a kyang sheetan sə, nən a yanda
tə altenggən. Mbə kutəryidghən a məndaha wa.

27 Ana tə səsəmnda Sheetan ni kyan ənkaheeya
sə, tə səsəmnda wun na fatakkwayinun kyang
kanda sə? Fatakkwayinun ni a ngwang kumarha
kun sə.

28 Amma a kyangdi ənkaheeya sə tə Səsən Faara,
nanən kee Kutəryid Faara baa də pathlang nun bə.”

29 Wunni na kanglang kaan na mbang kyaarha
hu minda ki niifa hai na kanglang kəla Sheetan
ngaaranggən ənggighən? Kəl ‘wanən teena
kənannggən niifda hai na kanglang ‘wan a
mbanggən har əngya na midghən.

³⁰ Kala niifa mbuwa tē nggi, nēn a tsan nggi. A mba a dēe sē wumang fiya bā wa, na a waleng kanda dē.

³¹ Niya ndang nda kun, kala tur yanggi dīmiyirha ēnana nduwa ndaana na nda a chahokēn dē. Ko kalna sē yi 'yar Wan Niifa, na nda a chahokēn dē. Amma a sarna Sēsēna tē Pedēnda, mba nda tam chahokēn dē wa, ko nanēnya nduwa kēshiirha na bayi.

³² Kala niifa 'yargha Wan Niifa na nda mbang chahanggēn dē, amma kala niifa 'yargha Sēsēna tē Pedēnda, mba nda tam chahanggēn dē wa, ko nanēnya nduwa kēshiirha na bayi.

*Nēm sēn dēfrha tē tur wanggighēn
(Luka6:43-45)*

³³ Ana dēfrha ngga, na wanggighēn naarha ngga. A mbē dēfrha ngga wa, mbē wanggighēn narha ngga wa. Nēm sēn dēfrha tē tur wanggighēn.

³⁴ Kun huthlingya, kēkēn na nafiya natē mbēlfeerha fa kēla kun thlāk 'ya na ngga tē kēm kamngga? Kēsēr 'ya na ahurwa ndēghēn na a kyarha bā thlākēna.

³⁵ Ka nafiya na nda ēna 'ya na ngga ahur ndan sē, amma fambēlfeeya na nda kyang ēngya bā mbuwa ngga ahur ndan sē.

³⁶ Niya pērang palthdī kun ya, a far ngwa kumarha tētani a ngwang kumarha nda kun sē aten 'ya na dīmi ndaanun.

³⁷ Əndi kyagha bā a miiwa nēn a hērworha nduwa kēnoghēn.

Famaləmgya ngyakhrha tə Farisaya a kada ənsakhrha

(Markus8:11-12; Luka11:29-32)

³⁸ Fardasə fingya famaləmgya ngyakhrha Musa tə Farisaya bənda thləmad Yeeso bə ndang ng-ganda, “Mala, na minnasə a kyadang sakh ənwulteena na kan na a kyad ndaarha furo Faara səsəmnda.”

³⁹ Amma nggərangga Yeeso kanda sə, “Nafiya kəshiid weeriya fəmbəlfeyya tə fa yamid fərkəkafek ndəna kada ənsakhrha yi wulteena, amma mbə ən sakhrha sə na nda a kyadang kanda wa, kəl yandi ki annabi Yunana.

⁴⁰ Kəla ənana Yunana beəna mahan tə paara mahan ahur tənə, nanən kee na Wan Niifa a əna beəna mahan tə paara mahan kəm ahu kwaarha.

⁴¹ A far ngwa kumarha na nafiya Nineba a thləng nafiya kəshiid weeri fa ya kyadang ndaarha nda kanda ənawa nda məməl wa, kəsər kanda malang nda dīmiyid ndan, ka labar Faara thləghangna Yunana kanda. Nanənya, kulo niifa kalgha Yunana a mbədiya, amma kardun malang nda dīmiyid nun!

⁴² A far ngwa kumarha, na Kwatam nda Sheeba a thləng nafiya kəshiid weeri fa ya kyadang ndaarha nən kanda ənawun məməl wa. Baghən bə a mbərha na inggun ka bagha sək sənda Sulemanu. Nanənya kulo niifa a mbədiya kalgha Sulemanu, amma kardun kang thləmaarha fa.”

Wutta Ənkaheerha bə
(Luka11:24-26)

⁴³ “A kya ənkaheerha sə a fad niifa, nən dərha ka kada mbəd yibrha a kaheerha də, amma mbə waala wa.

⁴⁴ Tərgha nən ndaarha, ‘Niya wutta thləmad niifda də kyani saba.’ Nanən kee wudgha bagha wal wuridī mal nən mbə niifa sə wa, ngwa wurida də ngga, tangsang nda.

⁴⁵ Tərgha na ənkaheeddi a kada ənkaheeya ba məd kalgha ndən mbəlfēerha kya nda hur niifda hai tsawa nda sə. A kwasamadghən, tsawud niifdiya səssadghən nən kal yi kaar. Nun a tsaurha kee kun fambəlfēeya kəshiid weeriya.”

*Man Yeeso tə wanmanggighən
(Markus3:31-35; Luka8:19-21)*

⁴⁶ Nana Yeeso a ndikrha tə fiya wumngga hai, man tə wanmanggighən kəkət a kəshi, na minda sə a ndiya nda təghən.

⁴⁷ Ndangga niifa Yeeso, “Nda muwa tə wanmanggiwa a kəshi, na minda sə ndikrha tə sa.”

⁴⁸ Tsakhka Yeeso mee, “Wunni iya? Mingya ni kəm wanmanggina?”

⁴⁹ Tərgha kyad fatsahayighən nən də tə haara ndəghən, “Kələma nda iya tə wanman nggina ha ya.

⁵⁰ Tsaunən kee, kala niifa ənagha ‘ya ndana Pəpa na a talara, ndəghənni wan pa, wanya tə kəm iya.”

13

*Karapu aten təhəfrha
(Markus4:9; Luka8:8)*

¹ Tsu a fardi malgha Yeeso wuridi dēgha a mii wuri aam Nggalili dē.

² Wumngga fiya thlōmadghēn bā hangga, nanēn kee kyagha hu kombuwol hai. Tsauka ahur kombuwoldi nagha a tsahang fiya ha na kēkēt a mii wuri aamdi.

³ Tsədē asədāya hangga tē karapuya, ndēghēn: “Kama thlōmaarha hai! Tēhudaarha dēdē ka hēfrha dē.

⁴ Nanēn aten wash wiiddi, hērgħa fīngya hai aten kwamana, bāgha wudikkya bā damangganda.

⁵ Hērgħa fīngya hu hēreng keela hai, ka mbuwana chehweerha sē kaan kya nda sē kēkar.

⁶ Amma tēkna yanfaara hai, hwara nda dē mēra nda, kēsēr kwa wa nda thlaara hai wa.

⁷ Fīngya wīiya hēra nda pathlang ndakhkya hai ‘yabangga ndakhkini kanda.

⁸ Amma fīngya hēra nda hu chehweerha hai na ngga kyanda sē āna wee nda fīngya katēra kumnggit mahan-mahan, fīngya kēm kumnggit mikki-mikki har haru-haru.”

⁹ “Kala niifa na tē thlōmad sēkrha, sēkkēnēn.”

‘Ya ānagħa ndān na Yeeso tsaharha ha tē karapu

(Markus4:10-12; Luka8:9,10)

¹⁰ Tērgħa bāgha fatsahayighēn thlōmadghēn bā tsahang mee nda, “Kama na thlōk karapuya a nanna a kalang fīya sē?”

¹¹ Nggēranggēn kanda sē, “Nggēmang nda kun fa na a sēn ‘ya nun na Kutēryid Talara ahurghēn, amma fīngya nggēmang ngwanda kanda fa wa.

12 Kala niifa natə 'ya ha na nda chighanggən tsəghanggən kaan, amma kala niifa mbuwana 'yasə a harghən, na nda a thlang ngguchit tədi na harghən.

13 Ndəghənni ni əna taara tə karapuya a nadi a kalang kanda sə kəsər,

na nda kəlaarha də, amma mba nda naghən wa,
na nda kathləmaarha hai, amma mba nda
səkkən nduwa sənang ngganda hai wa.”

14 “Ndən na ləghəttə 'ya ndaana annabi Ishaya:

‘A səkdun 'ya ndaani,
Mbun sənang hai wa,
A nadun 'ya ənani,
mbun kukwalang hai wa.

15 Kəsər na ten ndan kakrak,
mbə thləmaayi ndan sək 'ya wa,
nggəlang nda yid ndan,
nanən kee mbə yid ndan na maana hai wa,
mbə thləmaayi ndan sək 'ya wa,
Mbə ten ndan sənang hai wa,
Mba nda kyaharra thləmadna ba wa,
ngwa kənanng nggi kanda.’ ” *

16 “Amma na yid nun tə parka, kəsər na nda namaana hai; tə thləmaayinun kəm, kəsər na nda sək 'ya.

17 Niya Pərang kəkafek kun, annabiya hangga tə ka fiya tərmindan na əndi nanun ya, amma nawa

* 13:15 13:15 Ishaya6:9,10

ndan wa. Tərmindan sək əndi sək nun ya, amma səkkwa ndan wa.”

*Pər Yeeso ten karapudi kii tə həfrha
(Markus4:13-20; Luka8:11-15)*

¹⁸ “Nanənya kaama thləmaarha hai ngga, sək ten karapu danun kii təhəfəddi.

¹⁹ Fingya səkka labar Kutəryid Talara amma sənangwa nda hai wa, na nda kəla wiirha hərgəha hai a kwamana, bağha Təbəlfēedda ba thlanggən ənda də həf nanda ahur ndan hai.

²⁰ Fingya wiinya hərgəha aten keela hai nəghən kəla fingya səkka labardi thləghən nda fa tə wutsəfayirha.

²¹ Amma kwa wa thlaara hai ngga wa, mbə mənda ha wa. A ba billaarha ba nduwa səsaarha kəsər ka labardi, mba nda kwas kyaharra hai wa.

²² Fingya wiinya hərgəha ahu ndakhkya hai, nəghən aten fingya səkka labardi, amma billaarha yi kəshiddiya tə nggəmda kəna 'yabang nggən labardi 'yadang tsərha nən fa mbə 'yasə na nda mbang ənaarha ngga wa.

²³ Amma fingya həf nən ahu chehweerha na ngga nəghən aten nafiya səkka labar di, sənang ngganda hai wal chikrha nda fingya kumnggit mahan-mahan, fingya kumnggit mikki-mikki, tə kəm fingya haru-haru.”

Karapu aten wuthlaafa ahur wan hwaliirha

²⁴ Nggərgəha Yeeso thləghang karapu kanda sə, ndəghən, “Kutəryid Talara nəghən kiya: Həf niifa wiirha ngga ahu hedghən.

²⁵ A fæðikrha nana fiya a beena, bagha tætsanda ba hæf wuthlaafa nən a pathlang wiid wan hwalidda hai wii fayighən nən.

²⁶ Katərana wan hwaliddi tsərha tə yiwee, nagha wuthlaafdi kəm a tsərha.”

²⁷ Tərgha bagha fatarya tæhedda ba ndang ngganda tæheeddi, “Tuwuri nan, heddi hæfang na tə wiirha ngga læghæddə tə wuthlaafa! Kyagha nda ba a yanggi?”

²⁸ Ndagha tæheeddi, “ ‘Tætsanda ni ənagha əndiya!’ ” Ndagha fataryini, “Dan kədang kanda də wa?”

²⁹ Ndagha tæheeddi, “ ‘Awo.’ a əna dun kee nun də kədang kanda də heu tə wan hwaliddi.

³⁰ ‘Malaman kanda tsənda kyab kəl a shifiirha ana dəm a halthghən. Tərgha a ndanggi fahalthya wurang ngganda wuthlaafa sə, kənanng ngganda kanda djang ngganda də, tərgha wan hwalidghən iree kənda ahu birwa hai.’ ”

*Karapu aten wiirha na kəla wan parsəna
(Markus4:30-32; Luka13:18,19)*

³¹ Nggərgha Yeeso pərang karapu kanda, ndəghən, “Kutəryid Talara nəghən kəla wan parsəna tərangna niifa hæfanggən hai ahu hedghən.

³² Wiirha ni na ngguchit kaan ahur wiia, amma tsənən sə, tsauka dərha ni na manggən kaan ahur dəfyə heu, taksaagha wudikkya kən ndan ahu wuharyighən.”

*Karapu aten mekhna
(Luka13:20,21)*

³³ Nggərgħa Yeeso pərang karapu kanda ndəghən, “Kutəryid Talara nəghən kəla mekhna yangna nuneefa tə humbarha tasau mahan ana də a əna mburodi. Ko nanən ənaghən mehendi sahāi ngguchit kiya, nən chichadang hufgha sə.”

Na Yeeso tsaharha tə karapu ka a lə danggən 'ya nda annabi
(Markus4:33,34)

³⁴ Kala tsaharha na Yeeso ənaarha a fiya wumngga hai kəl tə karapu, mbə 'yasə nən thləghang kanda kula karapu wa.

³⁵ “Ndən ləghədna labar Faara ndanən a mii annabi,

Niya kalang kunsə tə karapu,
niya pər 'ya na bəbee, ka əna nanda kəshiirha.”

Pər Yeeso ten karapudi yi wan hwaliirha tə wuthlaafa

³⁶ Malgha Yeeso fiya a kəshi kyagha hur minda hai. Ndangga fatsahayighən, “Nan a hwan sa pərang ten karapudi kan yi wan hwaliirha tə wuthlaafa na ahu heddi.”

³⁷ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Təheeddi ndəna Wan Niifa həfgha wiirha na ngga.

³⁸ Heddi ndəna kəshiirha, wiirha na ngga ndəna aten nafiya Kutəryiddi. Wuthlaafa ndəna nafiya Təbəlfeddi.

³⁹ Tətsandədi həfgha wuthlaafdi a pathlang wan hwalidda də ndəna Sheetan. Halthdi ndəna mii ngwala kəshiirha, fahalthiyini kəm ndəna fathləngya Faara.

⁴⁰ Kəla wurang nanda wuthlaafa sə djang ng-ganda də hu waarha, nən a naarha kee a mii ngwala kəshiirha.

⁴¹ Na Wan Niifa a thlən fathlənggighən, də nda kədang əngya də heu na ahu Kutəryidghən na bang dimiyirha ba tə fingya na a əna mbəlfēerha.

⁴² Na nda a muwang kanda ahu waarha də mbuwa mərə hai, a mbədani na nanda naarha tərha tə kətmee.

⁴³ Tərgħa fingya ənagħa nggayirha na nda a djaara hai kəla yanfaara ahu Kutəryid Chi ndan. Kala niifa natə thləmad səkrha, səkkənən!”

Karapu aten kəna na bəbee

⁴⁴ Nanən kee ndagħa Yeeso, “Kutəryid Talara nəghən kəla kəna na bəbee walang na niifa hu heerha. Nanən tə wutsəfayirha nggərgħən bəbeng hai hu heddi, henggən ənggighən də heu ka a wal wudəbəla nən ngga henggən hedda sə.”

Karapu aten djamkwatar

⁴⁵ Kəmda, Kutəryid Talara nəghən kəla təshafiliirha na a kadā djamkwatar.

⁴⁶ Kəla nən hai na djamkwatardi tə wudəbəla fa, henggən ənggighən də heu henggən sə!

Karapu aten panggaama

⁴⁷ “Tə kəm, Kutəryid Talara nəghən kəla pang-gaama muwang nanda hu wuri aama də kəs təngya nən dədāmən-dədāmən.

⁴⁸ Ləghədna panggamdi, kahang ngganda kəkəshbangnda ba. Tərgħa tsawa nda hai, wurang ngganda təngya sə na nggəngga ahu kutaasa hai, amma tsamang ngganda fīngyayina də mbuwa ngga.

⁴⁹ Banən naarha kee a mii ngwala kəshiiirha. Na fathlängya Faara a baarha ba wurang ngganda nafiya də na a əna mbəlfēerha ahur nafiya na a əna nggayirha.

⁵⁰ Na nda a muwang fa mbəlfēeya ahu waarha də mbuwa mərə hai, a mbədani na nanda naarha tərha sə tē kətmee.”

Suhurra tə weerənda kəna

⁵¹ Tsahangga Yeeso mee fatsahayighən, “Sənanğ dūn ənggina hai heu ya wa?” Nggərang ngganda sə, “Oh, sənanğ dān hai.”

⁵² Tərgha nggərgħən chikkən ndaagha, “Kala təmaləmnda ngyakhrha tsauka tətəsarha ahu Kutəryid Talara nəghən kəla tuwure kyangga hurad tə weerənda ənggighən sə a mbərha də dəfnən kənaghən sə.”

Kar nda Yeeso a Nadzarat (Markus6:1-6; Luka4:16-30)

⁵³ Ngwalangna Yeeso pər karapu yini mal mbəda nən.

⁵⁴ Wudgha hu talghən də Nadzarat. Tsaha nən ha hu kən tsahad Yahudaya, fiya heu səkka ndən əna ənwulteena na nda, na nda a ndaarha, “Walgha niifdi tur səndədi tē səsəmnda əna ənwulteengya a yanggi?”

⁵⁵ Tərgha na nda a ndaarha, “Mbə wan kafinta dāni ya, səndəm Mairamu man, tē wanmang-gighən nda Yakubu tē Yisufu, tē Siman tē Yahuda?

⁵⁶ Kulo wanmanggighən nishya ya ahur nəm. Tsahaghən ənggini a yanggi ya?”

⁵⁷ Nanən kee, karghənda fa, fər wanda kəkafek təghən wa. Tərgha ndangga Yeeso kanda, “Na

nda manang nda annabi ko a yanggini kəl ahur talghən ahu nafiyyghən.”

⁵⁸ Əna ənwulteengya nən ngguchit kee, kəsər ka yamid fərkəkafekkid ndan.

14

Mərri Yahaya Təbaptisəma (Markus6:14-29; Luka9:7-9)

¹ A sayiddi Səkna Hirdus Kutər chehweed Ng-galili labar Yeeso,

² ndanggən fataryighən, “Yahaya Təbaptisəma ni ya thliigha sə hu mərri! Ndən nanən tə səsəmnda əna ənwultenggini ya.”

³ Nanənya Hirdus 'wadə teena kəsang də Yahaya, kənaanggən, muwanggən hu porsəna də ka Herodiya nu wanman Filibus kahang nən.

⁴ Kəsər Yahaya nən naarha ndang nda Hirdus ahu ngyakhrha Yahudaya kamngwa a kahanggən Herodiya wa.

⁵ Na mid Hirdus sə a bəlaanggən Yahaya, amma nəghən a tərəm fiya, kəsər fiya heu fər nda kəkafek tə ndaarha Yahaya Annabi ni.

⁶ Amma a far wutsəfayid ləghəttə ben nggəttə Hirdus, wutarad Herodiya rəbaanggən kanda sə, mbənaanggən Hirdus kaan.

⁷ Nggəmda fa har tə aah thləm Faara, kala 'ya na midghən nən a fəraanggən.

⁸ Ndangga man wutaraddi dəgha ndaarha, “Ten Yahaya Təbaptisəma na minna ahu pəlee.”

⁹ Kutərđi kəm əna masəndi kee nən aten 'ya ndanən, amma kəsər ka thləm Faara aah nən a mbed nafiya mbunən bə, ənağ ənda nda ndanən.

¹⁰ Thlən sodjaya nən a kyathlang ngganda ten Yahaya ba ahu porsəna.

¹¹ Bang ten da nda wutaradda ba ahu pəlee, danggənən man də.

¹² Tsəbaku bagha fatsahaya Yahaya ba tərəng ngganda mərreghən ba pang ngganda, tərgha dənda də pəranggən nda Yeeso.

*Həbang Yeeso nafiya haru kumnggit tuf
(Markus6:30-44; Luka9:10-17; Yahaya6:1-14)*

¹³ Səkna Yeeso labardi, kyagha hu kombuwol hai, mal mbəda nən dəgha mbərha də ka a tsauka katenggən. Amma səkna fiya mbədi nanən sə, mbu samadghən nda tə saara ahu talya ba hangga.

¹⁴ Tərna Yeeso hai ahu kombuwol di, na fiya nən hangga hadangganda fa, kəranggən haya.

¹⁵ Na figrha a tsərha hai, bagha fa tsahayighən a thləmadghən ba, ndang ngganda, “Kaheerha ni ya tə kəm tsə figrha hai, kalu fiya hai dənda hu talya də, tənə nda də hii ənnarhami.”

¹⁶ Amma nggərangga Yeeso kanda sə, “Kamngwa a wii nda a miirha wa, fəraman ‘ya kanda əna nda mii.”

¹⁷ Ndangga nda, “Mburodi tuf ni kee a harnan, tə təngya səri.”

¹⁸ Ndagha, “Bemadghən mbəda ba ya.”

¹⁹ Tərgha ndanggən fiya tsawanda hai a ten hwaliirha, tərənggən mburodi da sə tuf tə tənggini səri, kəlagha talara sə, dəfang parka nən in. Kyanggən mburodi da hai fəranggənən fatsahayighən ndəghang nggənda fiya.

20 Kii nda kanda heu këla na mindan pa tsəghəngən kanda, tərgha fatsahayighən wu-mangga nda katəbghən kutasya kumkap səri.

21 Həshya kiigha mburodi di səl nda haru kum-nggit tuf, thlədang ngwa nda nishya tə wun-dakhnaya wa.

*Wii Yeeso a ten aama
(Markus6:45-52; Yahaya6:15-21)*

22 Tsu a mbədi kee, ndangga Yeeso fatsahayighən kya nda hu kombuwəl hai tədang ng-ganda wuri aama teena, ndəghənggi kəm ishgha hai kal fiya nən hai.

23 A kwasamad di kal nən fiya hai, tərgha wumnda sə katənggən ka a hwan Faara nən, tsəgha figrha hai ndəghən a mbədi katənggən.

24 Amma ahu sayiddiya kombuwəl di inggun ma kəkəshbānda, fatsahayini a habbaarha tə bəreurha tə kudufulla aama.

25 Takhna mbərha a dathla hai bagha Yeeso thləman ndan ba, a wiirha aten aama.

26 Nana fatsahayighən ndən a wiirha aten aamdi tərma nda. Ka hərəenga huhwa nda, tamngganda ndaarha mənda-mənda ni.

27 Amma tsu kee kalangga Yeeso kanda sə, “A tərəm dūn wa nggini kərsaama.”

28 Ndangga Siman, “Chinəm, ana kəkafek sani, ndee di thləmad wa də a aten aamdi.”

29 Ndangga Yeeso, “Ha'i, boba,” tərgha siman tərgha hai ahu kombuwəl di, kəs wiirha nən aten aamdi a thləmad Yeeso də.

30 Amma nanən bəreu 'yaardi tərəmgga, naghā a timnda hai, huhwaghā ndaghā, “Hərye Chinəm.”

³¹ Tsu kee Kəsgha Yeeso harghən kəsanggən ba, ndangga Yeeso, “Kədi fərkəkafekkid wa, kən fər waana kəkafek na mbang wiirha aten aamdi?”

³² Kyana nda ahu kombuwal hai, ishgha bereu 'yaardi.

³³ Tərgha fatsahayighən dəfang shilee nda in, na nda a ndaarha, “Kəkafek Wan Faarani Sa.”

*Kənanng Yeeso haaya a Djanasarat
(Markus6:53-56)*

³⁴ A kwasamaddi təfang na nda wuri aamdi teena, təra nda hai a Djanasarat.

³⁵ Kukwalang na nafiya talda hai Yeeso ni, thlən farha nda ahu talya də na ahu chehweddi kahat. Nagha fiya a barha ba tə haaya, ka a kənanngən kanda.

³⁶ Hwanggənda a malanggən haaya tsuwar mii kotodghənda fa kee, kala niifa tsuwargha ndən fa kəndə.

15

*Tsahad chichiiya ha
(Markus7:1-13)*

¹ Tərgha fingya Farisaya tə famaləmnnya ngyakhrha thliigha ba a Urshalima tsahang mee nda Yeeso,

² “Kama na fatsahayiwa hwasang əntin shing-ginəm? Mba nda tsabang haryi ndan də a həb ənnarhami nda wa!”

³ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Kama nun hwasang nda əngya ndaana Faara ka əntinggi nun?”

⁴ Kəsər ndagha Faara, 'Fərang mamnggirha nda muwa tə tsu' tə kəm 'Kala niifa sargha man nduwa chin tətani a bəlang ngganda.'

⁵ Amma nun tsaharha ha tə ndaarha ana 'ya sə a haar niifa na a dənggən chin sə nduwa man, nən ndaarha 'ya nun a kya waala a fanna dəfang di ndən Faara də.'

⁶ Ahu kwamana kiya Məməlwa a fərang mamnggirha nən fa nggətyighən təghən wa. Nanən kee kar labar danun fa ndaana Faara ka əntin nun.

⁷ Kun fathərbuya! Labar Faara ndaana Ishaya aten nun məməlni:

⁸ 'Nafiniya ahu mii ndan ni kee na nda fəre mamnggirha,

amma huryi ndan nəghən inggun ma nggi;

⁹ ka ni kee na nda dəfee shilee teena,

kəsər dəfang ngganda tsahad ngyakhkya fiya ha a mbee a meyed labar Faara.' ”*

*Əngya na tsawang nda niifa diimi a mbed Faara
(Markus7:14-23)*

¹⁰ Tərgha aagha Yeeso nafini wumngga hai a thləmadghən ba ndəghən, "Keema thləmaarha fa tənun sən əndi niya thləkrha.

¹¹ 'Ya kyagha hur niifa hai mbə ndəna tsawang tə 'paarha' fa wa, amma kəl 'ya na a kyarha ba a miighən ndəna tsawang tə 'paarha' fa."

¹² Tərgha fatsahayini ba nda thləmadghən ba tsahang mee nda, "Sənna sə səb hur Farisayina də sək nanda labardi?"

* 15:9 15:9 Ishaya29:13

¹³ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Kala həfrha a mbə pəpa na a talara həfgha ndən wa, na nda a kədfang də tə thlarghən.

¹⁴ Malaman kanda. Na nda kəla mangya kwamaya na nda a kəs səsal kwamaya. Ana kwamarha a kəs səsal kwamarha, kanda kyab na nda a mukrha hu kwaarha hai.”

¹⁵ Ndangga Mbiturus Yeeso, “Pərang ten karapudi kan ya.”

¹⁶ Tsahangga Yeeso mee kanda, “Bal wun kula sənang hai wa?

¹⁷ Kala ‘ya ənana niifa mii nən kyarha hurghən də nggərgəghən kyarha sə a fadghən.

¹⁸ Amma əndi na a kyarha bə ahu mee, kyaghən sə ahur niifa. Ndəghənni na tsawang nda niifa tə ‘paarha’ fa.

¹⁹ Kəsər ahur niifa sə ndəna numad mbəlfəerha kyarha bə, tə bəl farha, tə kulafayirha, tə pəteyirha, tə ngaara, tə kənanang paama nggəbaarha mu tə səb thləma.

²⁰ Əngginiya ndəna tsawang niifa tə paarha fa a mbed Faara, amma həb ənnarhami kula tsab haara mbə ndəna tsawang niifa tə paarha fa a mbed Faara wa.”

*Fərkəkəfekkid nuneefa tə kan‘aniyarha
(Markus7:24-30)*

²¹ Tərgəha Malgha Yeeso Nggalili dəgha hu chehweed Taya də tə Sidon.

²² Na nuneefa sə tə Kan‘ana bagha thləmadghən bə hwanggənən, “A hədəyi fa Chinəm, Wan Ndauda, kəsər wutarad na nəghən tə ənkaheerha fa nən naarha səsang nda kaan.”

23 Amma nggërang ngwa Yeeso sê wa. Tërgha ndangga fatsahayighên, “Ndang a wiigha, nëghên a billa kêm tê hwanda.”

24 Nggërgha Yeeso sê, “Thlënna nda nggi ba ka bi dang nda chauraya Isèreela sê sahadgha kee.”

25 Bagha nuda ba bërgha hai a mbedghên nggërghên hwanggên, “Chinêm deesê!”

26 Nggërgha Yeeso sê, “Kamngwa तरंग्गëm ənnađmid wundakhnaya fëranggënëm wudaya wa.”

27 Nggërangga nuda sê, “Këkafek ni Chinêm, amma ko wudaya ni na nda hêb fêfëserra ənnařhami hërgha hai a mbêđ ðauyad turi ndan.”

28 Tërgha nggërangga Yeeso sê, “Sa nuneefa na fêrkëkafekkid wa manggên kaan, 'ya na midwa wal nan.” Tsu kee këngga wutaraddi keeghên.

Kënanğ Yeeso nafiya hangga

29 Malgha Yeeso mbêđi ðëgha wuri aam Nggalili ðê tërgha wumnda sê tsauka hai.

30 Wumngga fiya thlëmadghên ba hangga. Ba nda ba tê sêfëngya, tê kwamaya, tê fïngya mërna fandan hai, tê fïngya mbuwa mbang kaala sê tê fïngya haaya hangga. ðëfang ngganda kanda hai a mbed Yeeso, kënannggên kanda heu.

31 Kësangga ənwulteena fiya wumngga hai na nanda fïngyayini mbuwa mbang kaala sê kanda a kaala sê, fïngya mërna fandan hai wal nda kända, sêfëngya a wiirha hai tê kêm kwamaya a na maana hai. Na nda a fal Faara yi Isèreela.

Hëbang Yeeso nafiya haru kumnggit fada (Markus8:1-10)

³² Tərgha aagha Yeeso fatsahayighən ba ndanggən kanda, “Na nafini a haḏee fa ya. Beena mahan kanda a thləmadna a mbəḏiya, tahang ngwa ‘ya kanda ha na a əna nda mii wa. Mbə minna sə kal kanda ni hai wii nda wuredə a miirha wa, asəmha dəgha shiwiḏ kanda teena a kwamana.”

³³ Nggərangga fatsahayighən sə, “A yanggi ḏənəm wal mburodi ba a kaheddi ya na a tsəghanggən fiya hangga kiya?”

³⁴ Tsahangga Yeeso mee kanda, “Mburodi kurmi ni a har nun?” Ndang ngganda, “Məd tə təngya na mididi ngguchit.”

³⁵ Ndangga Yeeso fiya wumngga hai a tsawa nda hai a hweede.

³⁶ Tərgha haranggən mburodi yina sə məḏ tə tənggini, usa nən Faara, kyanggən hai kutelth-kutelth. Fəranggənən fatsahayighən ndəghang nggənda fiya ḏə.

³⁷ Kanda heu kii nda nggaala nda. Wumangga fatsahayini katəbghən kutasya məḏ.

³⁸ Nafiya həbgha ənnaddami həshya haru kumnggit faḏa kula thləḏang nda nishya tə wundakhnaya.

³⁹ Akwasamaddi kalna Yeeso fiya hai, kyagha ahu kombuwol hai dəgha chehweed Manggadan ḏə.

16

Kaḏa mamngya ənsakhrha

(Markus8:11-13; Luka12:54-56)

¹ Fardəsə Farisaya tə Sadukiyaya ba nda thləmad Yeeso ba ka a kəkərang ngganda, na

mindan sə a kyadang ənsakhrha nən kanda yi wulteena a talara hai tənə nda səndasə nəghən tə səsəmnda Faara fa.

² Nggəranggən kanda sə, “A tsə figrha hai, a nadun fərahk amshi tsəðə yiba, nun ndaarha na mbərha a naarha kukwar a binda.

³ A tsar kəm a nadun fərahk amshi yiba, nun ndaarha a weeriya na ‘yaara a baarha. Kun a sənang əngya hai na a katərarha hai a fərahk amshi, amma mbun a sənang ənsakhkya kəshiid weeri hai ya wa.

⁴ Kəl fa mbəlfəeya, tə kulafaya kəshiid weeriya kandani na kadə ənsakhkya, amma ənsakhrha niya kyadang kanda ndənə yi annabi Yunana.” Tərgəha malgha Yeeso kanda wii fayighən nən.

*Mehen Farisaya tə yi Sadukiyaya
(Markus8:14-21)*

⁵ Akwasamaddi təðang nanda wuri aam Ng-galili teena kəlagha fatsahayina hai takhkwa nda mburodi ha ba wa.

⁶ Kəsgəha Yeeso thləmandan, “Kwarama tə mehen Farisaya tə yi Sadukiyaya.”

⁷ Katərang ngganda ngaala hai tə ndan kəsər ka takhkwa nanda mburodi ha ba.

⁸ Sənangga Yeeso ənda hai na nanda a ndikrha atənggən, nanən kee ndənggən kanda, “Kəði fərkəkafekkid nun! Kama nda nun a ngaala tə ndan ka mbuwana mburodi sə a har nun?

⁹ Bal wun kula sənang hai wa? Dal wun teena hai tə mburodi tuf həbang ni nafiya haru kumnggit tuf wa, tə kəm kutasya kurmi wumang nun katəpghən?

10 Nduwa mburodi mäd häbang ni nafiya haru kumnggit fada, kutasa kurmi wumang nun katəpghən?

11 Mani sənangwa nun hai tə ndaarha mbə aten mburodi ni niya tsə labaara wa? Niya nggər ndaarha, 'Kwarama tə mehen Farisaya tə yi Sadukiyaya.' "

12 Tərgha a mbədiya sənangga fatsahayina hai mbə a tsə labaara aten mekhna na ahu mburodi wa, amma aten tsahad Farisaya ni tə yi Sadukiyaya.

*Fər Mbiturus kəkafek Yeeso ndəghənni Kərəsti
(Markus8:27-30; Luka9:18-21)*

13 Bana Yeeso chehweed Kaisariya Filibi ba, tsahang mee nən fatsahayighən, "Na fiya a ndaarha wunni Wan Niifa?"

14 Ndang ngganda, "Fingya a ndaarha Yahaya Tə Mbaptisəma, fingya Ilya, fingya kəm Irmiya nduwa tal ahur annabiya."

15 Ndangga Yeeso kanda, "Amma kun wu nuwun a ndaarha wunni nggi?"

16 Ndangga Mbiturus, "Sani Kərəsti, Wan Faara natə yibrha ha."

17 Ndangga Yeeso, "Tə parka ni sa, Siman wan Yunana, mbə niifa ni thləwogha əndiya wa, amma Pəpa ni na a talara.

18 Niya ndorha sa Mbiturus, aten ferdiya ndən niya tən kən hwan Faarna, mbuwana səsəmnda hwanga mbang chang hai.

19 Niya furo əncha kwatmingya yi Kutəryid Talara. Kala 'ya kənanng nun hai ahu kəshiirha nəghən kəkəna hai kee a talara, tə kəm kala 'ya

kwasang nun hai hu kəshiirha nəghən kukwasa hai kəm a talara."

²⁰ Tərgħa kəs thləmad fatsahayighən nən a pərang ndan niifa ndəghənni Kərəsti wa.

Thlək Yeeso kwaman mərəghən

(Markus8:31-38; 9:1; Luka9:22-27)

²¹ Ka a fardī katərangga Yeeso pəranggən fatsahayighən a pəpal tə ndaarha tətā ni a dəgha Urshalima də dəgha səsaarha aten əngya hangga ahar shingya tə firistaya tə famaləmgnya ngyakhrha. Na nda a bəlang nda, amma a far beena yi mahan nən a thliirha sə ahu mərā.

²² Amma dəgha Mbiturus təghən man patu də ndanggən, "A kaptangga Faara də, Chinəm, mbə tam katərarha hai tə sa kee wa!"

²³ Kyahargħa Yeeso hai ndanggən Mbiturus, "Nduwu hai tə nggi sa Sheetan, tsauna fer kii saara ka nggi. Na a kəlang əngya kee na mid fiya, amma mbə yi Faara wa."

²⁴ Tərgħa ndangga Yeeso fa tsahayighən, "Ana mid niifa sə tsauka tə mbusamad na, tətā ni malanggən nggəm altenggən, təranggən kadidghən sə mbu samad na nən.

²⁵ Kəsər kala niifa na midghən dəfang yibədghən də nən a kədeng nda. Amma kala niifa kədengga yibədghən ka nggi, dəfang nən də.

²⁶ Ma chighang nən niifa a waldə ən kəshiirha heu kədenggən shingndəghən? Nduwa mani kalgha shingndəghən mu?

²⁷ Kəsər wan Niifa nən a barha ba ahu mamng-gid Chin tə fathlənggighən ngwang kumarha nən fiya heu aten əngya ənana nda.

28 Niya pərang kəkafek kun, na fɪngya sə kəkət a mbədiya mba nda a mərə wa kəl ma nanda Wan Niifa bayi ahu Kutəryidghən.”

17

Mamnggid Yeeso

(Markus9:2-13; Luka9:28-36)

1 Akwasamad beena mikki tərəngga Yeeso Mbiturus tə Yakubu tə Yahaya wanman Yakubu tərəa nda wumnda sə, tənə nda narha katendan.

2 A mbədi nagha fiya ndən nggərda hai a mbed ndan. Nagha pəmnggən a chimnda fa kəla yan-faara, tə kəm lukkighən tsawa nda pəpet kəla kukwaryirha.

3 Kula səndəndan sə kyagha nda Ilya ba tə Musa katərang ngganda ndikrha hai tə Yeeso.

4 Ndangga Mbiturus Yeeso, “Chinəm, nəghən ngga nanəm a mbədiya, a nggəmna fa, ngwa əna chama ni mahan-tal yiwa, tal yi Musa tə kəm tal yi Ilya.”

5 Ndəghən aten ndikrha kee, bagha hashbe ba nggəlanggən kanda, sək urarha nda hai ahur hashbidi tə ndaarha, “Waana niya, nggəmni. Kaaman thləmaarha fa!”

6 Səkna fatsahayini uraddi kee fəla nda hweeda hai ka hərəenga.

7 Tərgha bagha Yeeso ba tsuwar kanda nən fa ndanggən kanda, “Thleema sə, a tərəm dūn wa.”

8 Tərang nanda tendan sə, kəla nda də ko niifa, kəl Yeeso katənggən.

9 Na nanda a tərəa hai a wumndədi, ndangga Yeeso kanda, “A pərang dūn 'ya niifa nanun wa, kəl a thlid Wan Niifa sə ahu mərə.”

10 Tərgħa tsahangga fatsahayighən mee, “Mani na famaləmn̄gya n̄gyakhr̄ha ndaarha annabi Ilya ni a 'wa wutta ba ma Kərəsti?”

11 Nggərgħa Yeeso sə, “Kəkafek ni na Ilya a 'wa barha ba ka bagħa tangsang əngya heu məməl.

12 Amma niya ndang nda kun, 'wad Ilya teena bada ba, sənangwanda hai wa, amma ənang 'ya nda fa kəla tərna mid ndan. Nəghən kee kəm bana Wan Niifa səsaarha ahar ndan.”

13 Tərgħa fatsahayini sənang ngganda hai nəghən a ndikrha aten Yahaya Təbaptisəma.

*Kənan̄g Yeeso Wundəlaarha na tə ənkaheerha fa
(Markus9:14-29; Luka9:37-43a)*

14 A sar wumndədi, fiya hangga wumngga hai a kəla kanda fa. Bagħa niifa thləmad Yeeso ba bərgħa hai ndəghən,

15 “Chinəm, a hadowa waana fa. Nəghən tə kacheela fa nən səsang nda kaan. Nən yakh muwang nda hu waarha hai nduwa ahu aama hai.

16 Bang di ndən fatsahayiwa ba, amma mbang ngwanda kənan̄g wa.”

17 Ndagħa Yeeso, “Kun nafiya kəshiid weeriya, mbuwa tə fərkəkafek fa mbəlfəeya! Pakwandə ni tsaurha tə kun? Tə kəm pakwandə ni kərəssa tə yamid fərkəkafekkid nun? Fəreema wanda ba.”

18 Tərgħa Yanangga Yeeso ənkaheeddi na ahur wandi, kyagħa sə mal wanda nən. Tsu a mbədi kee kəngga.

19 Akwasamadghən tsahangga fatsahayighən mee bəbee, “Mani ənagħa ndən kyangwa nan ənkaheddə sə?”

²⁰ Ndangga Yeeso kanda, “Kædi færkækafekkid nun. Niya pærang kækafek kun, ana færkækafek sæ a fad nun ngguchit kēla wan parsēna, nun a ndang nda wumndædi ya, ‘Ndusu a mbædiya a mbæda dæ taarha,’ næn a nduwussa. Mbæ ‘ya sæ na kal kun mu wa.”

*Nggær Yeeso ndikrha aten mærraghæn
(Markus9:30-32; Luka9:43b-45)*

²² Akwasamaddi nggær nanda wumnda hai a Nggalili, ndangga Yeeso fatsahayighæn, “Na nda a fæ Wan Niifa a har fiya hai.

²³ Na nda a bælång nda, amma akwasamad beena mahan na nda a thleng sæ ahu mærra.” Læghædgha fatsahayini tæ sæbrha hura.

Tii tsamnda Kæn hwan Faara na a Urshalima

²⁴ Bana Yeeso tæ fatsahayighæn a Kafarnahum bæ, fathlæ tsamngya Kæn Faara na a Urshalima bæ nda thlæmad Mbiturus bæ ndang ngganda, “Mbæ tæmalæm ndænun tii tsamnda Kæn hwan Faara na a Urshalima wa?”

²⁵ Nggæranggæn kanda sæ, “Ha’i, næn tiirha.” Kyana Mbiturus hur minda hai tsauna Yeeso sæ, katærangga Yeeso kalång sæ, “Siman, mana ndaarha aten tsakh miidi ya? A har wun na kutærya kæshiddiya thlæ tsamnda, ahar wanggin-dan nduwa ahar nafiya pak wa?”

²⁶ Ndagha Mbiturus, “Ahar nafiya pak.” Ndagha Yeeso, “Nænæn kee mbæ wanggin-dan tiirha wa.

²⁷ Amma mbæ minnæm sæ kæsangganda kæm tæ ðimiyirha wa, ðuwa hu wuri aama dæ ða muk nggal aama. Tæna ‘wana kæsa, inang miighæn hai na a wal wuðæbæl wurirha na a tsæk tii tsamndædi. Harang ða tii tsamnduwa tæ yina.”

18

*Wunni manggən hu Kutəryid Faara
(Markus9:33-37; Luka9:46-48)*

¹ Ahu sayiddiya bagha fatsahaya thləmad Yeeso ba tsahang mee nda, “Wunni manggən hu Kutəryid Faara?”

² Aagha Yeeso wundakhne ba na ngguchit is-hanggən a madufun ndan.

³ Tərgħa ndaagħa, “Niya pərang kəkafek kun, a malanggun dīmiyid nun tsawun kəla wandi na ngguchit ya wa mbun tam kyarha hu Kutəryid Faara də wa.

⁴ Nanən kee kala niifa manangwawa altenggən tsauka kəla wandi na ngguchit ya ndəghən ni na manggən hu Kutəryid Faara.

⁵ Kala niifa thləgha wundakhne fa kəla yandiya ahu thləmna nggini thlənən fa.”

*Əngya na kyang niifa hu dīmiyirha hai
(Markus9:42-48; Luka17:1-2)*

⁶ Amma ana niifasə kyangga tal ahur wanggini na nggu-ngguchit ya fərgħa kəkafek a nggi ahu dīmiyirha hai, a nggushi waghang nda fən hərha ura mughang ngganda ahu wuri aama də.

⁷ Kawa kəshiirha kəsər ka ənggini na nda ənaarha kyang ngganda fiya hu dīmiyirha hai. Ənggini na kyang nda fiya hu dīmiyirha hai tətani a bagha ba, amma na səbrha hura a kəla niifda fa ənağha kee.

⁸ Ana harwa nduwa sarwa a kyorha hu dīmiyirha hai, kyathlang də muwangga də. A nggushi kyana hu ahu yibrha də mbuwa ng-walarha tə haara tal nduwa saara tal ma nana tə

haara kyab nduwa saara kyab muwo wanda ahu waarha dë mbuwa mëra hai.

⁹ A kyo yidwa ahu ðimiyirha hai, këðang dë muwangga dë. A nggushi kyana ahu yibrha dë mbuwa ngwalarha të yirha tal, ma muwo wanda ahu waarha dë mbuwa mëra hai të yidwa kyab.

¹⁰ Kwarama, a sardun wanggini na nggu-ngguchit ya wa. Kësër niya ndang nda kun a talara wan thlëngya Faar ndan na nda naarha a mbed Pëpa na a talara.

¹¹ Kësër Wan niifa ðanënbä ka a hërghanggë fïngya sahadgha.

Karapu aten chaurarha sahadgha
(Luka15:3-7)

¹² Ana niifa të chauraya haru tal, tërgha tal sahadgha, ma nën ënaarha? Mbë mal kumnggit wutarihe kap wutarihe a mbëd lafrha dëgha ka kada yandädë sahadgha wa?

¹³ A walang dëba, niya përang këkafek kun, nën tæk mbënda fa kaan aten chauraddi tal ma kumnggit wutarihe kap wutarihe ði sahadwa wa!

¹⁴ Nëghën kee këm, mbë nggëmnda hur Pëpa ni na a talara ko tal ahur wanggini na nggu-ngguchit ya sahadgha wa.

A ëno shadwa ðimiyirha fa
(Luka17:3)

¹⁵ A ëno shadwa ðimiyirha fa, duwa thlëmädghën dë kyadàng ðimiyidghën, a pathlang nun kun sëri. A kodë thlëmaarha fa, wudàng na bë.

¹⁶ Amma a kowa thlëmaarha fa wa, turu niifa tal nduwa sëri dun thlëmädghën dë tëna labaara

kyarhaba a mii nafiya səri nduwa mahan tsauka shedawayaya atenggən.

¹⁷ A kardə kang thləmaarha kanda fa, pəranggən mamngya Kən Faara. A kardə kang thləmaarha mamngya Kən Faara fa, tsawang niifdiya tə takkwa dāharha ni nduwa tə thlə tsamnda.

¹⁸ Niya pərang kəkafek kun, kala 'ya kənaŋ nun hai hu kəshiirha nəghən kəkəna hai kəm a talara. Kala 'ya kwasang nun hai hu kəshiirha, nəghən kukwasa hai kee a talara.

¹⁹ “Niya nggər ndang nda kun, ana nafiya sə səri ahur nun hu kəshiirha nggəmngga fa aten 'ya nun a hwanda, Pəpa na a talara a fəranggən kun.

²⁰ Kəsər kala mbərha wumna fiya sa hai səri nduwa mahan ahu thləmna niyi a pathlang ndan.”

Karapu aten mafarha kargha chakh dimiyirha fa

²¹ Tərga bagha Mbiturus thləmadghən ba tsa-hang mee nən, “Chinəm, saara kurmi ni cha-hanggən shadna də a əneedə dimiyirha fa? Saara məd wa?”

²² Nggərangga Yeeso sə, “Awo, mbə katəra məd kee wa, amma kumnggit məd katəra məd!

²³ Tsaunən kee, Kutəryid talara nəghən kəla kutəra na midghən kirassa kənaghən na a har mafayighən nzəmngga wudəbəla a harghən.

²⁴ Katərang nən hai kee, bang niifa nda ba nən a takkwarha wudəbəl wurirha haru kumnggidghən tuf.

²⁵ Nanən mbə mbang tiighən wa, tərgha kutərđi ndəghən a heng ngganda də tə nukkun, tə wang-gighən tə əngya nanən təghən ha heu a tii kumadda nən.

²⁶ Bərgha mafadda hai a mbedghən hwanggənən, 'Niya hwan sa, kərsu tə nggi, niya tiighən heu.'

²⁷ Tərgha kutərđi hadanggən fa, kalghənən hai chahang kumadda nən də."

²⁸ "Amma kyana mafaddi kəshaadə, dəgha wal shadghən mafarha nən a takkwarha wudəbəl wurirha haru tal. Kəsanggən, 'yabanggən, ndanggən, 'Tee kumad na.'

²⁹ Bərgha shadda hai keeghən hwanggənən, 'Kərsu tə nggi niya teukən.'

³⁰ Amma kargha fa kəsanggən muwanggən ahu porsəna də kəl tii nən wudəbəldi heu.

³¹ Nana fingya mafaya əndi katəragha hai, səbgha hur ndan də. Dənda thləmad kutərđa də pərang ənda nda katəragha hai.

³² Tərgha kutərđi aah mafadda nən bə chahang nən kumarha də ndanggən, 'Sa ka wudi mafarha! Chahodi kumarha də na a tenwa ka hwanna nggi.

³³ Mbə shadwa mafarha hədo fa kəla hədoni fa wa?'

³⁴ Tərgha kutərđi hu səbrha hura muwanggən hu porsəna də kəl a tii də kumaddi heu.

³⁵ Na Pəpa na a talara a ənang kun kee a kowunni kargha chahang 'ya shadghən də tə hura tal."

Tsahad Yeeso ha aten bəlla kakhrha
(Markus10:1-12; Luka16:18)

¹ Ngwalang na Yeeso thlək ənggini ya, mal Nggalili nən dəgha hu chehweed Yahudiya də na a pəm kufad Urdun.

² Fiya hangga takkwagha samadghən kənanngən kanda a mbədi.

³ Bagha fingya Farisaya thləmadghən ba ka a kəkərang ngganda. Tsahang mee nda, “Nggəm ngyahad nəm fa a kalgha niifa nukkun hai aten kala ‘ya ənanən wa?”

⁴ Nggərangga Yeeso kanda sə “Karatang nggun ahu deleewar Faara wa? A katəra əna kəshiirha ‘əna Faara nuneefa tə həshneefa.’ Nggərgħən ndaarha,*

⁵ ‘Ndəghən ni ənagha ndən na niifa malang nda man tə chin thləthləbanggən nukkun fa, kanda kyab tsau nda tal.†

⁶ Nanən kee mba nda səri wa, amma tal ni. Tsaunən kee, ‘Ya wumangna Faara, a ndəghang niifa hai wa.”

⁷ Tsahang mee nda, “Kama nda ndaana Musa niifa mbuwana midghən nukkun a fərang deleewar kaala nən hai, ndanggən wiu?‡

⁸ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Ndaana Musa kee kəsər ka kakrakkid ten nun. Amma a katəradghən mbə kee wa.

⁹ Niya ndang nda kun kala niifa kalgha nukkun hai, a mbə nana nudi a əna kulafayirha wa, nggərgħən kakh nuneefa pak ənadə kulafayirha.”§

* 19:4 19:4 Katərarha 1:27; 5:2 † 19:5 19:5 Katərarha 2:24

‡ 19:7 19:7 Nggurub Ngwa Kumaarha24:1-4; Matta 5:31 § 19:9 19:9 Matta 5:32; 1 Korontiyaya 7:10-11

¹⁰ Nandangga fatsahayighän, “Ana ‘yasə kee a pathlang nda nuneefa tə chimadghän nggushi tsauna niifa kula kakhrha.”

¹¹ Amma ndagha Yeeso, “Mbə fiya heu na nggəm palthda fa ya wa, kəl fingya nggəmang na Faara kanda fa.

¹² Na fingya sə nggət nanda kulabrha, fingya sə kəm firang nanda kanda, fingya sə mbə mid ndan sə kakhrha wa kəsər ka Kutəryid talara. Yi na a mbang thlə labardi ya thləghənən.”

*Dəfang Yeeso parka wundakhnaya teena
(Markus10:13-16; Luka18:15-17)*

¹³ Tərgha bang wundakhnaya nda Yeeso ba na nggu-ngguchit ka a dəfang parka nən kanda teena tə kəm hwangga aten ndan. Amma fatsahayighän na nda yanang nda nafini na a baarha ba tə wanggini.

¹⁴ Amma ndangga Yeeso kanda, “Malaman wundakhnaya ba nda thləmad na ba. A karang dun kanda fa wa. Kəsər Kutəryid talara yi fingya ni na kəla wanggini ya.”

¹⁵ Dəfang haara nən kanda teena fərang parka nən kanda a wiigha.

*Tə kəna
(Markus10:17-31; Luka18:18-30)*

¹⁶ Bagha Niifa thləmad Yeeso ba tsahang mee nən, “Mala, mani ənaarha na ngga təni wal yibrha mbuwa ngwalarha?”

¹⁷ Nandangga Yeeso, “Mani na tsahe mee aten ‘ya na ngga? Niifa tətəl ni kee na ngga. Ana mid wa yibrha mbuwa ngwalaarha, əno taara tə ngyakhkini.”

18 Ndangga niifdi Yeeso, “Yanggi?” Nggərangga Yeeso sə, “A bəlna farha wa. A ənanna kulafayirha wa. A ngaarna wa. A pərna nggabaarha aten niifa wa.*

19 Fərang mamnggirha nda muwa tə tsu. Nggəmu tuladwa kəla alten wa.”†

20 Ndagha wundəladdi, “Lafdi ngyakhkini ya heu. Ma takhka tsauka tətə a ənee?”

21 Ndangga Yeeso, “Ana mid wa sə tsawana lələgda, duwa də da heng ənggiwa də heu fərang wudəbəlgəhəna fa yamiiya, na wal mbəd dəfədghən a talara. Tərgəha ba na ba mbu samadna na.”

22 Amma hərəmna wundəladdi səkrəha kee, wii fayighən nən hurghən səsəba də, kəsər təkəna ni kaan.

23 Tərgəha ndangga Yeeso fatsahayighən, “Niya pərang kəkafek kun, nəghən pədaghən kyagha təkəna hu Kutəryid Talara də.

24 Niya nggər ndang nda kun, nəghən pəpa kyagha thləkhmu də tə kwat libra ma təkəna kyagha hu Kutəryid Faara də.”

25 Səkna fatsahayighən kee, wulangga teena kanda tsakh mee nda, “A tsaudə kee wunni wal hərəkrə?”

26 Amma kəlangga Yeeso kanda də ndəghən, “A fad niifa tə wasa in mbə ənaarha hai wa, amma a fad Faara nəghən pəpa.”

27 Tərgəha ndangga Mbiturus, “Malang dan əngya heu mbudən samadwa nan, ma nan waala?”

* 19:18 19:18 Kyarhaba 20:13-16; Nggurub Ngwa Kumaarha 5:17-20 † 19:19 19:19 Kyarhaba 20:12; Nggurub Ngwa Kumaarha 5:16; Deleewar Firistaya 19:18

²⁸ Ndangga Yeeso kanda, “Niya përang kəkafek kun, ahu kəshiirha na bayi, a sayiddi na Wan Niifa a tsaurha hu mamnggit tsënggam Kutəryidghən, kun mbuwa samadna nun a tsaurha hu tsënggamngya kumkap səri, non a ngwang kumarha turya kumkap səri yi Isəreela.‡

²⁹ Kala niifa malgha wure nduwa wanmang-gighən həshya nduwa wanmanggighən nishya nduwa chin nduwa man nduwa wanggighən nduwa ənggighən, ka nggi, nən a wal kənaghən katəra haru kum tə kəm nən a wal yibrha mbuwa ngwalaarha.

³⁰ Amma fngya 'wagha kanda ni a nggəl mee, fngya nggəlgha mee kanda ni a tsaurha a mbee.”
§

20

Karapu aten fatarya a hed inabi

¹ “Kəsər Kutəryid talara nəghən kəla təheerha wargha ka kada fatarya də ka ba nda ənang taara ahu hed inabidghən.

² Kənang nanda wudəbəl paara hai puwanggən kanda ahu hedghən də.

³ Tərna yanfaara sə, kyagha sə dəgha wal fiya ahu kasu mbə 'yasə na nanda a ənaarha wa.

⁴ Ndanggən kanda daa nda hudəarha ahu hedghən nən a teng kanda 'ya kamngga ahu paara.

⁵ Nanən kee dənda də daa nda hudang sə. Yanfara a sərəkrha tə kəm yarna yanfaara hai ənagha kee.

‡ 19:28 19:28 Matta 25:31; Luka 22:33
20:16; Luka 13:30

§ 19:30 19:30 Matta

⁶ A figrha dēgha wal fingya kēkēt. Tsahang mee nēn kanda, 'Kama nanun kēkēt a mbēdiya mbē 'yasē nun a ēnaarha wa?' "

⁷ Nggērang ngganda sē, "Mbē niifa sē aagha kan wa." Ndangga tēheddi kanda, "Tsaunēn kee dāmadē dūn wal fingya na a hudaarha hu hed na."

⁸ Mukna yanfaara hai, ndangga tēheddi niifdi na aten hedghēn, "Ooh fatar yina bā teng wudēbēl paara na kanda, katērang hai tē fingya dēgha dē a kwasamarha ta ten fingya dē 'wagha dē." *

⁹ Fingya dēgha dē a figrha teng ngganda kanda, kowunni waldē wudēbēl paara.

¹⁰ Fingya 'wagha dē bā nanda ka thlē yindan bā, tamngganda ndaarha na yindan a kal yi fingya. Amma teng wudēbēl paara nda kanda kēm.

¹¹ Thlēna ndan katērang ngganda huhurumnda hai aten tēheddi.

¹² " 'Nafini ya bagha nda bā a samarha amma tengga kanda mēmēl tē kan ēnagha taara ka a tsar ahu weng-weng nda yanfaara.' "

¹³ "Amma nggēranggēn tal sē ahur ndan, 'Pashidna, hukki sa wa! Mbē kēnanggēm hai niya teurha wudēbēl paara na nda tiirha wa?

¹⁴ Thlu wudēbēl wa wiina. Hurna nggēmngga niya teng nda nafini bagha bā a samarha mēmēl kēla teu ni.

¹⁵ Kamngwa a ēna 'ya ni tērna minna tē wudēbēl na wa? Na sērēkrha ka dāng ni fingya sē wa?' "

¹⁶ "Nanēn kee yi nggēlgha mee ndēna a 'waarha, yi 'waagha ndēna a nggēl mee."†

* **20:8 20:8** Deleewar Firistaya 19:13; Nggurub Ngwa Kumaarha 24:15 † **20:16 20:16** Matta 19:30; Markus 10:31; Luka 13:30

Nggär Yeeso thlæk kwaman mærræghæn
(Markus10:32-34; Luka18:31-34)

¹⁷ Na Yeeso a dærlha Urshalima dæ, kyalthgha Yeeso man patu dæ tæ fatsahayighæn kumkap særi ndanggæn kanda,

¹⁸ “Næm a dærlha ta Urshalima dæ, Na nda a færl Wan Niifa a har mamngya firistaya hai tæ famalæmngya ngyakhrha. Na nda a ngwang kumad mærra sæ.

¹⁹ Tærlha na nda færlghæn a har Romaya hai, waghæn nda, tsadaghæn nda tæ kæm tawang ngganda dæ. Amma a far paara yi mahan næn a thliirha sæ ahu mæra.”

Hwanda man Yakubu tæ Yahaya
(Markus10:35-45)

²⁰ Tærlha man wangya Dzabadi. Nda Yakubu tæ Yahaya, bagha thlæmad Yeeso bæ tæ wanggighæn. Bærlha hai tæ wadedghæn ka a hwanang 'ya næn na midghæn.

²¹ Tsahangga Yeeso mee, “Mana midwa?” Nggærranggæn Yeeso sæ, “Tsawang wanggini kyana na særi ya tal a yisæmad wa, tal kæm a yi kawad wa ahu Kutæryid wa.”

²² Amma nggærrangga Yeeso kanda sæ, “Sænggun 'ya nun a tsakhrha wa! Nun mbang saarlha tæ wuhuleudi dini saarlha wa?” Nggærrang ngganda sæ, “Ha'i nan mbang nda.”

²³ Ndagga Yeeso kanda, “Nun mbang saarlha tæ wuhuleudi, amma tsaurha a yisæmanna nduwa yi kawad na mbæ nggini færlghæn wa. Taksaagha Pæpa mbæyini ya a nafini wurnæn.”

²⁴ Sækna fingya fatsahaya kum ændi hwanna nda Yakubu tæ Yahaya sæbgha hur ndan dæ tæ kanda.

25 Amma aagha Yeeso kanda thlëmadghën ba ndanggën kanda, “Sëndunsë kutërya na hu këshiddiya mbuwa Yahudaya na nda kyad sësëmnggit ndan aten nafi ndan, mamnggi ndan këm na nda kyad sësëmnda aten nafiya na a kamu ndan.

26 Amma ahur nun nën a naarha pak. Kala niifa na midghën tsauka ndëghënni mamnda tëtani tsauka niifa ni na a ënang taara kun.‡

27 Kala niifa na midghën a nagha a mbee, tëtani a tsauka mafad nun.§

28 Kësër bad Wan Niifa ba mbë ka a ënang taara nda wa, amma a ënang taara nën fingya të këm fër yibëdghënë ka a hërghanggën fiya hangga.”

Kënanng Yeeso kwamaya səri
(Markus10:46-52; Luka18:35-43)

29 Hërëmna Yeeso të fatsahayighën mal Djeriko, mbuwa fiya samadghën hangga.

30 Tërgha kwamaya səri tsau ami kwamana. Sënnä nda së na Yeeso a mbëra dë të kwamandi, katërang ngganda tërang urad ndan së, “Chinëm, Wan Ndauda, a hadëwan fa!”

31 Yanangga fiya kanda a nggasa nda hai, amma dënda mbeedë të tërang urad ndan së kaan, “Chinëm, Wan Ndauda, a hadëwan fa!”

32 Sëkna Yeeso kanda, ishgha hai aah kanda nën, “Mana minnun a ënanggi kun?”

33 Nggërang ngganda së, “Chinëm, na minnan së a na mana nan hai!”

‡ 20:26 20:26 Luka 22:25-26 § 20:27 20:27 Mattä 23:11; Markus 9:35; Luka 22:26

³⁴ Hadangga nafini Yeeso fa tsuwar yindan nən fa, tsu a mbədi kee na mana nda hai. Tərgħa mbu samadghən nda.

21

Kyad Yeeso Urshalima hai kəla kutəra

(Markus11:1-11; Luka19:28-40; Yahaya12:12-19)

¹ Na Yeeso tə fatsahayighən a takh ndusang Urshalima fa, ɓa nda hu tala ɓa na nda aarha Mbetafaji ahu Wumngya dəfya Dzaitun. Thləngga Yeeso fatsahayighən səri a 'wa nda mbeedə.

² Ndanggən kanda, “Dama hu talɗa də na a mbədi taarha, a kyadun sa hai, nun awal kwaara kəkəna hai tə wanggən a thləmadghən. Kwasaman kanda hai mbee kanda nun ɓa.

³ A tsahang niifa mee kun, ndaman kee, ‘Na mid Chinəm sə kanda,’ tsu a mbədi kee nən a malang kun dun də tə kanda.”

⁴ Katərana ənda haya ka ləɗang ngganda 'ya ndaana annabi:

⁵ “Ndang nafiya Urshalima,
 ‘Kulo, Kutər nun ɓayi thləmannun ɓa.
 Niifa ni mbuwana tenggən kakrak
 ɓayi a kəsər kwaara,
 Nəghən ɓayi a kəsər wan kwaara.’ ”*

⁶ Dəgha fatsahayina də əna nda kəla ndangna Yeeso kanda.

* 21:5 21:5 Dzakariya9:9

⁷ Bang kwarda nda ba tɔ wan kwardi, lələbang ngganda lukki ndan a kəsər wan kwarda sɔ tsauka atenggən.

⁸ Lələbangga fiya lukki ndan hai aten kwamana a mbedghən, finginga kəm kyalth shiyya nda ba lələbang ngganda a tən kwamana.

⁹ Nafiya 'wagha mbeedə ma ndəghən tɔ finginga na mbusamadghən tərang ngganda urayi ndan sɔ, kanda ndaarha:

“Faala a tsauka aten Wan Ndauda!

Parka tsaudə aten,
niifdi na bayi ahu thləm Chinəm!

Falama Faara na manggən a talara!”*

¹⁰ Kyana Yeeso a Urshalima hai, wupəri di kahad wulanga teena kanda, na nda tsakh miiya tɔ ndaarha “Wunni ya?”

¹¹ Nggə mangga nafini, “Yeeso ni, annabi di bagha ba a Nadzarat na a Nggalili.”

*Rəghang Yeeso fa shafiliya dɔ a Wuri Faara
(Markus11:15-19; Luka19:45-48; Yahaya2:13-22)*

¹² Kyagha Yeeso Kən Faara dɔ na Urshalima katəranggən rəghang nda nafiya dɔ na a hiirha tɔ häng nda mabiya dɔ ka sataka. Changgəlanggən tebərya fa mbeded wudəbəlyə dɔ tɔ kulohod finginga na a heng kataprakkyə dɔ.

¹³ Ndaggən kanda, “Ndagha ɔleewar Faara,

‘Kənna nəm aaghən Kən hwanda Faara,’

* 21:9 21:9 Dzabura 118:25-26

†

Amma tsawanggun mbəd bəbed ngaarya!"‡

¹⁴ Bagha kwamaya ba tə səfəngya a thləmadghən ba ahu Kən Faara, kənanggən kanda.

¹⁵ Amma nana mamngya firistaya tə famaləmgnya ngyakhrha Musa ənwultenggini ənənən, wundakhnaya ma kanda a huhwarha a pəpal Kən Faara kanda ndaarha, "Faala tsaudə aten Wan Ndauda." Amma mamnggini səbgha hur ndan də.

¹⁶ Tsahang mee nda Yeeso, "Səkna əndi na wanggini ndaarha ya wa?" Nggə mangga Yeeso, "Həng, 'Wawa nun karatang nda dəleewar Faara wa? Kəsər ndagha nda,

'Tsahang dūn wundakhnaya ha tə wufar waya, §
ka a fal kun nda.' "§

¹⁷ A mbədi kee mal kanda nən wudgha Mbetani də məngga hai a mbədi.

Shiwang Yeeso Dəf Shibaarha
(Markus 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Dalthna mbərha hai nanən a wutta Urshelima də, kəsgha miirha ndən.

¹⁹ Na shibarha nən a kəlar kwamana, dəgha thləmadghen də kəlagha hai ko wee a uradghən kəl shiyya kee. Tərgha ndanggən shibaddi, "Ma nggərna tam nggəttə balwa!" Tsu kee hwargha dəfəddə də.

† 21:13 21:13 Ishaya 56:7 ‡ 21:13 21:13 Irmiya 7:11 § 21:16
21:16 Dzabura 8:2 * 21:16 21:16 Dzabura 8:2

20 Nana fatsahayighän ändi katärägha hai, kəsgha ənwulteena kanda kaan, ndanda, “Kəkən hwarna shibadda də kəkar kee ya?”

21 Tərgha ndangga Yeeso kanda, “Niya pərang kəkafek kun, anadun tə fərkəkafek fa ngaalanggun alten nun wa, nun a əna əngya kəla yandiya, nduwa kalgha yandamu ya. Nun mbang ndang nda wumndədi ya, ‘Thliusə muwana hu wuri aamda də ya,’ nən a katərarha hai kee.†

22 Nun hwanang Faara kala ‘ya na minnun, a fərdun kəkafek, nun walghən.”

*Tsakhmee aten səsəmda Yeeso
(Markus11:27-33; Luka20:1-8)*

23 Wudna Yeeso ahu Kən Faara də na a Urshelima katəranggən tsaharhaha, Mamnda Firistayini tə shingya nafini banda thləmadghən ba. Tsahang mee nda, “Tə səsəmda wun na əna ənggini həu ya? Wun fərowa səsəmdədi ya?”

24 Nggəməngga Yeeso kanda, “Niya tsahang mee kun ha tal. A nggəreedun sə, niya pəranggən kun tə wun fəreegha Səsəmda niya əna əngginiya.

25 Wun fərangga kwamana Yahaya əna mbaptisəma nən? Faara fərangga wa, nduwa fiya wa?” Tərgha thliigha ngaala sə a pathlang ndan, ndaa nda, “A ndaa dəm, ‘Faara fərangga,’ nən a tsakh mee, ‘Kama fərwa nun kəkafek təghən?’ ”

26 “Amma a ndadəm, ‘Fiya fərangga,’ nəm a tərəm fiya, kəsər fər nda kəkafek Yahaya annabi ni.”

27 A kwasamadghən nggərang ngganda sə, “Səngwan wa.” Tərgha ndanggən kanda, “Nggi kəm

† 21:21 21:21 Mattä 17:20; 1 Korontiyaya 13:2

m̃bi p̃rangg̃ən kun wun f̃areegha s̃əs̃əm̃nda niya əna ənggini ya wa.”

Karapu aten wundəlaya səri

²⁸ “Amma ma numa nun? Na niifa sə tə wundəlayighən səri, d̃əgha thl̃əmad tə pam̃ənda d̃ə ndangg̃ən, ‘Waana, a weeriya d̃əwa d̃ə d̃a əna taara ahu hed inabi.’

²⁹ T̃ərg̃ha ndag̃ha wundəladdi, ‘M̃bi d̃ər̃ha d̃ə wa,’ amma numag̃ha d̃əgha d̃ə.

³⁰ T̃ərg̃ha chin d̃əgha thl̃əmad tahad wundəlād d̃əd̃ə ndangg̃ən, ‘sa d̃əwa d̃ə,’ ndag̃ha wundəladdi, ‘h̃əng p̃əpa, niya d̃ər̃ha d̃ə.’ Amma d̃əwa d̃ə wa.”

³¹ “A hur ndan na səri ya yanggi ənag̃ha ‘ya na mid chin?’ Ngg̃əra nda sə, “Yand̃i ‘wañən thl̃ənda.” Ndag̃ga Yeeso kanda, “Niya p̃ərang k̃əkafek kun, fathl̃ə tsamng̃ya tə susuwaya nanda ‘war̃ha hu kut̃əryid Faara d̃ə ma kun.”

³² K̃əs̃ər Yahaya tə Mbaptis̃əma b̃ad̃a b̃a kyad̃ang d̃ə kwamana kun na a tsawun ng̃ga a m̃bed Faara, amma f̃ər wun k̃əkafek wa, amma fathl̃ə tsamng̃ya tə susuwaya f̃ər nda k̃əkafek t̃əgh̃ən. Ko nanun ənggini a kat̃ər̃ar̃ha hai, kard̃un fa f̃ər̃k̃əkafek nun t̃əgh̃ən. 21:32 Luka 3:12; 7:29-30.

*Karapu aten fahudaya nzəmngga hed inabi
(Markus12:1-12; Luka20:9-19)*

³³ Nañənya kaaman thl̃əmaar̃ha as̃əd̃ar̃ha fa pak. Na niifa sə pag̃ha wan d̃əf̃ya inabi, kangg̃ən tə kal̃thmaana, ra m̃b̃əd ‘yad̃a wan inabi ñən ahurgh̃ən, ngg̃ərgh̃ən ra s̃əfa na nzang na t̃ək̃əla hed̃d̃a ha a tsaur̃ha a tengg̃ən. T̃ərg̃ha nzəmang hed inabi d̃a ñən fahudaya ha wii tala ñən.

³⁴ Tsəna shifirha hai, thlən mafayighən nən də nda thlang yighən ənnarhami ba.

³⁵ Amma fa nzəm heeyini kəsang ngganda mafayini; dək tal nda, bəlang ngganda tal, muk tahadghən nda tə ferya.

³⁶ Tərgha nggərgħən thlən fīngya mafaya thləmad ndan də, kalgha yanggini 'wa nən thlən nda də. Fa nzəm heddi nggərgħa nda ənang kanda kəla yi kətəm.

³⁷ Akwasamadghən tə heddi thlən wan hurghən nən a thləman ndan də nəghən a numad ndaarha, “‘Mbə ngaala sə wa na nda fərang mamnggirha waana.’”

³⁸ “Amma nana fa nzəm heeyini wandi keegħən bayi, ndang ngganda ndan, ‘Yo, kulo tə har langaad heddi bayi ya. Taama bəlanggəm tənəm har langaad heddi.’”

³⁹ Tərgha kəsang ngganda, kahang ngganda kəsər kadda də, bəlang ngganda.

⁴⁰ “A bad tə hedda ba, ma nən ənang nda fa nzəm heddi?”

⁴¹ Mamngya fatakkwayini ndaa nda, “Nən a bəlang fa mbəlfeyini tə səsaarha na pədaagħən, fərang hedda nən nafiya pak, na narha fərang yighən ənnarhami kala shifirha.”

⁴² Tərgha tsahangga Yeeso mee kanda, “‘Wawanun karatang nda ahu deleewar Faara wa? Ndanən:

‘Ferdī karna fa təngya,
ndən tsaukwa ka feera.

Yandiya ‘ya ni ənana Chinəm,

ənwulteenā ni a yid nəm.' "‡

⁴³ "Tsaunən kee, niya ndang nda kun, na nda a thlang nda kutəryid Faara a harnun, fərang nggənda chehweeya na fər wan dəfya ngga."

⁴⁴ Kala niifa mukka ten ferda hai, nən hwasarha fa batal, batal, amma yi mukna ferdi tenggən hai nən a tsarang də.

⁴⁵ Səkna mamngya firistayini tə Farisayini karapu di, walang ngganda nən a thlək asəfaddi aten ndan kanda ni fahudayini na tə mbəlfedda fa.

⁴⁶ Na mid ndan sə a kəsang ngganda, amma kanda tərəm fiya wumngga hai, kəsər na fiya a ndaarha annabi ni.

22

Karapu aten wutsəfayid kakhrha
(Luka14:15-24)

¹ Nggərgħa Yeeso pərang labara kanda tə karapu, ndəghən,

² Kutəryid talara nəghən kəla kutəra ngwagħa fa ka əna wutsəfayid kakhrha nən a wanggən.

³ Thlənanggən mafayighən də də nda aah nafina bə mbu nanda kanda bə, amma kar nafini barha fa bə.

⁴ Tərgħa nggərgħən thlən fingya mafaya də tə ndaarha, "Ndaaman nafini mbu ni, ngwadi wutsəfayidda fa, thleedi urad thlaaya na ndəndaura tə kwelya, ngwadi fa, bamaba kəkar."

⁵ Amma nafini mbu nən dəf wanda teena sə wa, tal dəgha heedə, tahadghən kəm dəgha ka əna shafilidghən də.

⁶ Fingya kəsang ngganda mafayighən hai, dək kanda nda tə kəm bəllang ngganda kanda.

⁷ Hufgha kutərđi hur kaan. Thlənanggən sod-jayighən də bəllang ngganda fa bəl fayina də, tə kəm njang ngganda wupəri ndan də.

⁸ Tərgħa ndanggən mafayighən, ‘Ngwala ngwa wutsəfayid kahadda fa, amma nafini mbu nəm ba mbə kanda ni kamngga a ba nda ba wa.

⁹ “Nanənya, daama hu kwaman hu wuraya də mbu fiya nun ba kala niifa nanun ba nda hu wutsəfayidda ba.”

¹⁰ Nanən kee, dəgha mafayini ahu kwaman hu wuraya də mbu ka nafiya nda ba na nanda tə ndərwaya, ləghədgha kən wutsəfayid kahaddi tə rongya.

¹¹ Amma kyana kutər da ba ka bagħa na ronggi ni mbunən ba, na niifa nən kalwawa kari yi wutsəfayid kahaddi.

¹² Tsahang mee nən, “Pashinna, kəkən kyana mbəda ba ya kula sa kal karid wutsəfayid kahadda fa?” Amma mbangwa kamshidi nggərang sə wa.

¹³ Tərgħa kutərđi ndanggən nafiya na ənang taara, “Kənaman haargħən tə sargħən muwang-gun kəshaadə ahu wula də mbəđi nanda a tərha tə kət mee.”*

¹⁴ “Kəsər nafiya hangga aah nanda, amma ng-guchit wurna nda hasə.”

* **22:13 22:13** Mattä 8:12; 25:30; Luka 13:28

*Tsakhmee aten tii tsamnda a Kaisar
(Markus12:13-17; Luka20:20-26)*

¹⁵ Tərgha Farisayini wuma nda hai kaḁa kwa-mana nda a dəfang takthleera nda Yeeso ka a thlək 'ya nən təna nda kəsang nda.

¹⁶ Thlən fatsaha yindan nda də tə nafiya Hirdus ka a tsahang mee nda, ndaa nda, "Mala səndansə ka niifa ni sa, na tsahang kwaman Faara fiya ha tə kəkafekkirha. Sa kəm mba wurahasə wa.

¹⁷ Nanənya pəranggən kan, mani numad wa aten əndiya, nəghən məməl a teng tsamnda nan kaisar wa nduwa awo?"

¹⁸ Amma Yeeso səndə numad mbəlfeddi na ahur ndan, ndagha, "Kun fathlərbuya, kama na mid nun a dəfee takthleera?"

¹⁹ Kedeema pene tii tsamndədi. Fərang pene da nda."

²⁰ Tsahang mee nən kanda, "Shishingnda wunni tə thləm wun a tenggən?"

²¹ Ndang ngganda, "Yi Kaisar." Ndanggən kanda, "Fəraman Kaisar 'ya tsauka yi Kaisar, tə kəm fəraman Faara 'ya tsauka yi Faara."

²² Sək nanda kee, əna ənwulteena nda pa wii fayindan nda.

*Tsakhmee aten thliirha sə ahu mərta tə kakhrha
(Markus12:18-27; Luka20:27-40)*

²³ Tsu a fardī fīngya Sadukiyaya ndagha mbə thliirha sə hu mərə wa ba nda thləmad Yeeso ba tə tsakhmee.†

²⁴ Ndang ngganda, "Mala, ndangga Musa kan, 'A mər wan man niifa maldə nukkun hai kula

† 22:23 22:23 Tar Fathləngya 23:8

nggætta, na wan man tərangsə hu langaarha ka a nggədanggən sə.'‡

²⁵ Nanənya, na nafiya sə məd a wanmanggi. Tə pamənda kakhka mərgha kula wal wee, tərgha yi səri təranggən nudasə.

²⁶ Amma wan man yi səri mərgha kəm, yi mahan wai kee har ta ten yi məd də.

²⁷ Akwasamadghən, nudi kəm mərgha.

²⁸ Nanənya, ahu thliirha sə hu mərä na nudi tsaurha yi wun tsaunən kanda heu məd, tərang nda nudasə?"

²⁹ Nggərangga Yeeso kanda sə, "Numad nun mbə məməl wa kəsər sənggun Labar Faara na chichireethlee hai tə səsəmdəghən wa.

³⁰ Thliirha sə hu mərə mbə nishya tə həshya kakhrha wa. Nanda tsaurha kəla fathlängya Faara a talara.

³¹ Amma aten thliirha sə hu mərə, karantanggun 'ya ndang na labar Faara kun wa?

³² 'Nggini Faara yi Ibrahim, Faara yi Ishaku, tə kəm Faara yi Yakubu'. Mbə Faara ni yi mərya wa, amma yi fingya natə yibrha fa."§

³³ Səkna fiya ndən wumngga hai, əna ənwulteena nda tə tsahayighən ha.

Ngyakhrha na manggən

(Markus12:28-34; Luka10:25-28)

³⁴ Amma səkna Farisayini tə ndaarha nggəlangga Yeeso mii Sadukiyayini tə labaara nggərang nən kanda sə, wuma nda hai ka a nggəra nda tsahang mee.

‡ 22:24 22:24 Nggurub Ngwa Kumaarha 25:5
Kyarhaba 3:6

§ 22:32 22:32

35 Tal ahur famaləmnəya dəleewar Musa, na midghən sə a dəfang takthleera nən tsahang mee nən Yeeso,

36 “Mala yanggini manggən ahur ngyakhkya heu?”

37 Nggəməngga Yeeso, “Nggəmu Chinəm Faarwa tə hurwa heu, tə shingnduwa heu tə hutən wa heu.*

38 Yandīya ndəna katəra ngyakhrha na mam.

39 Yi səri kəm nəghən manggən: ‘Nggəmu tuladwa kəla altenwa.

40 Ngyakhrha heu tə tsahad annabiya ha na nda aten ngyakhkini səri ya.”

*Tsakh mee aten Kərəsti
(Markus12:35-37; Luka20:41-44)*

41 Wumna Farisaya hai tsahangga Yeeso mee kanda,

42 “Mani numad nun aten Kərəsti? Wan wunni?”
Ndang ngganda, “Wan Ndauda ni.”

43 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Kəkən na Ndauda tə səsəmənda Səsəna aaghən ‘Chinəm’? Kəsər ndagha Ndauda,

44 Ndangga Chinəm yina China:

‘Tsawu a yisəməna,
kəl a tsawangdi fatsanggiwa
a kamu saryiwa.’†

45 Ana Ndauda a aah Kərəsti ‘Chinəm,’ kəkən nən tsaurha wanggən?”

* 22:37 22:37 Nggurub Ngwa Kumaarha 6:5 † 22:44 22:44
Dzabura 110:1

⁴⁶ Mbə niifa sə mbangga nggərang sə wa, ka fardi mbə niifa sə ndengga yidghən nggərgħən tsahang mee wa.

23

*Yanang Yeeso Famaləngya ngyakhrha
(Markus12:38-39; Luka11:43,46; 20:45-47)*

¹ Tərgħa Yeeso ndanggən fiya wumngga hai tə fatsahayighən,

² “Famaləmgya ngyakhrha tə Farisaya kanda ni nggəməng na nda kanda fa a pər ngyakhrha Musa nda.

³ Nanən kee tsahama tə kəm əna taara nun tə 'ya ndang nanda kun, amma a ənaɗun kəla nanda ənaarha wa, kəsər mba nda əna 'ya na nanda a tsaharhaha wa.

⁴ Nanda dəfang rəfrha fiya in na haghən, amma kanda tə alten ndan mba nda thlar kanda ko tə wan haara wa.”

⁵ Na nda əna tar ndan ka a nagħa fiya kanda, nanda kən masparma natə chireethla labar Faara a pəmnggindan, na nda ndən pəratsan nzənzang a mii karindan.*

⁶ Yakh mid ndan tsaurha a mbəd tsaukya na nggəngga hu teera, tə kəm mbəd tsaukya natə thləma a kən tsahad Yahudaya.

⁷ Na mid ndan a ndang'ya nda kanda yi mamnggirha a nan nda a wiirha hai ahu kasu, tə kəm nagħa fiya a aah kanda, Mala.

* **23:5 23:5** Matta 6:1; Deleewar Kirassa 15:38; Nggurub Ngwa Kumaarha 6:8

⁸ “A nggəmna fa a aah sa nda ‘Mala,’ wa kəsər təmaləmnda tətəl ni, kun heu nuwun tal a wan-manggi.

⁹ A aah dūn kowunni ahu kəshiddi ya ‘Pəpa’ wa, kəsər Faara na talara ndəna Pəpa hu Səsəna.

¹⁰ A nggəmna fa aagha kowunni sa ‘Mala’ wa, kəsər təmaləmnda tətəli ni, ndəna, Kərəsti.

¹¹ Yi na manggən ahur nun tətə ni a tsauka mafad nun.†

¹² Amma kala nafiya manangga altenggindan nanda tsaurha ngguchit, tə kəm nafiya tsawangga altenggindan ngguchit nanda manang kanda.‡

¹³ “Amma kawama, kun famaləmgnya ngyakhrha Musa tə Farisaya, fathlərbuya! Nggəlanggun kwatminda kyarha hu kutəryid talara də ma fiya. Kun tafad nun kyawun sa də wa, ‘yadang kwamana nun fiya na mindan kyarha sa də.’”

¹⁴ Kawama famaləmgnya Ngyakhrha tə Farisaya, ndirwiya, nun həb karid nishya mərna chimayi ndan, non naarha hwan Faara kaan ka a na kun nda. Tsaunən kee na nda a ngwang kumarha kun sə na pədagħən.

¹⁵ Kawama, famaləmgnya ngyakhrha tə Farisaya, fathlərbuya! Nun wii tala aten chehweerha tə wuri aama ka wal niifa nun malangga dimiyidghən, a malang də dimiyidghən, nun səbang nda də kaan kal kun nən dimiyirha.

¹⁶ Kawama, kwamaya na kyad kwamana! Nun ndaarha, “Kala niifa aagha thləm Faara tə Kən Faara, mbə billarha sə wa, amma kaala niifa

† 23:11 23:11 Matta 20:26-27; Markus 9:35; 10:43-44; Luka 22:26

‡ 23:12 23:12 Luka 14:11; 18:14

aagha thlēm Faara tē tēfasa yi Kēn Faara, tsau dē tēta a ēna ēnda nēn aah nēn Faara a tenggēn.”

¹⁷ Kun nur kwamaya! Yanggi ni manggēn, tēfasa wa nduwa Kēn Faara na a Urshalima tsabangga tēfasa dē wa?

¹⁸ Nun ndaarha, “Kaala niifa aagha Faara tē ‘mbēd fēr Sataka,’ mbē billarha sē wa, amma niifa aagha thlēm Faara tē ānfēra na a mbēd ēna Sataka, tētani ēna ēnda nēn ndanēn nēn a ānaarha.”

¹⁹ Kun kwamaya! Yanggini manggēn, ānfērđi wa nduwa mbēd nji sataka tsabangga ānfēr dādē wa?

²⁰ Tsaunēn kee, kala niifa aagha thlēm Faara tē mbēd nji ānfēra, aah nēn Faara tē ‘ya na tenggēn heu.

²¹ A anna thlēm Faara tē Kēn Faara na a Urshalima, aah na thlēm Faara na tē tsaurha a mbēđi.

²² A anna thlēm Faara tē Talara, na aah tsēnggam Faara, tē ndēghēn na tē tsaurha ahu tsēnggamđi. §

²³ Kawama famalēmngya ngyakhrha Musa tē farisaya, fathlērbuya! Nun fēr ēn fērrē nun tal ahu kum yi shi chimbee amma malanggun āngya na nggēngga ahu ngyakhrha, ndēna, kēkafek, hadang ndan fa, tē nggayirha. ēnggina ni kamngga na nggēngga a ēnon ya, a malang đun fīngya wa.*

²⁴ Kun kwamaya fa kyad kwamana, nun kang aama hai amawa nun mudang kukwakhtaara amma nun mudang thlēkhmu.

²⁵ Kawama, famalēmngya ngyakhrha Musa tē Farisaya, fathlērbuya! Nun tsabang kēsēr

§ 23:22 23:22 Ishaya 66:1; Matta 5:34 * 23:23 23:23 Deleewar Firistaya 27:30

wuhuleurha dē tē tasau, amma ahurghēn nēghēn lēlēgdā tē nggēm alteena tē hukrha!

²⁶ Sa kwamad tēfarisarha! Tsabang hur wuhuleurha dē tē tasau 'wan, tēna kēsērglēn narha tsētsabadē kēm.

²⁷ “Kawama, famalēmgya ngyakhrha Musa tē Farisaya, fathlērbuya! Nuwun kēla ten kwaya kēmang nanda tē penti na pēpet, nagma ngga hu yirha, amma hurghēn lēlēgdā tē aal nafiya mērgħa tē paarha dēdamēn-dēdamēn.†

²⁸ Tē kēm ahu yirha naa fiya a na kun ka nafiya, amma ahur nun sē nuwun lēlēgdā tē thlērbuyirha tē mbēlfeerha.”

²⁹ “Kawama, famalēmgya ngyakhrha Musa tē Farisaya, fathlērbuya! Nun tēn ten kwaya a annabiya, tē kēm nun sakhdang nda ten kwaya yi ka fiya fērgħa kēkafek a Faara.

³⁰ Tērgħa nun ndaarha, ‘Andam nēghēm sē a sayid chichiynēm, kam dāngwan kanda sē bēlang nda annabiya wa.’

³¹ Amma a nadun a ndaarha kee, nun a thlēghanggēn altēnnun tē ndaarha kunni chichiya nafini bēlangga annabi yini.

³² Dama mbeedē ngwalanggēn 'ya katērangna chichiya nun hai.”

³³ ‡Kun huthlingya, wangya huthlingya na tē mbēlfeerha yid! Kēkēn nun hērēkrha ma ngwa kumad hwanga?

³⁴ Tsaunēn kee niya thlēnang annabiya kun dē tē fasēngya, tē famalēmgya ngyakhrha Musa. Amma nun a bēlang fīngya tē taurha dē, nun

† 23:27 23:27 Tar Fathlēngya 23:3 ‡ 23:33 23:33 Matta 3:7; 12:34; Luka 3:7

a tsada fíngya ahu kən tsahad Yahudaya, nun takkwa kanda tala-tala, kun a səsang kanda.

³⁵ Tsaunən kee, niya thlənang nafina də ya kəsər na hakked ka nafini bəlang nun a tsaurha a ten nun heu ka a sayi far Habila kaniifa dēgha ten Dzakariya wan Mberikiya, bəlang nun a pathlang Kən Faara na a Urshalima tē mbəd əna sataka. §

³⁶ Niya pərang kəkafek kun, na ənggini a katərarha hai hu kəshiid weeriya.

*Səb hur Yeeso də aten Urshalima
(Luka13:34,35)*

³⁷ Aiya Urshalima, Urshalima! Fa bəl annabiya tē muk fathləngya Faara tē feera thlənna nda thləmadwa də! Saara kurmi tərna minna a wu-manggi kun kamuna ba kəla na diyarha ngwang wangghən kamughən də, amma kardun fa.

³⁸ Kələma hai nanənya, malang nda wuri nun kun fa tsaudə kwad wure.*

³⁹ Kəsər niya pəranggən kun, mbun a nggər na nggi bəl wa kəl fara ndanun, “Tə parkani niifdi na a barha ba hu thləm Chinəm.”†

24

*Əngya na a katərarha hai a mii ngwala kəshiirha
(Markus13:1-2; Luka21:5-6)*

¹ Na Yeeso a mal Kən Faara na a Urshalima, kyadangga fatsahayighən tur təngya Kən Faara.

² Amma nggəranggən kanda sə, “Nadun tur tənggini na heu ya? Niya pərang kəkafek kun, mbə

§ 23:35 23:35 Kyarhaba 4:8; 2 Labarya 24:20-21 * 23:38 23:38 1 Kutərya 9:7,8; Irmiya 22:5 † 23:39 23:39 Dzabura 118:26; Matta 21:9

feera sə ko tətəl na nda a mala aten shadghən wa, kahad nanda chang nda kanda hai!"

Katəra səsaarha
(Markus13:3-13; Luka21:7-19)

³ Tsəbaku na Yeeso tsau a ten dəfya wumnda Dzaitun, bagha fatsahayighən thləmadghən ba bəbee ndang ngganda, "Pəranggən kan a kwan na ənggini katərarha hai ya? Mani a tsaurha ənsakhrha wuttuwa ba tə ngwala mii kəshiirha?"

⁴ Ndangga Yeeso kanda, "Kwarama, a nggəmdun fa nggabagha niifa kun wa,

⁵ kəsər nafiya hangga na a barha ba hu thləmna, na nda a ndaarha, 'Nggini Kərəsti,' har na nda nggaba fiya hangga.

⁶ Nun a sək labar yangya, tə mii ndaama aten yangya, amma a tərəmdun wa, tsaudə tətani a katəragha ənggini hai, amma bawa mii ngwal-adghən ba 'wan wa.

⁷ Na tur a thleng tur fa tə yanda, na kutəryirha a thleng kutəryirha fa. Na miirha a narha sə tə rəprha kəshiirha fa a mbəya dədamən-dədamən.

⁸ Amma heu əngginiya katəra mii səsarha ni kee."

⁹ "Na nda a kəsang nda kun, səsang ngganda kun tə kəm bəlang ngganda kun. Kəshiirha heu na nda kar kun kəsər ka thləmna.*

¹⁰ Fiya hangga na a mal fərkəkafekkid ndan, na nda a fər ndan tə kar ndan.

¹¹ Na annabiya fa nggabaya a kyarhaba hangga, nggaba fiya nda hangga.

¹² Na mbəfeerha a mulgha hai, nggəm ndan nən a tsaurha shishiu.

* 24:9 24:9 Matta 10:22

13 Amma kala niifa kæræsgha ta mii ngwal-adghæn dæ næn a hærækrha.†

14 Labardi na Mbænggæn yi kutæryid Faara na nda a pærghæn kahad hu kæshiirha dæ, kæsær ka sækka talya ndæn; a mbæra bagha mii ngwaladghæn ba.”

Sæsaarha na bayi

(Markus13:14-23; Luka21:20-24)

15 “Nun a naa æn tsanda na ræk fiya, kæt hu Kænna na Chahal kæla ndaana annabi Ndaniyel. (Ngwa walangga tæ karatarha),‡

16 Tærgha nafiya na ahur Yahudiya tætani danda wumngya sæ.

17 Niifa na aten kænna a ndaa dæ næn a tæra hai dægha tær 'ya ba a wuri wa.

18 Niifa na hee a ndaa dæ næn wutta wure dæ dægha tærang kootodghæn ba wa.

19 Næn a tsaurha æn kawa a nishya na a hur tæ nishya na tæ waya kæsær ahu sayiddi!

20 Hwanama Faara amana daddi naarha a sayid mbiirha nduwa afar yibrha Yahudaya wa.

21 Kæsær a fardi na sæsarha a naarha sæ kaan 'wawa tam naarha sæ kee ka a far katæra kæshiirha ta weeri dæba ya, mbæ turghæn a nggær naarha sæ balwa.§

22 A mbæ thlaghang nanda benggina haadæ ya wa, mbæ niifa sæ na a naarha tæ yibrha wa. Amma kæsær ka nafiya wurna Faara ndæn nanda thlahang benggina haadæ.”

† 24:13 24:13 Matta 10:22 ‡ 24:15 24:15 Tar fathlængya 16:13; Ndaniyel 9:27; 11:31; 12:11 § 24:21 24:21 Ndaniyel 12:1; Sæsænid Yahaya 7:14

²³ “Ahu sayiddi a ndang niifa kun, ‘Kulodə, kulo Kərəsti diya!’ Nduwa ‘Kulo ndəghən taarha!’ A fərna kəkafek sə wa.

²⁴ Kəsər na fa nggabaya Kərəsti sə tə fa nggabaya annabiya a kyarhaba, na nda a əna ənsakhkya məmanggən tə ənwuteengya ka a nggaba fiya nda har tə fīngya wurna nda anadə a ənaarha hai.”

²⁵ “Kələma hai, ‘Wadi teena yanangdi kun kətəm.”

²⁶ “Nanən kee a ndang niifa kun, ‘Kulo ndəghən taarha a kaheerha,’ a kyadun kəsha də wa; nduwa, ‘Kulo ndəghən ahur kənna ya,’ a fərdun kəkafek sə wa.

²⁷ Kəsər kəla na ‘yaara kyatta a man kyat faara nən djaara hai ta man həməndəghən də, nanən kee na wutta Wan niifa ba a narha kee.”*

²⁸ “Mbərha nana mərri sə, a mbədani na səkhdiya wumnda sa hai.”†

Wutta Wan niifa ba

(Markus13:24-27; Luka21:25-28)

²⁹ Akwasamad səsaddi ya,

“ ‘Na yanfaara a tsaurha wula,

ndəree kəm mbə a kyat kukwaryirha wa.

Na wufəlngarya mukrha hai a fərah-amshi,

əngya na məmanggən na talara nanda tsə'yafa.’”‡

³⁰ “Ahu sayiddi na nda a naa ənsakhrha a fərah-amshi yi Wan niifa. Nafiya kəshiirha heu nanda

* **24:27 24:27** Luka 17:24; Matta 8:20 † **24:28 24:28** Luka 17:37

‡ **24:29 24:29** Ishaya 13:10; 34:4; Ezikiyel 32:7; Djoyel 2:10,31; Dzafaniya 1:15; Səsənid Yahaya 6:12, 13; 8:12

tərha ka häreenga. Nanda a na Wan niifa bayi ahu hashmbe a fərakh-amshi hai, tē səsəmnda tē mamnggirha kaan. §

³¹ Nən a thlən fathlənggighən ba tē pi kodwomnda, na nda wumang nafighən ba na wuwura hu kudma fada na ahu kəshirha."

Tsaharhaha a ten dəf shibarha
(Markus13:28-31; Luka21:29-33)

³² "Nənənya tsahama 'ya a fat shibaddiya, ana wuhwaryighən a kyaharra hai, nən a tsətsəta, nun səndasə nduwus fəgrha ba.

³³ Nəghən kee kəm, anaɗun ənggini heu ya, nun a sənda sə nduwus wuttəghən ba, nəghən a mii kwatminda fa.

³⁴ Niya pərang kəkafek kun, nafiya kəshiddiya mba nda mərə wa, kəl ma katəra ənggina hai ya.

³⁵ Nda talara tē hweede na nda a ngwalarha hai amma Labarna mbə tam ngwalarha hai wa."

Mbə niifa sə səngga far bad Kərəsti ba wa
(Markus13:32-37; Luka17:26-30,34-36)

³⁶ "Mbə niifa sə səngga fardī, nduwa sayi na ənggini a katərarha hai ya wa, ko fathləngya Faara na talara nduwa Wanggən tafadghən wa, kəl Chin katəngən.

³⁷ Kəla katəra nən hai a thlakh mbəd Nuhu, nən a naarha kee a far wutta Wan niifa ba.*

³⁸ A faryini kapa na aam afa afa dī barha ba, fiya a həbrha tē saarha, kanda kakhrha tē fər wanggindan chimarha də, ta fardā də kyana Nuhu hu kombuwol hai.†

§ 24:30 24:30 Ndaniyel 7:13; Dzakariya 12:10-14; Səsənid Yahaya 1:7 * 24:37 24:37 Katərarha 6:5-8 † 24:38 24:38 Katərarha 6:14

³⁹ Səngwanda 'ya na katərarha hai wa, har bəna aam afa afa dāba hwanggən kanda də. Nən a naarha kee a far wutta Wan niifa ba.‡

⁴⁰ Nafiya səri a əna taara kyab a hee, na nda tər tal mal tahadghən nda.

⁴¹ Nishya səri a hərha ahu fəna, na nda tərang nda tal mal tahadghən nda."

⁴² "Tsaunən kee, tsawama nggungwa fa, kəsər sənggun fardī na Chinun a bərha ba wa.

⁴³ Amma a sənunsə: A ndam na turi dī a sən fardī na ngaara a bərha ba a fidikrha, kam mbə a shiirha malanggən ngaardi kyagha minda keeghən hai wa.

⁴⁴ Nanən kee tsawama nggugwafa, kəsər na Wan Niifa a bərha ba a sayiddi səngwawa nun sə."§

Ka niifa tə ndərwid niifa

(Luka12:41-48)

⁴⁵ "Wunni mafaddi na tə kəkafek fa, dəfang na turighən təkəla wurighən ha, na fərang ənnarhami fingya mafaya ahu sayiddi kamngga?

⁴⁶ Nən a naarha ngga a fad mafaddi a wud turighən ba bagha walghən a əna targhən.

⁴⁷ Niya pərang kəkafek kun, nən a dəfang nda tsauka mam a ten karidghən heu.

⁴⁸ Amma andam mafaddi tə mbəlfērha ni, nən a ndang nda altenggən, 'Turina mbə a wutta ba wet wa.'

⁴⁹ Tərgha katəranggən dək fingya mafaya hai, ndəghən a həbrha tə sarha tə fingya na a nggal mbalya,

‡ 24:39 24:39 Katərarha 6:24 § 24:44 24:44 1 Tasalonikaya 5:6; Luka 12:39-40

⁵⁰ a ənədə kee na turighən a wutta ba ahu sayiddi tē fardi sēngwawa nən sē.

⁵¹ Nən a kyathlang nda dē dawal-dawal tē kēm fērang mbērha nən a thlēmād fa thērbuya. A mbēdi na tērha sē tē kēt mee.”

25

Karapu aten wutaraya kum

¹ Tērgha ndagha Yeese, “Kutēryid talara nēghən kēla wutaraya kum tērang nanda patillad ndan ka dāa nda wal wutsamnda.*

² Tuf ahur wutarayini nurya ni, tuf kēm na nda ndēndəl.

³ Fingya yini na nurghən takhkwa nda fēdeerha hadē ka dāa nda ira hu patilla yindan hai wa.

⁴ Amma fingyayini tuf na ndēndəl takh nda fēdeerha hadē ahu kēthlikrha ka patilla yindan.

⁵ Bawana wutsamnda ba wed, kēsgha beena kanda shii nda dē.”

⁶ “A manad fēdikrha thlii nda sē ka mbeela sēk nanda. ‘Kulo wutsamnda ya thleema sē dūn hwathlaghən fa!’

⁷ Tērgha wutarayini kum thlii nda sē tangsang ngganda patilla yindan.

⁸ Nurya wutarayini tuf tsahang fēdeerha nda wutarayini tuf na ndēndəl, Naghan a hwan kun, ‘Ənaman fēded nun kan ha ngguchit lee, kēsər na patilla yinan a mēra hai.’

⁹ Amma nggərangga fingyayina sē, ‘Mbē tsēghang kēm heu wa. Dama dē dūn hii yinun ba.’”

* 25:1 25:1 Luka 12:35

10 Wii nanda ka hii fədedda də, a samad ndan bagha wutsamnda ba. Tərgha fingya yini ng-wagha fa kya nda a mbəd wutsəfayid kahadda də, chang ngganda kwakirma.

11 Tsəbaku səlgəha fingya yina ba dəgha ka hii fədedda də, isha nda a kəshi na nda a aah farha, “Chinəm! Chinəm! Inang kwakirma kan hai!”

12 Amma nggərangga wutsamnda kanda sə, “Kəkafek, səngwi kun wa.”†

13 “Tsaunən kee tsawama nggungwa fa, kəsər sənggun fardi nduwa sayiddi niya wutta ba wa.”

Karapu aten mafaya mahan

(Luka19:11-27)

14 Tə kəm kutəryid Talara nəghən kəla niifa na a wii tala a mbərha də inggun. Aah mafayighən nən ba fərang kənaghənən kanda.

15 Fərang wudəbəl wurirha nən yi tal yawarha tuf, yi səri fərang wudəbəl wurirha nən yawarha səri, mafarha yi mahan fəranggən yawarha tal, kowunni məməl tə 'ya nən a mbang nda. Tərgha wii fayighən nən.

16 Yi mafarha thləgha wudəbəla yawarha tuf, əna shafili nən sə wal chikrha nən yawarha tuf.

17 Yi thləgha yawarha səri ndəghənggi kəm əna shafili nən sə wal chikrha nən yawarha səri.

18 Amma yi thləgha yawarha tal wiigha dəgha ra kwaarha bəbənggən wudəbəldi ki turighən sahai.

19 Mənnən ha wudgha turi mafayina ba aah kanda nən ba a fərang kirassa 'ya nda ənana nda tə wudəbəlgən.

† 25:12 25:12 Luka 13:25

20 Yi mafarha fərang nən wudəbəl wurirha yawarha tuf bağha ba ndəghən, “Turina, fərenna wudəbəl wurirha yawarha tuf ka a əna shafili ni sə, waldī chikrha yawarha tuf atənggən.”

21 Falghəna turighən, ndəghən, “Usakko ka mafanna. Ənanna kəkafekkirha ahu 'ya ngguchit. Niya dəforha aten əngya hangga. Bəba ba əna wutsəfayirha tə nggi.”

22 Mafaddi thləgha wudəbəl wurirha yawarha səri bağha ba ndəghən, “Turina, fərenna wudəbəl wurirha yawarha səri, ənadi shafili sə, waldī chikrha yawarha səri atənggən.”

23 Ndangga turidī, “Usakko ka mafanna na tə kəkafek fa. Ənana kəkafekkirha ahu 'ya ngguchit, niya dəforha aten əngya hangga. Bəba ba əna wutsəfayirha tə nggi.”

24 Tərgəha yi mafarha thləgha wudəbəl wurirha yawarha tal bağha ba, ndəghən, “Turina, səndi sa na ngyangthlang, na hathla a mbərha həfwa nana tə kəm na wumang ənnarhami hai hudawana na. Sa kəm na midwa sə ən ka kaan.

25 Nanən kee tərəmdī radī kwarha bəbeng dī wudəbəl wa sə. Kulo ndəghən ya thlu ənwa.”

26 Amma ndangga turighən, “Sa təmbəlfed mafarha na tə səbrha yid! Ashe kyanna sənda sə ni hathla a mbərha həfwa ni tə kəm ni wumang ənnarhami hai a mbərha hudawani,

27 mani dəfewana wudəbəl na hu mbanki? A wuddi ba kam niya thləghən har tə chikrha atənggən.”

28 Tərgəha ndəghən, “Thlaama wudəbəldi na a harghən, fərang nggənun yandi natə wudəbəl wurirha yawarha kum.

29 Kəsər kala yandı natə 'yaha na nda chigh-anggən, tənən waala ha kaan. Amma kala niifa mbuwa təghən ha, ko yandı na ngguchit nanən təghən ha na nda a thlang hai a haarghən.‡

30 Nanənya muwaman ka wudi mafaddiya a kəsha də, ahu wula də, a mbədani na nanda a tərha sə tə kət mee.”§

Far ngwala mii ngwa kumarha

31 A fara bana Wan Niifa ba ahu mamnggitghən, tə fathləngya Faara a thləmadghən, nən a tsaurha ahu tsənggam mamnggitghən a talara.*

32 Nafiya kəshiirha na nda a wumnda a mbedghən ba, nən wurang nda fiya də kəla na təlafrha wurang nda chauraya də ahur 'walya.

33 Nən a sang chauraya a yisəmadghən 'walya kəm a yikawadghən.

34 Tərgha na kutəra a ndang nda fingya na a yisəmadghən, “Bama ba, kun fərangna Pəpa parka, harama langaad kutəryiddi dəfang nanda ka kun ka ənana nda kəshiirha.

35 Kəsər kəs miirha nggi fəree dūn ənnarhami. Kəs hushimnda nggi fəree aam saarha nun. Tsaudi ronga, thlə nggi nun fa ahu wurayinun.

36 Niyi tawalth hai fəree ən kənda nun. Fanna bee, pu nggi nun. Muwenda ahu porsəna də, dūn ka ndee 'yadə.”

37 “Tərgha ka nafiya na nda a nggərang sə, 'Chinəm, akwanni nanan sa a miirha fəro ənnarhami nan? Nduwa kəs hushimnda sa furo aam saarha nan?

‡ 25:29 25:29 Matta 13:12; Markus 4:25; Luka 8:18 § 25:30 25:30

Matta 8:12; 22:13; Luka 13:28 * 25:31 25:31 Matta 16:27; 19:28

³⁸ Nduwa ronga ni sa thlə sa nan fa? Nduwa sa tawalth furo ən kaala nan?

³⁹ Akwan nanan sa fadwa bee nduwa ahu porsəna dan ndo'ya?

⁴⁰ Na kutərđi a nggərang kanda sə, 'Niya pərang kəkafek kun, a ənang dūn tal na ngguchit kaan ahur wanman nggini kyana ya, əna nun ndən a nggi.'

⁴¹ "Tərgəha na kutərđi a kyaharra thləmad nafina də na a yikawadghən ndanggən kanda, 'Weema ma thləmadna, kun shiwangna Faara, dūn hu waarha də mbuwa mərə hai tangsang nanda hai ka sheetan tə fathlənggighən.

⁴² Kəsər nggi hu miirha, fəreewun ənnarhami wa. Kəs hushimnda nggi fəreewun aam saarha wa.

⁴³ Tsaudi ronggirha thləwun nggi fa ahu wuray-inun wa. Nggi tawalth hai, fəreewun ən kaala fa wa. Fanna bee tə kəm nggi ahu porsəna dūwun ka ndee 'yadə wa.'

⁴⁴ "Kanda kəm na nda a nggərang sə ndaa nda, 'Chinəm, akwan ni nanan sa a miirha nduwa a hushimnda nduwa ronga ni sa nduwa tawalth nduwa fadwa bee nduwa ahu porsəna, dōwan sə wa?'

⁴⁵ Nən a nggərang nda kanda sə, 'Niya pərang kəkafek kun, a kardun dang nda wanmanggina sə na nggu-ngguchit ya, kar nun deerha sə.'

⁴⁶ Tərgəha na nda a dərha hu səsaarha də mbuwa tam ngwalaarha, amma ka nafiya na nda a dərha hu yibrha də mbuwa tam ngwalaarha."[†]

[†] 25:46 25:46 Ndaniyel 12:2

26

*Kənanġ mamngya Yahudaya hai a bəlanġ ng-
ganda Yeeso*

(Markus14:1-2; Luka22:1-2; Yahaya11:45-53)

¹ Ngwalanġ na Yeeso thlək ənggini heu, ndanġġən fətsahayighən,

² “Kəla sənnunsə, takhkən beena səri na a əna wutsəfayid təfaarha nda, na nda a fər Wan Niifa ka a tawanġ ngganda də.”*

³ Tərgħa mamnda firistaya tə shingya na nda a wumnda hai a kwakirəm Firis na mangġġən, na thləmngġġən Kayafa.

⁴ Kənanġ ngganda hai na nda a kəsang Yeeso bəbee bəlanġ ngganda.

⁵ Ndaa nda, “Amma mbə a sayid wutsəfayiddi wa. Nadə fiya əna kakyathlaanga.”

Irang nuneefa fədeerha Yeeso teena a Mbetani
(Markus14:3-9; Luka7:37-38; Yahaya12:1-8)

⁶ Nana Yeeso a Mbetani, a minda kii Siman 'wana termeerha kəsə.

⁷ Nanən a həb ənnarhami, baġħa nuneefa bə tə kəthlikrħa urdi na sədġħən mbəngġġən na tə wudəbəla fa kaan irangġġənən Yeeso a tengġġən.†

⁸ Amma nana fətsahayina ndən səbġħa hur ndan də ndaa nda, “Yandiya səbrħa ni də kee.”

⁹ “A ndam kwang heng nda fədeedda də na nda a wal wudəbəla sə kaan fərang wudəbəlġħən nda fa yamiya.”

* 26:2 26:2 Kyarħaba 12:1-27 † 26:7 26:7 Luka 7:37-38

¹⁰ Amma sɛnang na Yeese ɛnda hai na nda a thlɛkrha ndanggɛn kanda, “Kama nun a billa nudiya? Ai ɛnadɛ 'ya na ngga a nggi.

¹¹ Kɛtsar na fa yamiya narha tɛ kun, amma mbi naarha kɛtsar tɛ kun wa.‡

¹² Iree nɛn urdi da fa ya, ngwe nɛn fa ka yi panna.

¹³ Niya pɛrang kɛkafek kun, Kala mbɛrha pɛrna nda labar Faara sɛ ahu kɛshiddiya, ɛndi ɛnana nudiya mbɛ tam mbɛtta wa na nda naarha dalghɛn teena.”

Nggɛm Yahuda fa a fɛr Yeese nɛn

(Markus14:10-11; Luka22:3-6)

¹⁴ Tɛrgha Yahuda Iskaryoti tal ahur fatsahaya Yeese kumkap sɛri dɛgha thlɛma mamnda firis-taya dɛ

¹⁵ tsakhmee nɛn, “Ma nun a fɛreerha a fɛrangdi Yeese kun?” Nanɛn kee fɛrang wudɛbɛl wurirha nda kumnggit mahan.§

¹⁶ Ka a fardi nagh Yahuda a kada kwamana na a fɛrang Yeese nɛn kanda.

Hɛb Yeese ɛnnarhami yi Tɛdaarha tɛ fatsa-hayighɛn

(Markus14:12-21; Luka22:7-13; Yahaya13:21-30)

¹⁷ A katɛra far wutsɛfayiddi yi mburodi kula mekhna, bagha fatsahaya Yeese thlɛmadghɛn ba tsahang mee nda, “A yanggi na midwa dan nggorha fa dɛna hɛb ɛnnadmid tɛdaarha sɛ?”

‡ 26:11 26:11 Nggurub Ngwa Kumaarha 15:11 § 26:15 26:15
Dzakariya 11:12

18 Ndanggən kanda, “A kyadun hu wupəri da hai, na niifa sə nun a naarha. Ndaman, ‘Ndagha mala, nduwus sayid na ba, ni a həb ənnadmid Wutsəfayid Tədaarha tə fatsahayina a minda kyawa.’ ”

19 Nanən kee ənagha fatsahayini kəla ndangna Yeeso kanda ngwa nda fa tə ənnadmid Wutsəfayid Tədaarha a mbədi.

20 Tsəna figrha hai tsauka Yeeso hai həb ənnarhami nən tə fatsahayighən kumkap səri.

21 Na nanda a həb ənnarhami ndangga Yeeso kanda, “Niya pərang kəkafek kun, tal ahur nun nən a fər nggi.”

22 Səbgha hur ndan də nagha kowunni a ndang nda, “Nggini wa, Chinəm?”

23 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Tal ahur nun həbgha ənnarhami tə nggi hu tasau tal nən a fər nggi.*

24 Kəsər tətani a mərgha Wan Niifa, kəla thləkna Deleewar Faara kətəm. Amma ən kawa ni a niifdi fərgha ndən. Nən a tsaurha a fad niifdi a nggushi nggət waana ndan.”

25 Tərgha Yahuda yandi na a fər Yeeso, ndəghən nggi kəm Tsakhmee nən, “Mala, nduwa nggini wa?”

Nggərangga Yeeso sə, “Sa ma thlək nan.”

Həb ənnarhami yi Chinəm

(Markus14:22-26; Luka22:14-20; 11:23-25)

26 Na nanda a həb ənnarhami, tərangga Yeeso mburodi sə usa Faara nən kyanggən hai fəranggənən fatsahayighən də ndanggən kanda, “Thlaama kyaman, thlu fanna ni ya.”

* 26:23 26:23 Dzabura41:9

27 Təranggən wuhuleurha sə na tə aam inabi usa Faara nən atənggən. Fəranggənən kanda də ndəghən, “Saama kun heu.

28 Kəsər farna ni ya yi ləghəttə dəfmee, irang nanda də ka fiya hangga yi chakh dīmiyirha.†

29 Niya ndang nda kun, mbiya nggər sa aam inabidī ya wa, kəl a fardī niya sa weerən ndəghən tə kun ahu Kutəryid Pəpa.”

30 Tərgəha Yeeso tə fatsahayighən aah amshe nda, kya nda sə dənda wumnda dəfya Dzaitun də.

Na Mbiturus a ngaal sənda Yeeso

(Markus14:27-31; Luka22:31-34; Yahaya13:36-38)

31 Tərgəha ndangga Yeeso kanda, “A fədik weeriya kun heu nun a daarha ma nggi. Kəsər nəghən chichirethlee hai ahu deleewar Faara,

‘Niya dək təlafəddi,

na chibəd chaukhrayini a weela hai.’”‡

32 “Amma a thliidī sə ahu mərə, niya ‘waarha ma kun a Nggalili də, a mbədani dənəm kəmarha sə.”§

33 Tərgəha Ndangga Mbiturus, “Ko dād fiya heu ma sa, nggi kam mbi daarha ma sa wa.”

34 Nggərangga Yeeso sə, “Niya pəro kəkafek, Mbiturus, a fədik diya, kapa na kilngaara tətəarha, na a ngaal səndəna katəra mahan.”

† 26:28 26:28 Kyarhaba 24:8; Irmiya 31:31-34 ‡ 26:31 26:31
Dzakariya 13:7 § 26:32 26:32 Matta 28:16

³⁵ Amma ndagha Mbiturus, “Ko nəm a mərə kyab, mbi tam ngaal sənduwa wa!” Fingya fatsahaya kəm ndaa nda kee.

*Hwan Yeeso Faara a Nggetsəmani
(Markus14:32-42; Luka22:39-46)*

³⁶ Tərgha dəgha Yeeso tə fatsahayighən a mbərha də na nda aarha Nggetsəmani, ndanggən kanda, “Tsawama a mbədiya, dənı mbədədə taarha di hwan Faara.”

³⁷ Tahanggən Mbiturus haadə tə wangya Dzabadi səri Yakubu tə Yahaya, nagha tə səbrha hura tə billaarha.

³⁸ Tərgha ndanggən kanda, “Niyi tə səbrha hura kaan kəla ni mərə. Tsawama a mbədiya a shiidun wa nam a kəlaarha tə nggi.”

³⁹ Nduwusgha mbeedə kwanggən tenggən hweede hai, hwan Faara nən, “Pəpa, a nadə a ənaarha hai, tərang wuhuleu səsaddiya ma nggi. Ko nanən kee, mbə nggəmnda hurna ni wa, amma nggəmnda hur wa.”

⁴⁰ Tərgha wudgha thləmad fatsahayighən də dəgha wal kanda a shiirha. Ndanggən Mbiturus, “Mbun mbang naarha a kəlaarha ko tsun tsəbaku wa?”

⁴¹ Tsawama a kəlaarha non a hwan Faara, amawa nun kyaarha hu kəkərra hai. Na mid səsəna sə, amma tsə thlu farha shishiul!”

⁴² Wiigha Yeeso ma kanda yi səri hwan Faara nən, “Pəpa, a mbə a ənaarha hai tərgha wuhuleu dadə ya wa kəl a saadi ndən, ngwa tsauka nggəmnda hurwa kee.

⁴³ Nggər nən wutta thləmad ndan də, dəgha wal kanda a shiirha, kəsər nggalang beena yid ndan.”

44 Nanən kee nggərgħən wiirha ka hwan Faara dē yi mahan, naghā a thləkrha kəla 'wanən thləkrha.

45 Tərgħa wudgha thləmad fatsahayighən bā ndanggən kanda, “Daama mbeedə tə shiirha, yibun. Kələma hai mbiya nduwus sayi bā, fər nda Wan Niifa a haar fadimiya hai.

46 Thleema sə, tama wiim! Kulo niifdi fərgħa nggi bāda bā!”

Kəsang nda Yeeso

(Markus14:43-50; Luka22:47-53; Yahaya18:3-12)

47 Kapa na Yeeso nggəlang miighən, Yahuda tal ahur fatsahaya Yeeso kumkap səri səlda bā tə fiya hangga a samadghən kəs nda thlaukh kəlara ha tə səsalya. Mamnda firistaya tə shingya thləngga kanda bā.

48 Tə thlərbu di, Yahuda, saghang dē kwamana kanda tə ndaarha, “Yandī fəbang ni niifda ni kəsaman.”

49 Dəgha Yahuda thləmad Yeeso dē ndanggən, “Niyi a ndo'ya Mala!” Tərgħa fəbangga Yahuda.

50 Nggərangga Yeeso sə, “Pashinna, du mbeedə tə 'ya boogha bā.” Tərgħa nafini kəsang ngganda Yeeso.

51 Amma tal ahur fiya na a thləmad Yeeso kədanggən thlaukh kəlara sə kyathlanggən thləmad mafad firis dē.

52 Ndagga Yeeso niifdi, “Wudang thlaukh kəlar wa ahu kənggən hai, kəsər kala niifa tərgħa thlaukh kəlara, thlaukh kəlara ni a bəlang nda.

⁵³ Sənggun sə ni mbang hwan pəpa, puwanggən fathləngya Faara ɓa kalgha kiwad sodjaya kumkap səri wa?

⁵⁴ Amma a ənadī kee, kəkən na labar Faara ləghəttə ndanən nən a katərarha hai kəla nanənya?"

⁵⁵ Tərgħa ndangga Yeeso fiya wumngga hai, "Tərwun nggi niifa ni na təmbəng, nun ɓaarha ɓa tə thlaukh kələya tə səsalya ka a kəseewun wa? Kətsar nggi a thləmad nun, nggi a tsaharhaha ahu Kən Faara na a Urshalima kəseewun wa.*

⁵⁶ Amma katəragħən hai heu kee ka a ləghədgha 'ya ndaana annabiya na chichirethlee hai ahu deleewar Faara." Tərgħa fatsahayighən ɗaa nda mal Yeeso nda.

Dənda tə Yeeso a mbed kogħaya ɗə
(Markus14:53-65; Luka22:54-55,63-71;
Yahaya18:13-14,19-24)

⁵⁷ Tərgħa nafini kəsangga Yeeso ɗənda təghən a minda ki Kayafa ɗə mamnda firistaya, a mbəɗani wumna famaləmgħya ngyakħrha sahai tə shingya.

⁵⁸ Amma Mbiturus mbudə samadghən ɗə inggun ta pəpal minda mamnda firis ɗə. Kyagħa sahai tsauka hai a thləmad fa kələya ha nagħa a kəla 'yaha na a katərarha hai.

⁵⁹ Mamnda firistayini tə kogħa yini wumngga hai na nda a kaɗa kwamana na a kəsangganda Yeeso tə 'ya na ɗimi, tənə nda ɓəlang nda.

⁶⁰ Amma walwa nda wa ko nanən fingya sə hangga nggəmgħga fa na nda a thləghang

* 26:55 26:55 Luka 19:47; 21:37

nggabaarha fa ənawa nda taara tə palth ndan wa. Akwasamadghən kyagha nafiya ba səri

⁶¹ ndaa nda, “Ndagha kamshidiya, ‘Ni mbang chang Kən Faara hai na a Urshalima nggər yi tənang ahu beena mahan.’ ”†

⁶² Tərgha thliigha mamnda firis sə ndanggən Yeeso, “Mba mbang nggəra sə wa? Ma na ndaarha aten pathdi thləkna nafini aten wa ya?”

⁶³ Amma nggasgha Yeeso tip. Tərgha ndangga mamnda firis, “Na minna sə ahu thləm Faara natə yibrha, pəranggən kan ana sa ni Kərəsti, Wan Faara,”

⁶⁴ Nggərangga Yeeso sə, “Pər nan. Amma niya ndang nda kun heu a mbee nun a na Wan niifa tsau a yisəmad Faara Amshi tə kəm bayi ahu hashmbe a talara hai.”‡

⁶⁵ Tərgha mamnda firis di djaranggən luwudghən də, ndəghən, “Sardə Faara! Palthma nəm nggər kadaarha fadən? Səkdəm ndən hai a miighən labar sar Faara.§

⁶⁶ Ma ndaa nun?” Kanda heu ndaa nda, “Kamdə a mərgha!”*

⁶⁷ Tərgha chahang yakhrha nda fa dəkkən nda. Fingya kəm mbighənda,†

⁶⁸ na nda a ndaarha, “Kulang kansə, Kərəsti! Wun mbiigha sa?”

Ngaal Mbiturus sənda Yeeso
(Markus14:66-72; Luka22:56-62; Yahaya18:15-18,25-27)

† 26:61 26:61 Yahaya 2:19 ‡ 26:64 26:64 Ndaniyel 7:13 § 26:65
26:65 Deleewar Firistaya 24:16 * 26:66 26:66 Deleewar Firistaya
24:16 † 26:67 26:67 Ishaya 50:6

⁶⁹ Nanənya Mbiturus tsau a kəshi a pəpal minda, kyagha mafad wee nuwun ba ndanggən, “Sa na tal ahur nafini na a mbu samad Yeeso tə Nggalilad di.”

⁷⁰ Amma ngaalghəna Mbiturus a mbed ndan heu. Ndanggən, “Səngwi əndi na a thləkrha ya wa,”

⁷¹ Tsəbaku kyagha kwakirma sə nggərgha mafad wee nuwun naghən ndanggən fiya na a mbədi, “Niifdiya kanda ni tə Yeeso tə Nadzarat.”

⁷² Nggərgha Mbiturus ngaalghən, har tə aah thləm Faara ndəghən, “Səngwi niifdi nun a thləkrha ya wa.”

⁷³ Nggərna nda tsərha tsəbaku nafini na kəkət a mbədi dənda thləmad Mbiturus də ndang ngganda, “Sa mbə ngaala sə wa na tal ahur ndan, kəsər ahu labar wa kyaddə ndaarha tə Nggalilarha ni sa.”

⁷⁴ Tərgha naghə Mbiturus a ang shiurha fadghən fa ba aah nən thləm Faara a Kanda ndaanən, “Səngwi niifdi wa!” Tsu kee tətəagha diyarha.

⁷⁵ Tərgha dālgha Mbiturus teena hai tə labar Yeeso ndang nən, “Kapa na diyarha tətəarha yi səri na ngaal səndəna katəra mahan.” Kyagha kəshaadə təgha kaan.

27

*Dənda tə Yeeso a mbed Mbilatus də
(Markus15:1; Luka23:1-2; Yahaya18:28-32)*

¹ A tsar kərət, mamnda firistaya tə shingya heu, wuma nda hai ka a kadə kwaman bəlla Yeeso nda.

² Kənanng ngganda, dənda təghən a mbed Mbilatus də, ngwamnad Romaya.

*Mərri Yahuda
(Tar fathlängya1:18-19)*

³ Kəlaana Yahuda hai fərgha Yeeso, ngwang nda kumad mərri Yeeso sə. Tərgha səbgha hurghən də, haranggən wudəbəl wuridda sə kumggit mahan wudanggənən mamnda firistaya də tə shinggini.

⁴ Ndanggən kanda, “Ənadi dimiyirha, kəsər fərđi niifa ənawa dimiyirha.” Ndang ngganda, “Mbə ‘ya sə djidangwa kan wa, kəl ‘ya ənana.”

⁵ Tərgha Yahuda tsamanggən wudəbəlda hai ahu Kən Faara, wiigha dəgha waghang altenggən sə.

⁶ Harangga mamnda firistaya wudəbəlda sə, ndaa nda, “Kamngwa a dəfanggəm wudəbəldi ya a mbəd dəfəd yi Kən hwan Faara wa, nanən wudəbəl kəna bəl farha ni.”

⁷ A kwasamadghən kərang ngganda hai na nda a hii pəpal yi tabəd tən bəya sə tə wudəbəldi, tsawang ngganda mbədi, mbəd ten kwad rongya.

⁸ Ndən na nda aah mbədi, Pəpal fara.

⁹ Tərgha ləghədgha ‘ya ndana annabi Irmiya ndanən, “Tərang ngganda wudəbəl wuridda sə kumggit mahan, wudəbəldi kyana nafiya Isəreela.

¹⁰ Hii mbəd tabəd tən bəya nda sə kəla ndaana Chinəm”.

*Tsahang Mbilatus mee Yeeso
(Markus15:2-5; Luka23:3-5; Yahaya18:33-38)*

¹¹ Nana Yeeso kət a mbed Mbilatus ngwamnad Romaya, tsahangga ngwamnadi mee, “Sani kutər Yahudaya wa?” Nggərangga Yeeso sə, “Ooh, kəla ndaana.”

¹² Amma nana mamngya firistaya tə shingya a ‘yarghən, naghə Yeeso tip fayighən.

13 Ndangga Mbilatus, "Mbuwana a sæk ændi na nda a thlækra atenwa wa?"

14 Amma nggërang ngwa Yeeso kanda sê aten ænggini heu thlæk nanda wa, kësgha ænwulteena ngwamnadi kaan.

*Ngwang nda kumad mærra Yeeso sê
(Markus15:6-15; Luka23:13-25; Ya-
haya18:39,40; 19:16)*

15 Nanænÿa æntin ngwamna da ni næn yakh kalang niifa kanda hai tal na ahu porsæna na min ndan a far wutsæfayid Tæðaarha.

16 Ahu sayiddi na niifa sê na tæmbæng, kænang na nda ahu porsæna, na nda aarha Mbarabas.

17 Tsaunæn wum fiya hai a kwakiræm Mbilatus, tsahangga Mbilatus mee kanda, "Wun na minnun a kalang nggæni kun hai, Mbarabas wa, nduwa Yeeso nanda aarha Kæræsti wa?"

18 Sæn da sê kësang na shingya Yeeso kæsær ka særækrha.

19 Nana Mbilatus tsau a mbæd tsawud ngwa kumarha, thlængga nukkun farha a thlæmadghæn dæ a ndang ngganda, "Ma ænangna 'ya ka niifda fa ya wa kæsær sæsæadi kaan hu sæsæniirha atenggæn a fædik weeriya."

20 Amma mamngya firistaya tæ shingya shik fiya nda, a ndang ngganda a kal Mbarabas næn hai, bælang ngganda Yeeso.

21 Nggærgha kutær di tsakh mee, "Wun na minnun a kalang nggæni kun hai ahur nafiyini na kyab ya?" Tærangga fiya urad ndan sê, "Mbarabas!"

²² Nðangga Mbilatus kanda, “Mani ənaarha tə Yeeso na nda aarha Kərəsti?” Tərang ngganda urad ndan sə, “Tawaman də!”

²³ Nðangga Mbilatus kanda, “Kama nda? Ma ənanən na ðimi?” Amma nagha fiya a tərang urad ndan sə, “Tawaman də!”

²⁴ “Kəlaana Mbilatus hai mbə 'yasə nən mbang ənaarha wa, na nda a katərang kakyathlaanga. Tərga thlən farha nən a bang aama nda ba tsabanggən harghən də a mbed fiya, ndagha, Nggi, mbə harna tsuwar faar ka niifa fa wa. Kun ndən səngga ənnun.”

²⁵ Nggəməngga fiya heu, “Ngwa tsauka hakked farghən aten nan, kan tə wagginan!”

²⁶ Tərga Mbilatus kalang Mbarabas nən kanda hai. Fər Yeeso nən tsada ghənda tə wutəteerha, fəranggənən soddad Romaya ka danda tawang də.

Waa soddjaya Yeeso

(Markus15:16-20; Yahaya19:2-3)

²⁷ Fingya soddjaya ngwamnadi tərangga nda Yeeso a mbəd tar ndan də, aah soddjaya nda ba heu.

²⁸ Kəðangga nda lukkighən hai, kalang kabərha nda fa yiba.

²⁹ Yam wuhar ndakhkya nda kəla matuwel, panggənda atənggən, fərang səsal kutəryirha nda a yisəmadghən. Bəra nda hai a mbedghən waaghən nda, na nda a ndang'ya, “Alvari, kutər Yahudaya!”

³⁰ Chahang yakhrha nda fa, thlə səsal da nda na nda a dəkkən sə a tenggən.

³¹ Dakhna mindan də tə waaghən, kəðang ngganda kabadda hai a fadghən, nggərgha nda

kalang yighen lukrha fa. Terga wii nda tæghen ka dā nda tawang dā.

Tawang nda Yeeso dā

(Markus15:21-32; Luka23:26-43; Yahaya19:17-27)

³² Nana nda aten wiirha, dā nda wal tē Sayirarha, thlēmnggēn ni Siman, ngyabang tēr kadiddā nda fa.

³³ Sēlna nda a mbārha bā nanda aarha Ng-golggota, ndaarha ni mbəd balhwar teena,

³⁴ Fərangga sodja yini aam inabi nda kukurda tē 'ya na i'ikh, amma taarang nēn, kar sad ghēnēn.

³⁵ A kwasamaddi tawang na nda dā, ndəghang ngganda lukkighēn hai tē əna chacha.

³⁶ Terga tsawa nda hai a mbədi, nanda a kəlaghēn ha.

³⁷ Chireelth ən sak dīmiyidghēn nda a man tenggēn tē ndaarha, "KULO YEESO YA, KUTƏR YAHUDAYA!"

³⁸ Na fathlee kwamangya sē səri tawang na nda kanda dā a thləmadghēn, tal a man yisəmadghēn, tal a yikawa.

³⁹ Nagha fiya na a mbəra dā a huhwang nda, na nda a tsang 'ya ten ndan fa yi waa farha.

⁴⁰ Na nda a ndaarha, "Ndaana na mbang chang wuri Faara hai na a Urshalima tənangga sē hu paara mahan, ana Wan Faara ni sa, hərgang altenwa lee tēra na hai a ten kadiddi!"

⁴¹ Mamngya firistaya tē famaləmgya ngyakhrha Musa, tē shingya kəm waa Yeeso nda.

⁴² "Hərgang dā fingya, amma mbangwa hərgang nda altenggēn wa. Ana ndəghēn ni

kutər Isəreela! Tərgha hai a ten kadiddi nanənya lee, nəm a fərəkəfek a ndəghən.

⁴³ Fərdə kəkəfek a Faara, ngwa hərghangga Faara nanənya anadə na midghən sə! Kəsər ndəghən, Wan Faara ni nggi.”

⁴⁴ Ko fa thlee kwaman nggina ni tawang na nda kanda də təghən, waa ghənda kəla ənana fiya.

Mərä Yeeso

(Markus15:33-41; Luka23:44-49; Yahaya19:28-30; Markus15:16-20; Yahaya19:2-3)

⁴⁵ Yanfara a sərəkrha, nggəlangga wula chehweddi heu har yargha yanfaara hai.

⁴⁶ Yarna yanfaara hai kalgha Yeeso sə tə urarha manggən, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” Ndaarha ni, “Faarna, Faarna, kama karna nggi?”

⁴⁷ Fingya na kəkət a mbədi səngwa nda səwa tamngga nda ndaarha nanən a aah annabi Ilya.

⁴⁸ Dagha niifa də tal ahur ndan tətənannggən soso tə aam inabi na chichakh, panggən hu səsaala hai fəranggənən sə ka a saagha.

⁴⁹ Amma ndagha fingya, malaman, kəlaghənəm ha, asəmha bana Ilya hərghang nda.

⁵⁰ Tərgha nggərgha Yeeso tərang uradghən sə kaan təgha, mbə kal yibədghənən hai.

⁵¹ A məməlla sayiddi djargha shishamar Kən Faara hai səri, a talara hai ta hweede hai. Rəbgha kəshiirha fa, fəlgha ferya də.

⁵² Ingga ten kwaya də, ka nafiya Faara hangga mərgha, thlii nda sə.

⁵³ Kyanda sə ahu ten kwaya, a kwasamaddi thliina Yeeso sə ahu mərä, dənda ahu wupəri də tə pəfənda, kyad fandan nda a fiya hangga.

54 Mamnda sodja Romaya tē fīngya sodjaya na a kēla Yeeso ha, nana nda rēbrha chehweddi tē əngya heu katērarha hai tēma nda, ndaa nda, “Kēkafek niifdiya Wan Faara ni!”

55 Tē nishya hangga bagha ba mbuwa samad Yeeso a Nggalili ba ka a ndang ngganda sē tē ‘ya na midghēn na nda a kēlarha ba inggun.

56 Ahur ndan na Mairamu Magdaliya sē, tē Mairamu man nda Yakubu tē Yisēfu, tē man nda Yakubu tē Yahaya, wangya Dzabadi.

Pang nda Yeeso

(Markus15:42-47; Luka23:50-56; Yahaya19:38-42)

57 Tsēna figrha hai, na tē kēna sē bagha ba a Aramatiya, thlēmnggēn ni Yisēfu, tsauka tē takkwa Yeeso,

58 dēgha thlēmād Mbilatus dē tsakh mērra Yeeso nēn, ndagha Mbilatus fēraman ndēghēn.

59 Tērangga Yisēfu mērdi fādanggēn hu kabaarha hai na ngga pēpet.

60 Dēgha pang ahu yighēn weerēnda ten kwarha hai ranēn ahu feera. Tērga kwatēranggēn feera ba na manggēn, nggēlanggēn mii tenkwadda sē wiigha.

61 Nda Mairamu Magdaliya tē tahad Mairamu di kanda tsētsau a mii ten kwaddi kanda a naghēn.

Fa kēla tenkwadda ha

62 Dathna mbērha hai a far yibēd Yahudaya, Mamnda firistaya tē farisaya dēnda thlēmād Mbilatus dē.

63 Ndang ngganda, “Alvari, dāl dān teena hai aten ‘ya ndaana tēnggabād di ndēghēn bāldē tē

yibrha, 'A kwasamad beena mahan nən a thliirha sə ahu mər̃ra.'

⁶⁴ Nanən kee furu kwamana a kəla ten kwadda ndaha yi beena mahan. A mbə kee wa bana fatsa-hayighən ngaarang, ndangganda fiya thliinən sə ahu mər̃ra."

⁶⁵ Ndangga Mbilatus kanda, "Harama sodjaya kəla mbədaha, ngga."

⁶⁶ Nanən kee məldeng ngganda ten kwaddi, sə sodjaya nda sə na kəlaghən ha.

28

Thlid Yeeso sə ahu mər̃ra

(Markus16:1-8; Luka24:1-12; Yahaya20:1-10)

¹ A kwasamad far yibəd Yahudaya, a tsar kərət a far ladi Mairamu magdaliya tə tahad Mairamu wii nda ka kəlang tenkwadda də.

² Kula səndəndan sə rəbgha hweede fa kaan, kəsər təthlənda Faara tərgha hai a talara, kwatəranggən ferdi a man patu də, tsauka a tenggən.

³ Nagha pəmnggən a chimnda fa kəla yan fara, lukkighən kəm pəpet kəla humba kabarha.

⁴ Tərəmngga nafini na a kəla ten kwadda ha, nagha fandan a rəbrha fa, muwa nda hweede hai, shiwit kanda nən in.

⁵ Tərgha kalangga təthləndə di nishyina sə, ndəghən, "Ma tərəm dūn wa səndisə nun a kada Yeeso, tawang nanda də.

⁶ Mbə a mbədiya wa, thliida sə ahu mər̃ra, kəla ndaanən nən a katərarha hai. Bamaba, bun na mbədi huna nən sahai.

⁷ Nanənya, weema kəkar dūn thləghanggən fat-sahayighən tə ndaarha thliidasə ahu mər̃ra, nən

a mbed nun dñen Nggalili dē. Dñen naghēn a mbēdi. Dalama teena hai tē 'ya ndang ni kun."

⁸ Dagha nishyini kēkar ma ten kwaddi, tērēm nda kaan amma naa nda lēlēgdā tē wutsēfayirha fa, nagha pēr labardi a kukwasang kanda fa pērang na tēthlēndēdi kanda a fatsahayighēn.

⁹ Ba Yeeso wal kanda, ndang 'ya nēn kanda. Ba nda thlēmadghēn ba, fēb saryighēn nda fa, manangganda thlēmnnggēn.

¹⁰ Tērgha ndangga Yeeso kanda, "Ma tērēm dñun wa, dama dē ndanggun wanmanggina banda a Nggalili ba, bana nda na nggi a mbēdi."

'Ya thlēkna fa kēla ten kwadda ha

¹¹ Nana nishyini a ten kwamana, fīngya fa kēla mbēdaha dēnda ahur wupēri dē thlēghang ēnda nda mamnda firistaya ēndi katērigha hai heu.

¹² Aah shīngya nda wuma nda hai, kēnangganda hai na nda a fērang wudēbēla kanda manggēn.

¹³ "Ndang ngganda sodja yini, 'A ndaama, fa tsahaya Yeeso bagha ba a fēdikrha nanan a beena, ngaarang ngganda mērrēghēn.'

¹⁴ A sēk ngwamna labardiya, kan kēm nan a isha a mbed nun, amanun sēsarha."

¹⁵ Tērgha sodja yini kēm thlē wudēbēlda nda ēna nda kēla saghang nanda kanda. Dēgha labar dādē inggun ahur Yahudaya, bagha ta weeri dāba ya.

*Taara fērang na Yeeso fatsahayighēn
(Markus16:14-18; Luka24:36-49; Yahaya20:19-23; Tar fathlēngya1:6-8)*

¹⁶ Tærga fatsahayini kumkap tal dænda Nggalili dæ, tæra nda wumnda sæ ndangna Yeeso kanda.*

¹⁷ Nana ndan manang ngganda thlæmnggæn, amma fingya sæ ngalgha ndæn.

¹⁸ Bagha Yeeso ba ndanggæn fatsahayighæn, “Færeenda sæsæmnggit talara tæ yi hweede heu.

¹⁹ Tsaunæn kee daama dæ, dun tsahang fiya ha heu, ænang mbaptisæma nun kanda, hu thlæm Pæpa tæ yi Wee, tæ yi Sæsæna tæ Pædænda.†

²⁰ Tsahaman kanda ha a æna taara nda tæ ængya heu ndang ni kun. A sænunsæ niyi tæ kun kætsar ta mii ngwala kæshiirha dæ.”

* **28:16 28:16** Mattä 26:32; Markus 14:28 † **28:19 28:19** Tar Fathlængya 1:8

Hona Bible

The New Testament in the Hwana language of Nigeria: Hona Bible

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language
Developers and Bible Translators Association

Language: Hona (Hwana)

Contributor: Language Developers and Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in
any format and to make reasonable revisions and adaptations of this
translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in
a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily
endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions
under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word
involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation
22:18-19.

2025-07-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files
dated 18 Jul 2025

d942b897-c376-5386-bfaf-e0ce21c59136